

V l á d n í n á v r h

ZÁKON

ze dne 2022,

**kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění
pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí,
ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu,
experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých
souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací),
ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o svobodném přístupu k informacím

Čl. I

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb., zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 32/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 123/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 181/2014 Sb., zákona č. 222/2015 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 301/2016 Sb., zákona č. 368/2016 Sb., zákona č. 205/2017 Sb., zákona č. 111/2019 Sb., zákona č. 12/2020 Sb., zákona č. 36/2021 Sb. a zákona č. 261/2021 Sb., se mění takto:

1. Poznámka pod čarou č. 1 zní:

„¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru.“.

CELEX 32019L1024

2. V § 2 se doplňují odstavce 5 až 7, které zní:

„(5) Povinnost poskytovat informace se netýká informací o činnostech veřejné instituce, která je obchodní společností nebo národním podnikem, pokud tyto činnosti
a) jsou uskutečňovány v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání této veřejné instituce zapsaného ve veřejném rejstříku, nebo
b) mají obchodní nebo průmyslovou povahu a poskytnutí informace by veřejnou instituci znevýhodnilo na relevantním trhu.

(6) Odstavec 5 se nepoužije, pokud jde o činnosti podle § 2a odst. 1 písm. a).

(7) Profesní samosprávné komory poskytují podle tohoto zákona pouze informace vztahující se k výkonu veřejné správy, který jim byl svěřen zákonem.“.

3. Za § 2 se vkládá nový § 2a, který včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 21 zní:

„§ 2a
Veřejný podnik

(1) Povinným subjektem je dále veřejný podnik, kterým se pro účely tohoto zákona rozumí právnická osoba, která není povinným subjektem podle § 2 odst. 1 a

a) která

1. vykonává relevantní činnost podle zákona o zadávání veřejných zakázek²¹⁾,

2. jedná jako poskytovatel veřejných služeb podle čl. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007, o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70,

3. jedná jako letecký dopravce, který plní závazky veřejné služby podle čl. 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008, o společných pravidlech pro provozování leteckých služeb ve Společenství, nebo

4. jedná jako majitel lodi, který plní závazky veřejných služeb podle čl. 4 nařízení Rady (EHS) č. 3577/92, o uplatňování zásady volného pohybu služeb v námořní dopravě v členských státech (námořní kabotáž) a

b) v níž může povinný subjekt podle § 2 odst. 1 vykonávat přímo nebo nepřímo dominantní vliv na základě majetkové účasti v této právnické osobě nebo pravidel, jimiž se řídí.

(2) Má se za to, že podmínka dominantního vlivu je splněna, pokud povinný subjekt podle § 2 odst. 1 přímo nebo nepřímo

a) drží většinový podíl na upsaném základním kapitálu veřejného podniku,

b) disponuje s většinou hlasovacích práv vyplývajících z podílu na veřejném podniku, nebo

c) může jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu veřejného podniku.

(3) Pro veřejný podnik se § 2 odst. 5 a 6 použijí obdobně.

²¹⁾ § 153 a 154 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.“.

CELEX 32019L1024

4. V § 3 se odstavce 7 až 11 zrušují.

5. Za § 3 se vkládá nový § 3a, který včetně nadpisu zní:

„§ 3a
Další pojmy

(1) Strojově čitelným formátem se pro účely tohoto zákona rozumí formát datového souboru s takovou strukturou, která umožňuje programovému vybavení snadno nalézt, rozpoznat a získat z tohoto datového souboru konkrétní informace, včetně jednotlivých

údajů a jejich vnitřní struktury.

(2) Otevřeným formátem se pro účely tohoto zákona rozumí formát datového souboru, který není závislý na konkrétním technickém a programovém vybavení a je zpřístupněn veřejnosti bez jakéhokoli omezení, které by znemožňovalo využití informací obsažených v datovém souboru.

(3) Otevřenou formální normou se pro účely tohoto zákona rozumí pravidlo, které bylo vydáno písemně a obsahuje specifikace požadavků na zajištění schopnosti různých programových vybavení vzájemně si poskytovat služby a efektivně spolupracovat.

(4) Metadaty se pro účely tohoto zákona rozumí data popisující souvislosti, obsah a strukturu zaznamenaných informací a jejich správu v průběhu času.

(5) Otevřenými daty se pro účely tohoto zákona rozumí informace zveřejňované způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu, jejichž způsob ani účel následného využití není povinným subjektem, který je zveřejňuje, omezen a které jsou evidovány v národním katalogu otevřených dat.

(6) Dynamickými daty se pro účely tohoto zákona rozumí informace v elektronické podobě, které podléhají průběžné aktualizaci nebo aktualizaci v reálném čase, zejména z důvodu jejich významné proměnlivosti nebo rychlého zastarávání.

(7) Rozhraním pro programování aplikací se pro účely tohoto zákona rozumí sada funkcí a procesů umožňujících vytváření aplikací, které přistupují k funkcím nebo datům operačního systému, databáze, aplikace nebo jiné elektronické služby.“.

CELEX 32019L1024

6. V § 4a odst. 1 větě první se za slova „poskytuje se“ vkládají slova „za podmínek, které jsou objektivní, přiměřené, nediskriminační, nevýhradní a neomezují způsob ani účel následného využití poskytovaných informací (dále jen „standardní podmínky užití“) a“.

CELEX 32019L1024

7. V § 4a odst. 2 písm. e) se slova „informačního systému“ nahrazují slovy „pro programování aplikací“.

CELEX 32019L1024

8. V § 4b větě první se za slovo „poskytuje“ vkládají slova „za standardních podmínek užití a“.

CELEX 32019L1024

9. V § 4b větě poslední se slova „by měly co nejvíce“ nahrazují slovem „musí“.

CELEX 32019L1024

10. Nadpis § 4c zní:

„Evidence otevřených dat“.

11. V § 4c se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Povinné subjekty zaevidují informace, které mají povinnost zveřejnit jako otevřená data, v národním katalogu otevřených dat.“.

Dosavadní odstavce 1 a 2 se označují jako odstavce 2 a 3.

CELEX 32019L1024

12. V § 4c se na konci textu odstavce 2 doplňují slova „a dalších informací zveřejňovaných způsobem umožňujícím dálkový přístup, zejména rozhraním pro programování aplikací a informací o produktech a službách, které otevřená data a další informace využívají. Informace obsažené v národním katalogu otevřených dat jsou poskytovány způsobem umožňujícím dálkový přístup jako otevřená data“.

CELEX 32019L1024

13. V § 5 odst. 1 se na konci textu písmene f) doplňují slova „nebo odkaz na údaje zveřejněné postupem podle § 18 odst. 2 v centrálním registru výročních zpráv v oblasti poskytování informací (dále jen „centrální registr“)“.

14. V § 5 odst. 1 písm. g) se slova „poskytnuté podle § 14a“ nahrazují slovy „nebo podlicence (dále jen „licence“) poskytnuté podle § 14b“.

15. V § 5 odst. 1 písm. h) se slovo „usnesení“ nahrazuje slovem „rozhodnutí“.

16. V § 5 odst. 2 písm. a) se slova „smluv podle § 14a“ nahrazují slovy „nebo podlicenčních smluv (dále jen „licenční smlouva“) podle § 14b“.

17. V § 5 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Poskytnutá nebo doprovodná informace musí být zveřejněna nejméně po dobu 6 let.“.

18. V § 5 odst. 4 větě poslední se slova „a) a c)“ nahrazují textem „b)“.

19. V § 5a se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Povinné subjekty zveřejňují dynamická data, která nejsou obsažená v registrech a jejichž poskytnutí není zákonem omezeno, způsobem umožňujícím dálkový přístup, zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací jako otevřená data, bezprostředně po jejich shromáždění. Pokud by zveřejnění dynamických dat podle věty první představovalo pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěž, zveřejní dynamická data bez zbytečného odkladu tak, aby nedošlo k nepřiměřenému narušení jejich využitelnosti.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

CELEX 32019L1024

20. Za § 5a se vkládá nový § 5b, který včetně nadpisu zní:

„§ 5b

Zveřejňování datových souborů s vysokou hodnotou

Povinný subjekt zveřejňuje ve strojově čitelném a otevřeném formátu za standardních podmínek užití, zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací, jako otevřená data informace, jejichž seznam stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie vydaný podle čl. 14 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024. Přístup a využití datových souborů s vysokou hodnotou je bezplatný, nestanoví-li přímo použitelný předpis podle věty první jinak.“.

CELEX 32019L1024

21. Za § 8b se vkládá nový § 8c, který zní:

„§ 8c

Informování o příjmech fyzických osob

(1) Povinný subjekt poskytne informaci o výši příjmu osoby, které poskytl nebo poskytuje veřejné prostředky mající povahu příjmu ze závislé činnosti nebo funkčních požitků podle zákona o daních z příjmů

a) jako

1. veřejnému funkcionáři, na kterého se vztahovaly nebo vztahují povinnosti podle zákona o střetu zájmů,
2. poradci prezidenta republiky, člena vlády, náměstka člena vlády nebo vedoucího ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády, nebo
3. členovi svého statutárního, řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu, anebo

b) pokud žadatel prokáže veřejný zájem na poskytnutí informace o výši příjmu této osoby a tento veřejný zájem v jednotlivém případě převažuje nad zájmem na ochraně této informace.

(2) Informace o výši příjmu podle odstavce 1 se poskytne v rozsahu jméno, příjmení, funkční, pracovní či jiné obdobné zařazení a výše veřejných prostředků, na kterou vznikl nárok, před zdaněním a dalšími povinnými odvody za období podle obsahu žádosti. Při poskytování informace podle věty první se § 5 odst. 3 se nepoužije.“.

22. V § 11 odst. 1 se na konci písmene d) slovo „nebo“ zrušuje.

23. V § 11 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena f) a g), která včetně poznámky pod čarou č. 22 znějí:

- „f) její poskytnutí významně nebo přímo ohrožuje ochranu kritické infrastruktury²²⁾, nebo
g) byla vytvořena nebo získána v přímé souvislosti se soudním, rozhodčím, správním nebo obdobným řízením, a to i před jeho zahájením, a její poskytnutí může ohrozit rovnost účastníků tohoto řízení.

²²⁾ § 2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.“.

24. Za § 11 se vkládají nové § 11a a 11b, které znějí:

„§ 11a

(1) Povinný subjekt může odmítnout žádost nebo její část do sedmi dnů ode dne jejího přijetí, pokud lze ve vztahu k ní dovodit, že cílem žadatele je způsobit

- a) nátlak na fyzickou osobu, již se týkají požadované informace, pokud nejde o informace podle § 8a odst. 2, nebo
 - b) nepřiměřenou zátěž povinného subjektu; za způsobení nepřiměřené zátěže se považuje také podávání žádostí o informace u většího počtu povinných subjektů bez zjevné obsahové souvislosti požadovaných informací,
- a to zpravidla v reakci na předcházející postup povinného subjektu vůči žadateli nebo na vztah s fyzickou osobou uvedenou v písmenu a).

(2) Rozsah požadovaných informací nebo počet podaných žádostí není bez dalšího důvodem pro odmítnutí žádosti podle odstavce 1.

§ 11b

Povinný subjekt může odmítnout žádost o poskytnutí informace, jestliže požadovanou informaci nemá a jestliže mu povinnost ji mít nevyplyvá z zákona; to neplatí, pokud povinný subjekt může požadovanou informaci získat na základě jednoduchých úkonů z jiných informací, které povinný subjekt má, případně poskytnout postupem podle § 4a odst. 1 věty třetí. “.

25. V § 14 odst. 5 písm. a) a d) a v § 16a odst. 1 písm. d) se text „§ 14a“ nahrazuje textem „§ 14b“.

26. V § 14 odst. 5 písm. d) se za slovo „doplnění“ vkládají slova „nebo upřesnění“.

27. V § 14 se odstavec 6 zrušuje.

Dosavadní odstavec 7 se označuje jako odstavec 6.

28. V § 14 odst. 6 se na konci písmene c) tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) nezbytnost umožnit uplatňování práv osobám, které by mohly být podstatným způsobem dotčeny poskytnutím požadované informace; to neplatí, pokud

1. bylo možné výzvu k vyjádření dotčené osobě předat osobně nebo odeslat elektronicky nejpozději pátý den po přijetí žádosti,
2. výzva dotčené osobě obsahovala žádost o potvrzení jejího doručení a
3. nejpozději třetí den po odeslání bylo prokázáno doručení výzvy dotčené osobě, zejména potvrzením přijetí výzvy učiněným způsobem pro podání žádosti o informace.“.

29. § 14a včetně nadpisu zní:

„§ 14a
Výhradní dohody

(1) Povinný subjekt může s žadatelem uzavřít výhradní dohodu o poskytování informací (dále jen „výhradní dohoda“) jako veřejnoprávní smlouvu, pokud je to nezbytné ve veřejném zájmu pro digitalizaci kulturních zdrojů, které nejsou chráněny autorským právem nebo jiným právem duševního vlastnictví. Povinný subjekt po dobu trvání výhradní dohody neposkytne třetím osobám informaci poskytnutou na základě výhradní dohody za stejným účelem jako v uzavřené výhradní dohodě ani neposkytne digitální reprodukci vzniklou na základě výhradní dohody.

(2) Výhradní dohodu lze uzavřít nejvýše na 8 let. Trvání výhradní dohody lze jednou prodloužit o nejvýše 5 let, pokud trvají důvody, na základě kterých byla uzavřena.

(3) Druhá smluvní strana výhradní dohody musí povinnému subjektu bezplatně nejpozději ke konci trvání výhradní dohody poskytnout kopii digitální reprodukce kulturního zdroje, kterou bude možné po skončení trvání výhradní dohody poskytnout podle tohoto zákona.

(4) Podmínky poskytnutí informace na základě výhradní dohody musí umožňovat další užití informace žadatelem v souladu se žádostí, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(5) Povinný subjekt zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup výhradní dohodu a dohodu o prodloužení jejího trvání spolu s důvody jejich uzavření nejmeně 2 měsíce předtím, než nabudou účinnosti.

(6) Na ustanovení výhradních dohod se nevztahuje ochrana obchodního tajemství.“

CELEX 32019L1024

30. Za § 14a se vkládají nové § 14b a 14c, které včetně nadpisů znějí:

„§ 14b
Některá ustanovení o licenční smlouvě při poskytování informací

(1) Má-li být informace, která je předmětem práva autorského, poskytnuta na základě licenční smlouvy a majetková práva k předmětu práva autorského vykonává povinný subjekt, který není vyňat z povinnosti poskytovat informace podle § 11 odst. 5, postupuje se ve věcech neupravených tímto zákonem podle autorského zákona^{2b)}.

(2) Odměna za oprávnění informaci užít nesmí být vyšší než úhrada podle § 17, nestanoví-li jinak autorský zákon nebo licenční smlouva mezi povinným subjektem a tím, kdo právo nakládat s předmětem práva autorského na povinný subjekt převedl.

(3) Podmínky poskytnutí informace v licenční smlouvě musí umožňovat další užití informace žadatelem v souladu se žádostí, pokud tento zákon nestanoví jinak. Licence se poskytuje jako nevýhradní, s výjimkou případů podle odstavce 4.

(4) Povinný subjekt může poskytnout výhradní licenci pouze tehdy, je-li pro další šíření poskytované informace nezbytná a je-li to ve veřejném zájmu. Výhradní licenci lze poskytnout na dobu nejvýše 3 let; její trvání lze opakovaně prodloužit vždy nejvýše o 3 roky, pokud trvají důvody podle věty první. Výhradní licenci k digitalizaci kulturního zdroje lze poskytnout nejvýše na 8 let; její trvání lze jednou prodloužit o nejvýše 5 let, pokud trvají důvody podle věty první. V případě poskytnutí výhradní licence k digitalizaci kulturního zdroje musí druhá smluvní strana povinnému subjektu bezplatně poskytnout kopii digitální reprodukce kulturního zdroje, kterou bude možné po skončení trvání výhradní licence poskytnout podle tohoto zákona. Povinný subjekt zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup poskytnutou výhradní licenci a dohodu o prodloužení jejího trvání spolu s důvody jejich poskytnutí nebo uzavření nejméně 2 měsíce předtím, než nabudou účinnosti.

(5) Povinný subjekt zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup vzor licenční smlouvy, kterou může žadatel přizpůsobit konkrétní žádosti a použít jako návrh na uzavření licenční smlouvy.

(6) Na ustanovení licenčních smluv uzavřených podle tohoto zákona se nevztahuje ochrana obchodního tajemství.

§ 14c

Zvláštní právo pořizovatele databáze

Má-li být poskytnuta informace, která je předmětem zvláštního práva pořizovatele databáze podle autorského zákona^{2b)}, a majetková práva k tomuto právu vykonává povinný subjekt uvedený v § 2 odst. 1 nebo v § 2a, tento povinný subjekt se při poskytování informace těchto práv vzdá, případně poskytne informaci na základě takové licence, která umožní vytěžování a využití poskytované informace třetím osobám bez omezení způsobu a účelu následného užití informace.“.

CELEX 32019L1024

31. V § 15 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Pokud povinný subjekt poskytuje informaci formou kopie dokumentu, z něhož vyloučil pouze osobní údaje nebo informace, které jsou bankovním nebo obchodním tajemstvím a které získal při postupech podle správního, daňového nebo kontrolního řádu, nemusí vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Sdělí-li žadatel v podané žádosti anebo do 15 dnů ode dne doručení požadované informace způsobem stanoveným tímto zákonem pro podání písemné žádosti o informace povinnému subjektu, že trvá na vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti v rozsahu vymezených osobních údajů nebo bankovního anebo obchodního tajemství, povinný subjekt jej vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti anebo do 15 dnů ode dne doručení sdělení žadatele.“.

32. V § 16 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Není-li z rozhodnutí, ze spisu ani z vlastní činnosti nadřízeného orgánu zřejmé, zda jsou zde důvody pro odmítnutí žádosti, nadřízený orgán vyzve povinný subjekt, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být delší než 10 dnů, doplnil spis o údaje nezbytné

k postupu podle odstavce 5, zejména aby uvedl všechny důvody pro odmítnutí žádosti včetně jejich odůvodnění. S tímto doplněním seznámí nadřízený orgán žadatele a umožní mu, aby se k doplnění do 15 dnů ode dne doručení výzvy vyjádřil. Lhůta pro rozhodnutí o odvolání počíná plynout ode dne, kdy bylo nadřízenému orgánu doručeno vyjádření žadatele k výzvě a pokud se žadatel ve lhůtě podle věty druhé nevyjádřil, ode dne, kdy tato lhůta uplynula.“

Dosavadní odstavce 4 a 5 se označují jako odstavce 5 a 6.

33. V § 16 odst. 5 větě třetí se slovo „první“ nahrazuje slovy „druhé, nejde-li o postup podle § 16b odst. 2,“.

34. V § 16 odst. 6 se na konci textu věty druhé doplňují slova „ve lhůtě, která nesmí být delší než 15 dní ode dne doručení rozsudku povinnému subjektu“.

35. V § 16a odst. 1 písm. b) se slova „nebo § 14 odst. 7“ nahrazují slovy „, § 14 odst. 6 nebo § 15 odst. 3 nebo po uplynutí lhůty pro vyřízení žádosti o informace stanovené v rozhodnutí podle odstavce 6 písm. b)“.

36. V § 16a odst. 3 písm. b) se text „odst. 7“ nahrazuje textem „odst. 6“.

37. V § 16a se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno c), které zní:

„c) uplynutí lhůty pro rozhodnutí podle § 15 odst. 3 nebo pro vyřízení žádosti o informace stanovené v rozhodnutí podle odstavce 6 písm. b).“.

38. V § 16a odst. 5 se za slovo „nabídku,“ vkládají slova „sníží úhradu“.

39. V § 16a odst. 6 písm. b) a odst. 7 písm. b) a § 16b odst. 2 se text „odst. 4“ nahrazuje textem „odst. 5“.

40. V § 16a odst. 6 se na konci písmene b) slovo „nebo“ zrušuje.

41. V § 16a se na konci odstavce 6 tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) stížnost odmítne, je-li podána opožděně, předčasně nebo osobou neoprávněnou.“.

42. V § 16a se na konci odstavce 7 tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno c), které zní:

„c) stížnost odmítne, je-li podána opožděně, předčasně nebo osobou neoprávněnou.“.

43. V § 16a odst. 9 větě třetí se slova „nadřízený orgán určený podle § 178 odst. 2 věty poslední správního řádu nebo podle § 20 odst. 5 tohoto zákona“ nahrazují slovy „jako nadřízený orgán ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu nebo Úřad pro ochranu osobních údajů“.

44. V § 18 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Povinnost zveřejnit výroční zprávu lze splnit zveřejněním údajů podle odstavce 1 ve lhůtě podle odstavce 1 prostřednictvím centrálního registru.“

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

45. V § 18 odst. 3 se za slovo „činnosti“ vkládají slova „a nepostupuje podle odstavce 2“.

46. Za § 18 se vkládá nový § 18a, který zní:

„§ 18a **Centrální registr**

(1) Zřizuje se centrální registr jako informační systém veřejné správy, který slouží ke zveřejňování výročních zpráv podle § 18. Správcem centrálního registru je Ministerstvo vnitra.

(2) Centrální registr je bezplatně a neomezeně veřejně přístupný způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(3) Správce centrálního registru neodpovídá za správnost údajů do centrálního registru vložených.“

47. V § 20 odst. 4 závěrečné části ustanovení se za slova „správních orgánů,“ vkládají slova „ustanovení o počítání lhůt,“.

48. V § 20 se doplňuje odstavec 7, který zní:

„(7) Z nahlížení do spisu jsou vyloučeny části spisu obsahující informace, jejichž poskytnutí je předmětem žádosti a nebyly podle ní dosud poskytnuty, dokumenty a větší celky informací, z nichž požadované informace nelze snadno vyčlenit a osobní údaje osoby, která by mohla být přímo dotčena poskytnutím požadované informace, s výjimkou osobních údajů, které jsou nahlízející osobě známy.“

Čl. II **Přechodná ustanovení**

1. Žádost o poskytnutí informace podaná přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se vyřizuje podle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Informace zveřejněné podle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se ponechají zveřejněné nejméně po dobu 6 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o právu na informace o životním prostředí

Čl. III

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 6/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 380/2009 Sb. a zákona č. 83/2015 Sb., se mění takto:

1. Na konci poznámky pod čarou č. 1 se na samostatný řádek doplňuje věta „Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru.“.

CELEX 32019L1024

2. V § 1 odst. 1 písm. d) se slova „prostředí a“ nahrazují slovem „prostředí,“ a na konci textu písmene se doplňují slova „a podporu zpřístupňování informací prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací“.

CELEX 32019L1024

3. V § 2 se na konci textu písmene d) doplňují slova „a to za podmínek, které jsou objektivní, přiměřené, nediskriminační, nevýhradní a neomezují způsob ani účel následného využití poskytovaných informací (dále jen „standardní podmínky užití“), zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací“.

CELEX 32019L1024

4. V § 2 se za písmeno d) vkládají nová písmena e) až g), která znějí:

- „e) strojově čitelným formátem formát datového souboru s takovou strukturou, která umožňuje programovému vybavení snadno nalézt, rozpoznat a získat z tohoto datového souboru konkrétní informace, včetně jednotlivých údajů a jejich vnitřní struktury;
- f) otevřeným formátem formát datového souboru, který není závislý na konkrétním technickém a programovém vybavení a je zpřístupněn veřejnosti bez jakéhokoli omezení, které by znemožňovalo využití informací obsažených v datovém souboru;
- g) rozhraním pro programování aplikací sada funkcí a procesů umožňujících vytváření aplikací, které přistupují k funkcím nebo datům operačního systému, databáze, aplikace nebo jiné elektronické služby;“.

Dosavadní písmena e) až k) se označují jako písmena h) až n).

CELEX 32019L1024

5. V § 2 písmeno i) zní:

„i) metadaty data, která popisují souvislosti, obsah a strukturu zaznamenaných informací, včetně informací popisujících soubory prostorových dat nebo služeb, včetně služeb založených na prostorových datech, a která umožňují a usnadňují jejich vyhledávání, třídění a používání a která dále popisují jejich správu v průběhu času;“.

CELEX 32019L1024

6. V § 2 se na konci písmene n) tečka nahrazuje středníkem a doplňuje se písmeno o), které zní:

„o) otevřenými daty informace a prostorová data zveřejňovaná způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu, jejichž způsob ani účel následného využití není povinným subjektem, který je zveřejňuje, omezen a které jsou evidovány v národním katalogu otevřených dat nebo v geoportálu.“.

CELEX 32019L1024

7. V § 6 se na konci odstavce 2 doplňuje věta „Povinný subjekt zpřístupňuje informace za standardních podmínek užití.“.

CELEX 32019L1024

8. V § 8 odst. 3 písm. a) se za slovo „týká“ vkládají slova „materiálu ve fázi dokončování nebo rozpracovaných dokumentů nebo“.

CELEX 32003L0004

9. V § 8 odst. 3 se písmeno b) zrušuje.

Dosavadní písmena c) a d) se označují jako písmena b) a c).

10. Za § 8 se vkládá nový § 8a, který zní:

„§ 8a

(1) Povinný subjekt může odepřít zpřístupnění informace nebo její části do sedmi dnů od obdržení žádosti, pokud lze ve vztahu k ní dovodit, že cílem žadatele je způsobit

a) nátlak na fyzickou osobu, již se týkají požadované informace, pokud nejde o informace podle § 8a odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím, nebo

b) nepřiměřenou zátěž povinného subjektu,

a to zpravidla v reakci na předcházející postup povinného subjektu vůči žadateli nebo na vztah s fyzickou osobou uvedenou v písmenu a).

(2) Rozsah požadovaných informací nebo počet podaných žádostí není bez dalšího důvodem pro odepření zpřístupnění informace podle odstavce 1.“.

11. V § 9 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Pokud povinný subjekt zpřístupňuje informaci formou kopie dokumentu, z něhož vyloučil pouze osobní údaje nebo informace, které jsou obchodním tajemstvím a které získal při postupech podle správního, daňového nebo kontrolního řádu, nemusí vydat rozhodnutí o odepření zpřístupnění informace. Sdělí-li žadatel v podané žádosti anebo do 15 dnů ode dne doručení požadované informace způsobem stanoveným tímto zákonem pro podání písemné žádosti o informace povinnému subjektu, že trvá na vydání rozhodnutí o odepření zpřístupnění informace v rozsahu vymezených osobních údajů nebo obchodního tajemství, povinný subjekt jej vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti anebo do 15 dnů ode dne doručení sdělení žadatele.“.

12. V § 10 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Povinný subjekt může žádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.“.

CELEX 32019L1024

CELEX 32003L0004

13. V § 10a se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „za standardních podmínek užití“.

CELEX 32019L1024

14. V § 10a se na konci textu odstavce 3 doplňují slova „jako otevřená data zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací“.

CELEX 32019L1024

15. V § 10a se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Povinné subjekty zaevidují informace, které mají povinnost zveřejnit jako otevřená data, v národním katalogu otevřených dat nebo v geoportálu.“.

CELEX 32019L1024

16. V § 10a odst. 4 se slovo „zejména“ nahrazuje slovy „včetně metadat za standardních podmínek užití“ a za slova „dálkový přístup“ se vkládají slova „, zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací.“.

CELEX 32019L1024

17. Za § 10b se vkládá nový § 10c, který včetně nadpisu zní:

„§ 10c

Zveřejňování datových souborů s vysokou hodnotou

Povinný subjekt zveřejňuje ve strojově čitelném a otevřeném formátu za standardních podmínek užití, zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací, jako otevřená data informace, jejichž seznam stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie vydaný podle čl. 14 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024. Přístup a využití datových souborů s vysokou hodnotou je bezplatný, nestanoví-li přímo použitelný předpis podle věty první jinak.“.

CELEX 32019L1024

18. V § 11a se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Ministerstvo životního prostředí zaeviduje informace a prostorová data zpřístupněná na geoportálu v národním katalogu otevřených dat.“.

CELEX 32019L1024

19. V § 11b odst. 1 větě první se za slovo „požadavky“ vkládají slova „za standardních podmínek užití“.

CELEX 32019L1024

20. V § 11c odst. 1 se na konci textu věty první doplňují slova „zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací“.

CELEX 32019L1024

21. V § 11d odst. 1 se slovo „autorského,“ nahrazuje slovy „autorského nebo“ a slova „nebo zvláštního práva pořizovatele databáze“ se zrušují.

CELEX 32019L1024

22. V § 14 odst. 1 se slova „tohoto zákona“ nahrazují slovy „, pro vykonatelnost příkazu poskytnout informace podle odstavce 3“.

23. V § 14 se za odstavec 1 vkládají nové odstavce 2 a 3, které znějí:

„(2) Z nahlížení do spisu jsou vyloučeny části spisu obsahující informace, jejichž poskytnutí je předmětem žádosti a nebyly podle ní dosud poskytnuty, dokumenty a větší celky informací, z nichž požadované informace nelze snadno vyčlenit, a osobní údaje osoby, která by mohla být přímo dotčena poskytnutím požadované informace, s výjimkou osobních údajů, které jsou nahlízející osobě známy.

(3) Neshledá-li nadřízený správní orgán důvody pro odepření zpřístupnění informace, zruší rozhodnutí povinného subjektu o odepření zpřístupnění informace nebo jeho část a řízení v tomto rozsahu zastaví. Současně rozhodnutím přikáže povinnému subjektu požadovanou informaci žadateli poskytnout ve lhůtě, která nesmí být delší než 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o odvolání povinnému subjektu nebo 60 dnů, jsou-li splněny podmínky uvedené v § 7 odst. 1. Proti rozhodnutí nadřízeného správního orgánu podle věty první se nelze odvolat. Poskytnutí informace povinným subjektem lze exekučně vykonat.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 4.

24. V § 14 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Při soudním přezkumu rozhodnutí o odvolání na základě žaloby podle zvláštního právního předpisu soud přezkoumá, zda jsou dány důvody pro odepření zpřístupnění informace. Nejsou-li žádné důvody pro odepření zpřístupnění informace,

soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odepření zpřístupnění informace a povinnému subjektu nařídí požadované informace zpřístupnit ve lhůtě, která nesmí být delší než 30 dnů ode dne doručení rozsudku povinnému subjektu nebo 60 dnů, jsou-li splněny podmínky uvedené v § 7 odst. 1.“.

Čl. IV

Přechodné ustanovení

Žádost o poskytnutí informace podaná přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se vyřizuje podle zákona č. 123/1998 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

Čl. V

Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění zákona č. 41/2004 Sb., zákona č. 215/2004 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 227/2006 Sb., zákona č. 171/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 110/2009 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 469/2011 Sb., zákona č. 49/2013 Sb., zákona č. 135/2016 Sb., zákona č. 194/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 146/2017 Sb., zákona č. 367/2017 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 50/2020 Sb. a zákona č. 484/2020 Sb., se mění takto:

1. Na konci poznámky pod čarou č. 36 se na samostatný řádek doplňuje věta „Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru.“.

CELEX 32019L1024

2. V § 2 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno o), které zní:

„o) výzkumnými daty informace, s výjimkou vědeckých publikací, v elektronické podobě, které jsou shromažďovány nebo vytvářeny v průběhu výzkumu nebo vývoje, a jsou používány jako důkazy v procesu výzkumu nebo vývoje nebo které jsou obecně akceptovány výzkumnou obcí jako nezbytné k validaci zjištění a výsledků výzkumu nebo vývoje.“.

CELEX 32019L1024

3. V § 9 odst. 1 se za písmeno k) vkládají nová písmena l) a m), která znějí:

„l) způsob správy výzkumných dat,

m) informace o dostupnosti a způsobu šíření výsledků výzkumu a výzkumných dat, pokud byly vytvořeny za podpory z veřejných prostředků podle tohoto zákona, v souladu se zásadou, že výsledky výzkumu a výzkumná data nejsou zveřejňovány pouze v odůvodněných případech,“.

Dosavadní písmena l) až q) se označují jako písmena n) až s).

CELEX 32019L1024

4. V § 12 odst. 1 se za slovo „výsledcích“ vkládají slova „a výzkumných datech“.

CELEX 32019L1024

5. V § 12 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Příjemce nezveřejní informace o výzkumných datech, jejichž zveřejněním by došlo k nepřiměřenému zásahu do práva na ochranu duševního vlastnictví, obchodního tajemství, bezpečnosti státu nebo oprávněných obchodních zájmů příjemce nebo třetí osoby. Příjemce nejméně jednou za rok po dobu pěti let od ukončení poskytování podpory přezkoumá důvody podle věty první a v případě jejich pominutí informace o výzkumných datech zveřejní prostřednictvím informačního systému výzkumu, vývoje a inovací.“.

CELEX 32019L1024

6. Za § 12 se vkládá nový § 12a, který včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 64 a 65 zní:

„§ 12a

Přístup k výzkumným datům

(1) Příjemce na základě žádosti bezplatně poskytne třetí osobě výzkumná data včetně výzkumných dat, která jsou přílohou k vědeckým publikacím nebo jejich součástí, která nejsou chráněna podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti¹⁷⁾ nebo která jsou chráněna toliko zvláštním právem pořizovatele databáze podle jiného právního předpisu⁶⁴⁾, jehož je příjemce vykonavatelem. Povinnost podle věty první se vztahuje pouze na výzkumná data vytvořená nebo užitá ve výzkumu nebo vývoji podporovaných podle tohoto zákona, které byly hrazeny z veřejných prostředků a od ukončení poskytování podpory uplynulo nejméně 12 měsíců.

(2) Příjemce může odmítnout poskytnutí výzkumných dat v případech, kdy by jím došlo k nepřiměřenému zásahu do práva na ochranu soukromí a osobních údajů, práva na ochranu obchodního tajemství, bezpečnosti státu nebo jiných oprávněných zájmů příjemce.

(3) Příjemce, který není povinen poskytovat informace podle jiného právního předpisu⁶⁵⁾, může odmítnout poskytnutí výzkumných dat v případech, kdy výzkum nebo vývoj podporovaný podle tohoto zákona nebyl plně financován z veřejných prostředků.

(4) Příjemce poskytuje výzkumná data a informace o nich v otevřeném a strojově čitelném formátu a za takových podmínek, které jsou objektivní, přiměřené, nevýlučné, nediskriminační a neomezují způsob ani účel následného využití poskytovaných výzkumných dat.

(5) V případě, že jsou výzkumná data již zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup, postačuje ke splnění povinnosti podle odstavce 1 uvedení odkazu na místo, kde jsou tato výzkumná data již zveřejněna.

⁶⁴⁾ § 88 až 94 zákona č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁵⁾ Zákon č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 123/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“.

CELEX 32019L1024

7. V § 31 odst. 3 větě první se za slovo „výsledcích“, vkládají slova „o výzkumných datech“.

CELEX 32019L1024

8. V § 31 odst. 3 se za větu druhou vkládá věta „Příjemce jednou za rok po dobu 5 let ode dne ukončení poskytování podpory zkontroluje aktuálnost údajů předaných poskytovateli a v případě, že došlo k jejich změně, provede jejich opravu.“.

CELEX 32019L1024

9. V § 31 odst. 3 větě poslední se slova „inovací a“ nahrazují slovem „inovací“, a za slovo „výsledcích“ se vkládají slova „a výzkumných datech“.

CELEX 32019L1024

10. V § 31 odst. 6 větě první se za slova „provozovateli údaje o výsledcích“ vkládají slova „a o výzkumných datech“.

CELEX 32019L1024

Čl. VI

Přechodné ustanovení

Ustanovení § 12a zákona č. 130/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se nevztahuje na výzkumná data vytvořená nebo užitá

- a) v projektu zpracovaném pro účely veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích vyhlášené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nebo
- b) na základě institucionální podpory poskytnuté přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

CELEX 32019L1024

ČÁST ČTVRTÁ ÚČINNOST

Čl. VII

- Tento zákon nabývá účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, s výjimkou
- a) ustanovení čl. I bodů 2, 15, 17, 21 až 24, 26 až 28, 31 až 43, 47 a 48, čl. II, čl. III bodů 9 až 11 a 22 až 24 a čl. IV, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2023,
 - b) ustanovení čl. I bodů 13 a 44 až 46, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2024.

Důvodová zpráva

Obecná část:

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Právo na informace je na ústavní úrovni v českém právním řádu zakotveno v čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LPS“). Podle čl. 17 odst. 5 LPS *jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti*, přičemž podmínky uplatňování práva na informace má vymezit zákon. Tímto „prováděcím“ zákonem je (především) zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „SvInf“).

Zákon o svobodném přístupu k informacím představuje v rámci českého právního řádu obecný předpis pro poskytování informací státem, územními samosprávami a tzv. veřejnými institucemi. Je podle něj postupováno ve všech případech, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak. Zvláštní zákon může poskytování informací na určitém úseku upravovat komplexně, jako např. zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, nebo v dílčích aspektech co do některého způsobu poskytování či druhu informací, např. pro poskytování archiválií, jak činí zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo zpřístupňování knihovních dokumentů dle zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), či poskytování statistických informací dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů apod. (v takových případech je uplatnitelné základní pravidlo *lex specialis derogat legi generali*).

Za více než osmnáct let své účinnosti byl SvInf vícekrát novelizován, z významnějších novelizací lze připomenout zákony č. 61/2006 Sb. a 222/2015 Sb., jimiž byly do SvInf transponovány evropské směrnice o opakovaném užití informací veřejného sektoru.

Významnou novelizaci v nedávné době přinesl zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů. Ten mj. zavedl institut tzv. informačního příkazu a působnost Úřadu pro ochranu osobních údajů v oblasti práva na informace. Informační příkaz, zjednodušeně řečeno, předpokládá, že nadřízený orgán povinného subjektu může nařídít poskytnutí informace, jestliže v odvolacím nebo stížnostním řízení podle zákona o svobodném přístupu k informacím neshledá žádné zákonné důvody, které by zpřístupnění informace bránily. Svou povahou se jedná o obdobu dosud existujícího soudního informačního příkazu, původně obsaženého v § 16 odst. 4 SvInf.

Zákon o svobodném přístupu k informacím v současnosti transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru, ve znění směrnice 2013/37/EU ze dne 26. června 2013 (zákony č. 61/2006 Sb. a č. 222/2015 Sb.). Evropská unie však tyto směrnice nahradila novou Směrnicí 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (dále jen „Směrnice“). Termín pro transpozici do českého právního řádu stanovila tato Směrnice do 17. července. 2021. K provedení transpozice této Směrnice je předkládán tento návrh.

Česká republika již při transpozici první směrnice o opakovaném užití informací veřejného sektoru (2003/98/ES) zvolila řešení, které legislativně spojuje institut opakovaného užití informací (jímž je takové, které zjednodušeně řečeno nesleduje veřejnou kontrolu státní moci, ale další – soukromé či komerční – užívání, zpracovávání apod. získaných údajů) s uplatňováním politického práva na informace ve smyslu čl. 17 odst. 5 LPS (jehož klíčovým znakem je veřejná kontrola státu, zejména při nakládání s majetkem). Při aplikaci zákona o svobodném přístupu k informacím totiž povinné subjekty nemají reálnou a účinnou možnost (až na určité judikaturou dovozené výjimky) zkoumat pohnutky žadatele o informace a jeho úmysly v tom, jak se získanou informací naloží (naráželo by to na ústavní mantinely politického práva na informace). V praxi je tak veskrze nemožné obě formy přístupu reálně odlišit. S ohledem na ústavní rozměr práva na informace je přitom nutné nabídnout i „běžným“ žadatelům o informace stejný komfort jako žadatelům, kteří o informace žádají pro opakované použití ve smyslu Směrnice, a proto je třeba jednotný režim zachovat. Řešení propojující oba právní režimy je tudíž pro povinné subjekty a konec konců i pro žadatele optimální.

Popsanou filosofii transpozice původní směrnice, zvolenou v roce 2006, i její novelizace v roce 2015, respektuje i nyní předložený návrh nadále a požadavky Směrnice pro přístup k informacím pro opakované použití konstruuje tak, aby byly využitelné i pro „běžné“ žadatele. Protože však v České republice existuje v podstatě duální režim získávání informací - obecně se užije zákon o svobodném přístupu k informacím, půjde-li o informace o životním prostředí, postupuje se podle zákona o právu na informace o životním prostředí (v obou případech s možnými „doplněními“ o některé specifické podmínky plynoucí ze zvláštních zákonů), je navrženo provedení odpovídajících (nezbytných) změn do zákona č. 123/1998 Sb.

Jak vyplývá z preambule nyní transponované Směrnice, jejím cílem je vyřešení přetrvávajících a nových překážek širokého opakovaného použití informací veřejného sektoru a informací financovaných z veřejných zdrojů v celé Unii, a aktualizovat legislativní rámec s ohledem na pokrok v oblasti digitálních technologií a dále stimulovat digitální inovace, zejména pokud jde o umělou inteligenci (odstavec 3 preambule). Věcné změny předvídané Směrnicí jsou (vedle redefinování okruhu povinných subjektů – srov. dále) zejména

- poskytování dynamických dat v reálném čase pomocí vhodných technických prostředků,
- větší nabídka hodnotných veřejných údajů pro opakované použití, a to i od veřejných podniků, od organizací provádějících výzkum a od organizací financujících výzkum,
- řešení vzniku nových forem výhradních dohod,
- stanovení výjimek vůči zásadě účtování mezních nákladů (za opakované použití informací veřejného sektoru).

K transpozici této Směrnice bude nutné vedle zákona č. 106/1999 Sb. změnit i zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, týkající se údajů o výzkumu. Změny navržené v zákoně č. 106/1999 Sb. je navrženo promítnout i do zákona č. 123/1998 Sb.

Připomínáme, že část transpozice Směrnice již byla provedena v rámci zákona č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, který novelizoval mimo jiné i SvInf. Touto novelou byla zavedena

povinnost plošné publikace veřejně dostupných informací přítomných v registrech, které jsou vedené ze zákona, v kvalitě otevřených dat (tzv. princip „open data by default“, neboli „standardní zveřejňování otevřených dat“). Některé změny obsažené v nynějším návrhu pak na tuto změnu přímo navazují.

Současný právní stav se nijak nedotýká problematiky zákazu diskriminace ani problematiky rovnosti mužů a žen.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Hlavní změny plynoucí ze Směrnice lze charakterizovat následovně:

- Rozšíření působnosti pravidel pro opakované použití informací veřejného sektoru i na tzv. **veřejné podniky** v odvětvích dopravy a veřejných služeb, ve smyslu definice vycházející ze směrnice 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES.
- Výslovná úprava přístupu k tzv. **výzkumným datům** jakožto specifické kategorii dokumentů vypracovaných v rámci vědeckého výzkumu podporovaného z veřejných prostředků, a to na výsledky vědeckého zjišťovacího procesu (experimenty, průzkumy a podobně). Publikace ve vědeckých časopisech jsou nadále vyloučeny z oblasti působnosti.
- Možnost **publikace dynamických dat prostřednictvím programovatelných aplikačních rozhraní**.
- Úprava tzv. **datových souborů s vysokou hodnotou (high-value datasets)**, které mají být bezplatně zpřístupněny. Tematické kategorie, ze kterých se bude vytvářet seznam datových souborů s vysokou hodnotou, jsou: Geoprostorové údaje, pozorování Země a životní prostředí, meteorologie, statistika, společnosti a vlastnictví společností, mobilita.

Východiskem pro transpozici Směrnice je principiální **zachování dosavadní úrovně práva na informace co do okruhu povinných subjektů i rozsahu informací, k nimž se vztahuje jejich informační povinnost** (tak, jak vyplývá z § 2 odst. 1 SvInf a jak ji interpretuje judikatura soudů, včetně soudu Ústavního). **K rozšíření informační povinnosti předkladatel přistoupil pouze tam, kde to Směrnice výslovně vyžaduje (rozšíření informační povinnosti o veřejné podniky), přičemž toto rozšíření bylo provedeno v minimalistické podobě požadované Směrnicí.** Jinak řečeno tam, kde Směrnice stanoví nižší informační standard oproti tomu, který nyní vyplývá z českého právního řádu, byl zachován stávající stav a nepřistoupilo se k omezení, které by sice Směrnicí vyhovovalo (minimalistická transpozice), ale znamenalo by snížení stávající úrovně práva na informace. Např. pokud jde o obchodní společnosti, které jsou 100% státní či územní samosprávy a předmětem jejich činnosti je veřejný účel (např. v oblasti zásobování energiemi, zajištění zdravotní péče apod.) a které jsou proto nyní povinnými subjekty jako veřejné instituce s plnou informační povinností, jimi zůstanou v této podobě i nadále, byť by u nich Směrnice

umožňovala omezit informační povinnost na informace týkající se plnění úkolů týkajících se poskytování služeb v obecném zájmu; čl. 1 odst. 2 písm. b/ Směrnice).

Žádné z navržených opatření nemá dopady v oblasti diskriminace či rovnosti mužů a žen.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované úpravy v jejím celku

Stávající právní stav odpovídá úrovni opakovaného užití informací (zejména po technické stránce i co do rozsahu), které zde byly v letech 2006, resp. 2015, kdy došlo k transpozici předchozích směrnic. Cílem nové Směrnice je – zjednodušeně řečeno – reagovat na současný technologický pokrok rozšířením možností získávání informací veřejného sektoru. K tomu by mělo vést jednak rozšíření okruhu informací, dále rozšíření subjektů povinných poskytovat informace a též rozšíření způsobů jejich zpřístupňování.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Právo na informace je na ústavní úrovni v českém právním řádu zakotveno v čl. 17 LPS. V čl. 17 odst. 5 LPS se uvádí, že podmínky pro realizaci práva na informace stanoví „prováděcí“ zákon; tím je mj. zákon o svobodném přístupu k informacím. Právo na informace je rovněž dotčeno v ústavním pořádku „konkurujícími právy“, zejména právem na ochranu osobnosti a osobních údajů dle čl. 10 LPS. Dále pak je zakotveno právo na informace o životním prostředí, a to v čl. 35 odst. 2 LPS.

Z hlediska potencionálních ústavněprávních dopadů je patrně nejdůležitější změnou určitá **modifikace množiny povinných subjektů**, vyvolaná nově vymezených okruhem povinných subjektů podle Směrnice. Ustanovení čl. 17 LPS ukládá povinnost poskytovat přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti v souladu se zákonem *státním orgánům a orgánům územních samosprávných celků*. Informační zákon okruh povinných subjektů rozšiřuje o tzv. *veřejné instituce*, když v § 2 odst. 1 stanoví, že *povinnými subjekty, které mají podle zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce*.

Problematickou výkladu pojmu *veřejná instituce* se ve více nálezech věnoval Ústavní soud, který hodnotil i otázku ústavnosti zařazení některých právnických osob (zjednodušeně řečeno obchodních společností s účastí státu) mezi veřejné instituce. Ústavní soud ve své judikatuře především konstatoval, že je věcí zákonodárce, nakolik „nad rámec“ povinných subjektů vymezených v čl. 17 odst. 5 LPS, stanoví zákonem další povinné subjekty. Legitimní zařazení určitých dalších veřejných entit do kategorie povinných subjektů tedy není z hlediska ústavněprávního vyloučeno (srov. závěry plynoucí z nálezu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16 ve věci ČEZ a.s.).

Zákonodárce tuto možnost „využil“ a mezi povinné subjekty zařadil „nad rámec“ čl. 17 odst. 5 LPS kategorii tzv. *veřejných institucí*. Ústavní soud pak postupně vymezoval a charakterizoval znaky, které musí určitá entita splnit, aby byla povinným subjektem v kategorii veřejné instituce (zejména lze odkázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 ve věci Letiště Praha, s.p., který shrnuje dosavadní judikaturu). Těmito znaky jsou:

- a) způsob vzniku či zániku instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu),
- b) hledisko osoby zřizovatele (z pohledu toho, zda je zřizovatelem instituce jako takové stát, či nikoliv; pokud ano, jedná se o znak vlastní veřejné instituce),
- c) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (z toho pohledu, zda dochází ke kreaci orgánů státem, či nikoliv; jestliže ano, jde o charakteristický rys pro veřejnou instituci),
- d) existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce (existence státního dohledu je typická pro veřejnou instituci), a
- e) veřejný nebo soukromý účel instituce (veřejný účel je typickým znakem veřejné instituce).

Zařazení určitého subjektu pod instituci veřejnou či soukromou musí vyplývat z „převahy“ znaků, jež jsou pro instituci veřejnou či soukromou typické.

Popsané znaky byly následně interpretovány v navazující judikatuře správních soudů. Tu však posléze Ústavní soud určitým způsobem korigoval, když posuzoval dosavadní judikaturu zejména Nejvyššího správního soudu týkající se zařazení obchodních společností do kategorie veřejných institucí (srov. nálezy ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16 ve věci ČEZ a.s., ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 1262/17 ve věci Pražská plynárenská Servis distribuce, a.s., ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 618/18, ve věci OTE, a. s. a ze dne 14. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 4158/18 ve věci Vodárenská akciová společnost, a.s.).

Z těchto nálezů – a z judikatury Nejvyššího správního soudu, která na ně navazuje (srov. např. rozsudek NSS ze dne 11. 10. 2019, č. j. 3 As 254/2017-43) – vyplývá, zjednodušeně řečeno, že **z obchodních společností budou do kategorie veřejných institucí náležet jen ty, jejichž jediným vlastníkem (společníkem) je (přímo či prostřednictvím jiného subjektu) stát, územní samosprávný celek nebo jiná veřejná instituce, resp. jejichž více vlastníky (společníky) jsou výlučně tyto subjekty, pokud ve své činnosti uspokojují určité veřejné zájmy a nejedná se tedy o ryze komerční subjekty pohybující se na volném, konkurenčním trhu.**

Podstatné je, že Ústavní soud neodmítl zařazení – zjednodušeně řečeno – soukromoprávních subjektů majících určitou „kvalifikovanou vazbu“ na stát či územní samosprávu do kategorie veřejné instituce, podmínkou ovšem je, že se tak stane za zákonem jasně definovaných podmínek a že informační povinnost těchto subjektů bude přiměřená.

Návrh tento požadavek plně respektuje, přičemž při hodnocení dopadů regulace u původního vládního návrhu obsaženého ve sněmovním tisku č. 1194 byly zvažovány následující tři varianty:

- a) **První varianta (nejširší)** odpovídá širokému pojetí povinných subjektů v původní judikatuře správních soudů (před vydáním nálezu ve věci ČEZ). Kromě státu a územní samosprávy by povinnými subjekty s plnou informační povinností byly *i všechny veřejnoprávní subjekty a ze soukromoprávních všechny ty, které stát nebo samospráva vlastní 100% nebo je ovládá, a to do značné míry bez ohledu na předmět činnosti (zda se účastní jako podnikatelé na trhu, nebo nikoli).*
- b) **Druhá (střední) varianta** vychází z aktuálního obsahového vymezení povinných subjektů v judikatuře Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, přičemž v souladu

s transponovanou Směrnicí rozšiřuje tento okruh na veřejné podniky, které jsou státem ovládány. V této variantě by proto byly kromě *státu a samosprávy povinnými subjekty též všechny ostatní veřejnoprávní subjekty a ze soukromoprávních ty, které nepodnikají, resp. plní veřejný účel (a jsou „vlastněny“ státem či samosprávou) a dále ty podnikající obchodní společnosti, v nichž mají stát či samospráva samy či společně, přímo i nepřímo 100%* (tyto by byly povinnými subjekty s plnou informační povinností), *jestliže plní veřejný účel (ve smyslu Směrnice jestliže uspokojují potřeby obecného zájmu) a v případě určitých specifických činností i ty soukromoprávní subjekty, které stát či samospráva ovládá, aniž by disponovala 100% účastí* (tyto by byly povinnými subjekty s omezenou informační povinností jako tzv. veřejné podniky).

- c) V případě **třetí varianty**, která je nejužší a zužuje stávající informační standard co do okruhu povinných subjektů, avšak která stále ještě odpovídá povinným subjektům dle Směrnice, by byly povinnými subjekty s plnou informační povinností *kromě státu a územní samosprávy též všechny veřejnoprávní subjekty a ze soukromoprávních – s omezenou informační povinností – jen ty, které mají postavení „veřejného podniku“ podle Směrnice – čl. 2 odst. 3 ve spojení s čl. 1 odst. 1 písm. b), tj. které jsou ovládány státem, samosprávou a které se zabývají ve Směrnici uvedenými oblastmi.*

Z hlediska judikatury Ústavního soudu jsou přitom všechna tři řešení akceptovatelná, neboť jak bylo výše řečeno, požadavkem Ústavního soudu je především jednoznačné vymezení okruhu subjektů povinných poskytovat informace (a jejich rozsahu), přičemž ve všech třech výše popsáných variantách je vždy dán i legitimní zájem na poskytování informací ze strany dotčených subjektů (vazba na stát či samosprávu, přímé či nepřímé hospodaření s veřejnými prostředky a s tím související požadavek veřejné kontroly). V tomto smyslu nebude ani u soukromoprávních subjektů majících hospodářskou podstatu narážet informační povinnost na jejich hospodářskou činnost, resp. na právo vlastnit majetek. Zákon o svobodném přístupu k informacím totiž skýtá dostatečné nástroje ochrany – zejména § 9, umožňující chránit obchodní tajemství, § 11 odst. 1 písm. a) a b), umožňující chránit vnitřní informace či informace, které slouží jako podklad pro dosud neučiněná rozhodnutí. Kromě toho se informační povinnost v případě varianty uvedené sub c) u tzv. veřejných podniků soustředí jen na informace související s poskytováním veřejných služeb (např. závazky veřejné služby v přepravě cestujících). **Z tohoto hodnocení jako optimální vychází varianta druhá. Její výhodou je v podstatě zachování stávajícího stavu – rozsahu povinných subjektů s pouze drobným rozšířením tak, aby došlo k transpozici Směrnice (zde v minimálním nutném rozsahu).**

Při hodnocení souladu návrhu s ústavním pořádkem lze poukázat dále na zavedení zvláštní povinnosti zveřejňovat jako otevřená data veškeré tzv. veřejné rejstříky a evidence, tedy ty, které jsou podle zvláštních zákonů veřejně přístupné, a to pro účely opakovaného užití informací. Dosavadní znění zákona o svobodném přístupu k informacím ukládá povinnost umožnit do těchto rejstříků dálkový přístup (na internetu; § 5 odst. 5), nikoli však povinnost tyto informace zpřístupňovat jako „datové sady“ pro opakované užití informací. Smyslem je to, aby se zabránilo automatizovanému agregování jinak veřejně přístupných osobních údajů, tedy zabránit nepřiměřeným zásahům do práva na ochranu soukromí a osobních údajů (čl. 10 LPS). Návrh v souladu se Směrnicí nově předpokládá, že údaje v těchto veřejných rejstřících by již byly zveřejňovány i jako otevřená data, nicméně ochranu soukromí fyzických osob zajišťuje tím, že toto zveřejnění bude probíhat do značné míry anonymizovaně (§ 5a odst. 2). Ze zveřejnění jako opendata se totiž výslovně vylučuje *jméno a příjmení, datum narození s výjimkou roku narození, rodné číslo a adresa trvalého pobytu*

nebo bydliště s výjimkou názvu obce; to neplatí, jsou-li tyto údaje uvedeny v registrech v souvislosti s podnikáním nebo jinou obdobnou výdělečnou činností nebo v souvislosti s členstvím fyzické osoby ve statutárním nebo jiném orgánu právnické osoby nebo s výkonem funkce statutárního orgánu. Podle názoru předkladatele se jedná o vyvážené (proporcionální) opatření mezi potřebou zpřístupňování informací pro jejich opakované užití a ochranou soukromí podle čl. 10 LPS). Zveřejňování se uskutečňuje v maximální možné míře, přičemž ale tak, že zcela chrání před rizikem automatizovaného zpracovávání údajů jejich přiřazováním z různých veřejných databází ke konkrétním osobám. Určité minimum údajů (např. rok narození či název obce) by neměly umožňovat identifikaci konkrétní fyzické osoby, budou však dostatečné pro „práci“ s údaji v rejstřících pro různé vědecké či statistické účely (např. sledování určitých skutečností v závislosti na roku narození či obci, k níž se tyto údaje vztahují).

Navrhovaná právní úprava tudíž je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, relevantní jsou zejména čl. 17 odst. 4 a 5 LPS. Podle názoru navrhovatele navrhovaná upřesnění stávající právní úpravy nejsou nepřiměřená sledovanému cíli, tudíž nenarušují ústavním pořádkem zaručené právo na informace.

Ve vztahu k právu na informace o životním prostředí lze odkázat na čl. 35 odst. 2 LPS, podle něhož *každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.* Ani s tímto ustanovením není navržená úprava (změna zákona č. 123/1998 Sb.) v rozporu.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh zákona transponuje do českého práva právo evropské, konkrétně směrnici 2019/2014 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru. Ta nahradila dosavadní směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru, ve znění směrnice 2013/37/EU ze dne 26. června 2013 (ty byly do českého právního řádu transponovány zákony č. 61/2006 Sb. a č. 222/2015 Sb.). K obsahu srov. výše.

Oblast zpřístupňování informací o životním prostředí je na unijní úrovni upravena směrnicí č. 2003/4/ES o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS. Směrnice ukládá členským státům zajistit aktivní šíření informací o životním prostředí. Ohledně přístupu k informacím na požádání zakotvuje důvody omezení přístupu a základní procesní pravidla pro odmítnutí požadovaných informací. Navržené změny nejsou s požadavky směrnice v rozporu.

6. Zhodnocení souladu navrhované úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Obecné poskytování informací státními orgány a orgány územní samosprávy, případně dalšími veřejnoprávními entitami, není výslovným příkazem žádné mezinárodní smlouvy, již by byla Česká republika vázána (pouze v oblasti práva na informace o životním prostředí je Česká republika vázána Aarhuskou úmluvou – Úmluvou o přístupu k informacím, účasti

veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, publikovanou pod č. 124/2004 Sb. m. s.). Ústavní soud nicméně pojímá příslušné mezinárodní smlouvy, které garantují právo na informace, šířeji a zahrnuje do něj i právo na získávání informací od státu a dalších veřejnoprávních subjektů [srov. nálezn sp. zn. I. ÚS 517/10: *Jestliže je informace součástí (minimálně i) veřejné sféry, dopadá na ni základní právo na informace dle čl. 17 Listiny a čl. 10 Úmluvy. Toto základní právo a jemu odpovídající povinnost orgánu veřejné moci je klíčovým prvkem vztahu mezi státem a jednotlivcem. Jeho smyslem je participace občanské společnosti na věcech veřejných, tzn. že informování veřejnosti se týká fungování veřejné moci jako takové; pomocí těchto informací ji může veřejnost kontrolovat.*].

Z mezinárodních smluv proto lze na prvním místě zmínit Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, publikovanou pod č. 209/1992 Sb. Ta v čl. 10 garantuje svobodu projevu a právo získávat informace (1. *Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společností. 2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.*). S touto povinností je právní úprava zcela nepochybně souladná.

Evropská úmluva dále v čl. 8 chrání právo na respektování rodinného a soukromého života (1. *Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. 2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.*). Ani s touto úpravou (a její interpretací Evropským soudem pro lidská práva) není návrh v rozporu.

Vzhledem k tomu, že navrhovaný zákon nemění nic na základních principech uplatňování práva na informace v České republice, toliko zákon o svobodném přístupu k informacím upravuje za účelem jeho efektivnější využitelnosti s cílem širšího využívání informací veřejného sektoru, lze konstatovat, že navrhovaná úprava je zcela souladná s mezinárodním právem, kterým je Česká republika vázána.

Pokud jde o přístup k informacím o životním prostředí, je Česká republika vázána tzv. Aarhuskou úmluvou – Úmluvou o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, publikovanou pod č. 124/2004 Sb. m. s.). Garantované právo na informace je upraveno zejména v čl. 4. Předložený návrh zákona upravuje zákon č. 123/1998 Sb. prakticky pouze v procesní rovině. Z pohledu mezinárodních závazků tedy změny zákona č. 123/1998 Sb. obstočí.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Návrh určité zvýšené náklady na veřejné rozpočty může vyvolávat v souvislosti s novou povinností zveřejňování tzv. dynamických dat (§ 5a odst. 3). Tyto náklady ovšem nelze předem vyčíslit, neboť záleží na konkrétních podmínkách u jednotlivých povinných subjektů. Většina těchto údajů je však již nyní vedena buď přímo formou otevřených dat, nebo alespoň v elektronické podobě, takže jejich přizpůsobení povinnosti plynoucí z § 5a odst. 3 by pro povinné subjekty nemělo znamenat náklady vymykající se obvyklým provozním nákladům.

Nepředpokládají se dopady sociální oblasti ani jiné výše zmíněné dopady. V případě podnikatelské oblasti lze naopak očekávat dopady pozitivní, a to s ohledem na širší možnosti komerčního využívání dat veřejného sektoru, zejména otevřených dat.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Za současné právní úpravy jsou zveřejňovány osobní údaje jako otevřená data v rozsahu registrů podle § 5a odst. 2.

Nejvýznamnější změny SvInf sloužící k transpozici Směrnice a mající dopady v oblasti ochrany soukromí a osobních údajů již byly přijaty v rámci novely obsažené v zákoně č. 261/2021 Sb., do něž byly zapracovány na základě poslanecké iniciativy (přičemž se jednalo o převzetí pasáží z původního vládního návrhu obsaženého ve sněmovním tisku č. 1194), která neposkytovala odpovídající prostor pro detailní odůvodnění. Z tohoto důvodu i s ohledem na skutečnost, že na tuto novelizaci navazují další změny obsažené v nynějším návrhu, je hodnocení dopadů ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů uvedeno v plném rozsahu.

Shrnutí základní charakteristiky chystaného zpracování:

Cílem normativně nově upraveného zpracování osobních údajů – zveřejnění jako otevřených dat – je poskytování vybraných osobních údajů v takové podobě, která usnadní jejich následné využití zejména při podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, ke studijním nebo vědeckým účelům anebo při veřejné kontrole povinných subjektů (vizte § 3a odst. 5 návrhu, který definuje, co to otevřená data jsou), přičemž ale není následný účel užití těchto údajů nad rámec zákona omezen. Věcný rozsah zpracovávaných osobních údajů vyplývá ze zdrojové legislativy, která upravuje konkrétní registry a prvotní povinnost zveřejnění a které pak tato legislativa otevírá. Při zpracování nedochází ke zveřejnění zvláštních kategorií osobních údajů. Při zpracování jsou zpracovávány údaje veřejně dostupné. Doba zpracování osobních údajů (tedy jejich zveřejnění) odpovídá době jejich zpracování v souladu s jejich zdrojovou legislativou. Zveřejněné osobní údaje budou dále zpracovávány po dobu nezbytnou k naplnění účelů, které stanoví noví správci osobních údajů (pokud bude třetí osoba užívat takto zveřejněné osobní údaje, dostává se obvykle sama do pozice správce osobních údajů, více vizte dále). Tyto účely obecně nejsou omezené, nicméně návrh specificky předpokládá

v souladu s dosavadní úpravou zpracování za jedním z těchto účelů: podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, studijní nebo vědecké účely nebo veřejná kontrola povinných subjektů. Doba dalšího zpracování bude omezena principem omezení uložení [čl. 5 odst. 1 písm. e) GDPR].

Hodnocení upravovaného zpracování (zveřejnění jako otevřených dat) je fakticky zcela odvozené od prvotního zpracování, které je zakotveno ve zvláštních předpisech. Všechna práva subjektů údajů podle čl. 12–22 GDPR) jsou zachována. Vzhledem k veřejnosti údajů není přítomné riziko neoprávněného přístupu k nim.

Věcně nedochází ke zveřejnění údajů, které by již nebyly veřejně přístupné prostřednictvím existujícího zákonem předvídaného veřejného registru. Navrhovaná úprava zavádí jako zvláštní způsob zveřejnění dotčených osobních údajů jako otevřených dat. Povinnost je pak stanovena v režimu SvInf a na poskytované informace s osobními údaji dopadají stejná obecná pravidla jako na již existující postup při poskytování informací (§ 8a SvInf). Uložení povinnosti pro povinné subjekty poskytovat informace obsahující osobní údaje jako otevřená data může být jedině v souladu s existující obecnou zákonnou povinností takové informace poskytovat (příkladem může být § 8b SvInf).

Smyslem otevřených dat je efektivnější zpracování informací. To se nutně projeví i v případech, kdy jsou jako otevřená data poskytovány osobní údaje, byť tomu tak je v souladu s GDPR a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Příjemci těchto dat budou [až na výjimky dané zpracování pro osobní potřebu ve smyslu čl. 2 odst. 2 písm. c) GDPR] v pozici správců osobních údajů a je nezbytné, aby plnili všechny zákonné povinnosti, které z této role v souladu s principem odpovědnosti správce vyplývají. Půjde zejména o povinnost zpracovávat osobní údaje v souladu se zákonem na základě právního základu, při splnění všech dalších povinností, které správci osobních údajů z GDPR a národní legislativy vyplývají. Pokud by tomu tak nebylo, bude takový stav představovat zásadní zásah do práva na ochranu soukromí, včetně osobních údajů, subjektů údajů. Příkladem takového zpracování osobních údajů je *data mining* databází s osobními údaji a jejich propojování, které by ve výsledku mělo vzhledem ke svému účelu nepřiměřené dopady na práva a zájmy subjektů údajů. Navrhovaná úprava toto již existující riziko nenavysuje, protože k obdobnému efektivnímu způsobu zpracování osobních údajů může docházet a dochází již nyní – navrhovaná úprava neadresuje rizika generovaná zpracováním osobních údajů ve zdroji. Není možné tato existující rizika legislativně komplexně snížit; k tomu by byla nezbytná úprava zdrojových předpisů, případně zdrojových informačních systémů, protože otevření dat je toliko úprava formy zveřejnění. Je možné očekávat, že navrhovaná úprava usnadněním technického přístupu k žádaným databázím umožní následným správcům udržovat jejich databáze a aplikace aktuální, což snižuje riziko jednoho zásahu do práv subjektu údajů. Dá se očekávat, že zveřejnění žádaných registrů v podobě otevřených dat rovněž limituje riziko „šedého trhu“ překupníků s údaji z těchto databází. Tyto praktiky jsou obecně nežádoucí, protože často mohou obsahovat neaktuální verze databází a jejich přeprodávání je v rozporu s pravidly stanovenými GDPR. Dá se dále očekávat, že zveřejnění aktualizovaných registrů v podobě otevřených dat tuto nežádoucí praxi významně sníží vzhledem k tomu, že výrazně sníží poptávku po takovém „šedém trhu“. To v konečném důsledku může vést ke zvýšení úrovně ochrany práv a zájmů subjektu údajů. Navrhovaná právní úprava pak dále umožňuje zvýšení transparentnosti dalšího zpracování, protože předpokládá existenci modulu Národního katalogu otevřených dat, ve kterém bude možné evidovat aplikace využívající otevřená data (včetně osobních údajů).

Navrhovaná úprava předpokládá efektivní výkon pravomoci ze strany dozorového úřadu.

Právní rozdíl mezi „prostými zveřejněnými osobními údaji“ a „osobními údaji zveřejněnými jako otevřená data“

Z hlediska publikace není mezi právním režimem prostého zveřejňování osobních údajů (dále „zveřejněné údaje“) a zveřejněním v podobě otevřených dat velkého rozdílu. U nuceně poskytnutých dat obě varianty nutně probíhají na základě zákonného zmocnění, protože zveřejnění osobních údajů bez zákonného příkazu by odporovalo jak obecným zásadám právním (zásada legality), tak GDPR (v takovém případě by například neexistoval aplikovatelný vhodný právní základ podle čl. 6 odst. 1 GDPR). Je možné pozorovat rozdíl v účelu takového zveřejnění osobních údajů, kde je možné formulovat účel jejich zpracování v souvislosti s daným konkrétním registrem (např. možnost zjistit, kdo ovládá danou společnost, koho kontaktovat atd. v případě rejstříků osob, případně zajištění transparentnosti a veřejné kontroly v případě registrů příjemců dotací). Účel zpracování osobních údajů při zveřejnění otevřených dat je však přímo usnadnění jejich následného užití za libovolným dalším účelem. Návrh nicméně demonstrativně výslovně presumuje užití údajů za účely podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, ke studijním nebo vědeckým účelům anebo při veřejné kontrole povinných subjektů. Vzhledem k této rozdílnosti účelů je dále proveden test kompatibility účelů zpracování (zveřejnění) ve smyslu čl. 6 odst. 4 GDPR.

Co se týká následného slučitelného zpracování, tedy nového zpracování osobních údajů příjemcem (osobou odlišnou od původního správce) existují dvě hlavní doktríny. Podle převažující (Nonnemann, F. Zpracování veřejně dostupných osobních údajů a GDPR. *Právní rozhledy*. 2018, č. 5, s. 167–172) ke které se hlásí i předkladatel, následné užití zveřejněných dat je stejně jako u otevřených dat omezeno pouze legalitou a legitimitou zvoleného účelu, a to vzhledem k obecné zásadě legální licence. Výjimku představují pouze speciální právní režimy, které to výslovně stanoví opačně. Příkladem je zveřejnění údajů z katastru nemovitostí, živnostenského rejstříku nebo telefonního seznamu, které ze zákona výslovně další užití zveřejněných údajů omezují. Obecně však další zpracování v základu není omezeno.

Podle konkurenční doktríny tzv. singulárního účelu zveřejnění musí být účel následného zpracování zveřejněných dat, na rozdíl od otevřených dat, shodný s původním účelem zveřejnění, a to implicitně, aniž by to musel výslovně stanovit. Tento právní názor se opírá zejména o zrušení § 5 odst. 2 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb., podle něhož bylo v zásadě možno dále zpracovávat oprávněně zveřejněné osobní údaje. Jakékoli následné zpracování zveřejněných údajů, které neodpovídá původnímu zákonnému účelu zveřejnění, by tak mělo být považováno za od základu nezákonné.

V praxi se to týká zejména republikace osobních údajů prostřednictvím tzv. překlápění veřejných rejstříků za komerčním účelem. ÚOOÚ ve svém rozhodování posuzoval modelovou praxí, kde celá dostupná databáze je naklonována, zisk je generován z umístěných internetových reklam, osobní údaje slouží jako lákadlo pro návštěvníky internetových stránek v přímé úměře čím více osobních údajů, tím více vyhledávacích odkazů a tím více kliků. Správce překlápaného veřejného rejstříku tvrdí, že právním základem jeho zpracování je oprávněný zájem na podnikání. Nicméně, nový správce osobních údajů nemůže unést břemeno prokázání oprávněného zájmu.

Rozdíl mezi zveřejněnými údaji a otevřenými daty se projeví při následném zpracování během určování právního základu, na základě kterého je možné osobní údaje zpracovat. Konkrétně, jediným právním základem, který připadá v úvahu je oprávněný zájem správce nebo třetí osoby. Správce údajů musí doložit, že mu oprávněný zájem v kontextu daného zpracování svědčí a že jeho zájem převáží v balančním testu nad právy a zájmy subjektu údajů. V případě otevřených dat, kdy navrhovaná právní úprava otevřeně proklamuje, že účelem jejich zveřejnění je další zpracování zejména za účely podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, ke studijním nebo vědeckým účelům anebo při veřejné kontrole povinných subjektů, pak správce údajů bude v jednodušší pozici pro obhájení svého oprávněného zájmu, pokud tento bude odpovídat uvedeným obecným účelům předpokládaným zákonodárcem. V případě zveřejněných údajů se pak o tento legislativní aspekt opřít nemůže, a tak bude obhájení oprávněnosti zájmu správce nebo třetí osoby a unesení daného důkazního břemene výrazně obtížnější.

Přesto je nutno upozornit na to, že se zveřejněné údaje a otevřená data v právní možnosti (snadnosti) následného užití liší. U otevřených dat se nový správce může spíše spolehnout na právní základ oprávněného zájmu – snadněji se mu existence takového zájmu bude identifikovat a argumentovat. Rovněž v případě zveřejněných údajů se může o následné zpracování legálně pokusit. Situaci s prokázáním oprávněného zájmu však bude mít výrazně složitější a fakticky to pravděpodobně povede k situaci, kdy tento právní základ nebude možné aplikovat, a tudíž takové zpracování bude nezákonné.

Vyjádření rizik navrhované právní úpravy

Hlavní riziko navrhované právní úpravy spočívá v takovém následném užití, které by nepřiměřeně zasahovalo do práv a zájmů subjektů údajů, tedy takové zpracování, které by bylo protiprávní. Navrhovaná úprava v rozsahu své aplikace technicky usnadňuje následné zpracování osobních údajů, protože požaduje, aby veřejně dostupné osobní údaje přítomné v zákonem předvídaných registrech, byly snadno technicky dostupné. Běžným způsobem omezení přístupu k veřejným datům v registrech je např. přístup přes formuláře s omezeným počtem zadání za určitou časovou jednotku. Zveřejnění v podobě otevřených dat podobné řešení znemožňuje. Uvedené riziko je dále spojeno se usnadněním šíření takto zveřejněných dat, které souvisí s indexací v Národním katalogu otevřených dat, potažmo na *European Data Portal*. Jedná se o faktické riziko, které je v základu mitigováno existencí právní úpravy ochrany osobních údajů. Přesto není možné toto riziko zcela pominout.

Preventivní zákonné prostředky snížení rizika zpracování osobních údajů:

Při zpracování nebude docházet ke zveřejnění následujících osobních údajů: i) jméno a příjmení, ii) datum narození s výjimkou roku narození, iii) rodné číslo a iv) adresa místa trvalého pobytu nebo bydliště s výjimkou názvu obce. Tímto odstraněním identifikačních údajů je minimalizováno riziko zásahu do práv a právem chráněných zájmů subjektů údajů v případech, kdy jsou pro další užití věcně zajímavá zejména obecná a statistická data. Uvedené pravidlo obsahuje dvě výjimky. První výjimkou z uvedené obecné pseudonymizace, která je uvedena přímo v ustanovení § 5a odst. 2 jsou případy, kde jsou tyto zveřejňované údaje uvedeny v registrech v souvislosti s podnikáním nebo jinou obdobnou výdělečnou činností nebo v souvislosti s členstvím fyzické osoby ve statutárním nebo jiném orgánu právnické osoby nebo s výkonem funkce statutárního orgánu nebo v souvislosti s postavením skutečného majitele podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů. V těchto

případech převáží veřejný zájem na transparentnosti a dostupnosti předmětných údajů nad zásahem, který jejich nové zpracování v podobě zveřejnění jako otevřených dat přináší.

Druhý rozdíl pak spočívá v podobě úpravy *lex specialis*, kterou nese § 8b SvInf. Dle tohoto ustanovení má povinný subjekt zveřejnit základní osobní údaje o osobě, které poskytl veřejné prostředky. Tato povinnost se v předepsaném rozsahu vztahuje i na veřejné zákonem předvídané rejstříky, na které se zároveň nově vztahuje povinnost poskytovat tato data jako otevřených dat. Povinnost zveřejňovat tato data jako otevřená data pak vyplývá ze vztahu speciality, kde ačkoli § 5a odst. 2 ve své druhé větě stanoví povinnost pseudonymizace s tam uvedenou výjimkou, uvádí § 8b zvláštní případ a množinu údajů, jejichž veřejnost zákonodárce již presumuje. Tato veřejnost je pak umocněna přítomností těchto údajů ve veřejných registrech. V kontextu již existujícího nařízení vlády č. 425/2016 Sb. jde o položku „*Informace obsažené v centrální evidenci, v níž se zpracovávají údaje o dotacích, návratných finančních výpomocích a dalších obdobných transferech poskytovaných ze státního rozpočtu, státních fondů, státních finančních aktiv a Národního fondu podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů*“ a položku „*Metadata smluv obsažená v registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů*“. I tak je však třeba respektovat rozsudek ESD *Schecke a Eifert v. Hessensko*, který stanovil institut práh transparentnosti, který evropská komise posléze kvantifikovala na 1250 €, tedy v přibližném přepočtu 33 333 Kč.

Hodnocení dopadů vybraných datových sad obsahujících nepseudonymizované osobní údaje s akcentem na vybraná další zpracování

1. Informace obsažené v seznamu o osobách zapsaných v České republice ve veřejném rejstříku zveřejňovaném Ministerstvem financí podle zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpis (ARES)

Systém ARES obsahuje osobní údaje subjektů údajů, které jsou v souladu se zdrojovou právní úpravou povinně zveřejňované v souvislosti s publicitou veřejných rejstříků osob. Jde tedy zejména o osobní údaje vlastníků a jednatelů společností, včetně údajů kontaktních. Původním účelem zveřejnění údajů je zajištění transparentnosti.

Hlavní riziko dalšího zpracování uvedených údajů spočívá zejména v podobě pouhého „překlápění“ databáze, bez jakékoli přidané hodnoty, kdy k jednoduchému vyhledávací jsou připojeny reklamy, tvořící reálný zisk služby. Související riziko pak spočívá v možné neaktuálnosti takto „překlopených“ databází, pokud nový správce neprovádí dostatečně pečlivě a pravidelně aktualizace. Toto riziko je na právní rovině adresováno tím, že takové zpracování, které by odpovídalo popsané situaci, bude v rozporu s pravidly GDPR a tedy nezákonné. Nový správce totiž v takovém případě nemůže prokázat oprávněný zájem (jen těžko je možné dovodit oprávněný zájem na pouhém propojení databáze s osobními údaji s internetovou reklamou) a nebude mít proto dostatečný právní zájem, který by zpracování právně odůvodnil. Stejně tak v případě neaktuálních databází nový správce riskuje postih ze strany ÚOOÚ, protože jeho povinností je v souladu se zásadou přesnosti zpracovávat aktuální osobní údaje. Pokud nebude svoji databázi obnovovat, tuto zásadu jednoznačně porušuje.

I v případech, kdy nový správce údajů bude využívat publikovaná otevřená data s osobními údaji k takovým produktům a službám, při kterých dokáže svůj oprávněný zájem prokázat (např. služby s přidanou hodnotou, které zefektivňují jinak složité úkoly koncových zákazníků, jako je například ochrana vlastních práv, nebo veřejný dozor a transparentnost), je nezbytné, aby plnil povinnosti, které mu vyplývají z pozitivních práv subjektů údajů. Např. v případě, že subjekt údajů požádá o výmaz, je nezbytné konkrétní situaci daného subjektu údajů posoudit a vyhodnotit, zda v této konkrétní situaci stále převažuje oprávněný zájem správce na zpracování (tedy provozování služby) nad konkrétními zásahy do práv a zájmů subjektu údajů. V takových případech správce musí postupovat obdobně, jako internetové vyhledávače v kontextu rozhodnutí SDEU ve věci Google Spain (C-131/12). Doporučeným postupem je předpokládat, že v případě individuálních žádostí o výmaz budou většinou převažovat práva subjektů údajů, ledaže by byl konkrétní důvod a charakter případu, který by ukázal opak (např. žadatel je veřejná osoba atd.). Riziku nesplnění informační povinnosti může nový správce předejít tím, že zaregistruje a řádně popíše svoji službu v Národním katalogu otevřených dat.

Druhým očekávaným způsobem zneužití publikovaných otevřených dat je zasílání hromadné reklamy. Takové jednání je však zakázáno zákonem (konkrétně § 7 odst. 2 zákona č. 480/2004 Sb.). Nový správce údajů dále musí zajistit integritu a bezpečnost svého zpracování a vzhledem k tomu, že půjde o zpracování osobních údajů ve velkém rozsahu, navíc za využití nových technologií, velmi pravděpodobně by měl vypracovat plnou DPIA.

Publikace obsahu registru ARES v podobě otevřených dat představuje rizika pro subjekty údajů v podobě mírného technického usnadnění opětovného využití dat oproti variantě, kdy by taková publikace vůbec neexistovala. Toto riziko je třeba chápat v kontextu existujícího právního rámce ochrany osobních údajů, který se na nová (další) zpracování údajů aplikuje, a který nový správce musí dodržovat. Je třeba zdůraznit, že právní úprava ochrany osobních údajů sama o sobě nemůže zcela mitigovat popsaná rizika a to zejména z důvodu omezených zdrojů dozorového úřadu na zajištění plošné kontroly a vymáhání práva. Při výkonu kontrol a ukládání sankcí by dozorový úřad měl postupovat taky, aby sankce uložené za zneužití zveřejněných osobních údajů (tedy jejich protiprávní zpracování) byly účinné a dále odstrašující pro další správce údajů.

Popsaná rizika ve výsledku nejsou zcela vyloučena, ale po provedení balancování ochrany osobních údajů a zájmu na transparentnosti vědomě přijata.

2. Metadata smluv obsažená v registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů

Metadata registru smluv obsahují osobní údaje identifikující smluvní stranu smlouvy publikované v souladu se zákonem č. 340/2015 Sb., pokud je touto smluvní stranou fyzická osoba. Konkrétně jsou přítomné osobní údaje v rozsahu název (jméno a příjmení), IČO, identifikátor datové schránky a adresa. Publikace těchto údajů jako otevřená data v první řadě posiluje transparentnost zadávání veřejných zakázek a nakládání s veřejnými prostředky. Tomu odpovídá i charakter takto publikovaných osobních údajů, které vzhledem ke svému rozsahu nepředstavují vysoké riziko zneužití za jinými nepřiměřenými účely.

Toto riziko zneužití dalšího užití je na právní úrovni adresováno v kontextu existujícího rámce ochrany osobních údajů. Obdobně jako v ostatních případech dalšího užití

osobních údajů se jejich příjemce ocitá v pozici nového správce a musí tedy splnit všechny povinnosti, které z této pozice vyplývají. Předně musí zajistit vhodný právní důvod, kterým může své zpracování podložit (zde opět nutně oprávněný zájem správce nebo třetí osoby, vzhledem k charakteru údajů půjde častěji o veřejnost jako takovou a veřejný zájem na transparentnosti). Stejně jako v případě ARES, pouhé „překlápění“ bez přidané hodnoty v balančním testu jen těžko uspěje. Další představitelné riziko spočívá zejména v zasílání plošných reklamních sdělení, případně cílené reklamy na konkrétní subjekty údajů. Takové zpracování osobních údajů však jen těžko obstojí v balančním testu oprávněného zájmu.

Správce musí dále zajistit splnění práv subjektů údajů, zejména pak informační povinnost (opět je možné doporučit využít NKOD pro indexaci služby) a reagovat včasné a vhodně na žádosti subjektů údajů, např. v kontextu práva na výmaz (platí obdobná argumentace, viz výše s tím, že je možné brát více v potaz veřejný zájem na zajištění transparentnosti).

Stejně jako v případě registru ARES nejsou popsána rizika ve výsledku zcela vyloučena, ale po provedení balancování ochrany osobních údajů a zájmu na transparentnosti vědomě přijata.

3. Informace obsažené v centrální evidenci, v níž se zpracovávají údaje o dotacích, návratných finančních výpomocích a dalších obdobných transferech poskytovaných ze státního rozpočtu, státních fondů, státních finančních aktiv a Národního fondu podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Centrální registru dotací (CEDR III) obsahuje osobní údaje o příjemcích dotací – fyzických osobách, konkrétně jsou v něm evidovány údaje o tom, kdo dostal dotaci a na jaký účel. Zveřejňovány jsou v rozsahu jméno, příjmení, adresa a informace o dotaci. Pro tuto kategorii osobních údajů z hlediska rizik a hodnocení dopadů platí beze zbytku totéž, co bylo popsáno pro kategorii metadat smluv obsažených v registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb.

Hodnocení samotného otevření a plánovaného zpracování z hlediska základních zásad uvedených v čl. 5 GDPR:

Následující body jsou primárně zaměřené na hodnocení zpracování, které je předmětem navrhované úpravy. Vzhledem k provázanosti s účelem dalšího užití jsou uvedeny rovněž základní principy a případně rovněž očekávatelná řešení dalšího zpracování osobních údajů publikovaných jako otevřená data. Je to proto, neboť zásah do soukromí nepředstavuje samo otevření, ale až následné využití otevřených dat.

Tyto další základní principy jsou však jen demonstrativním výčtem, protože předmětem tohoto dokumentu z jeho podstaty nemůže být konkrétní hodnocení následného zpracování. Je tak třeba je chápat jako doporučení, kterými by se správci údajů data dále využívající měli řídit v souladu s posláním DPIA.

a) **Zákonnost, korektnost a transparentnost:** Zpracování bude na základě zákonného zmocnění [čl. 6 odst. 1 písm. c), případně písmeno e) GDPR], a zcela transparentně (zde je nutné presumovat zásadu „neznalost práva neomlouvá“). Korektnost je pak dána zejména

charakterem zdrojové legislativy, navrhovaná úprava v tomto směru nic nemění. Navrhované zpracování v tomto směru nepřináší žádná nová rizika, vyjma zvýšení transparentnosti na úkor ochrany soukromí.

Podle názoru předkladatele i bez výslovné právní úpravy bude následné zpracování probíhat na základě právního základu oprávněného zájmu [čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR], který bude muset nový správce údajů v souladu se zásadou odpovědnosti správce obhájit a unést důkazní břemeno jeho existence. Při hodnocení korektnosti bude zásadní, aby nový správce údajů provedl balanční test mezi rizikovostí chystaného zpracování a mírou zásahu do práv a zájmů subjektů údajů (bez provedení tohoto testu se nemůže spolehnout ani na právní základ oprávněného zájmu). Transparentnost pak musí být zajištěna v maximální možné míře. Vhodným řešením je kombinace zveřejnění informací na webových stránkách dalšího správce a řádná registrace produktu (služby), která zpracování osobních údajů provádí, v Národním katalogu otevřených dat.

b) Účelové omezení: Zpracování je vymezeno jako nové zpracování s novými účely (výslovné umožnění dalšího zpracování). Účel, za kterým jsou osobní údaje zveřejňovány podle navržené právní úpravy je slučitelný s původními účely zveřejnění, protože i v jejich případě je nutné nějakou formu následného použití zveřejněných osobních údajů presumovat. Požadavky testu slučitelnosti účelu podle čl. 6 odst. 4 GDPR jsou naplněny: i) existuje zde vazba mezi původními (již existujícími) účely a účelem navrhovaným; ii) zůstává nezměněn vztah mezi správcem a subjektem údajů a okolnosti zpracování osobních údajů; iii) nejsou zpracovávány zvláštní kategorie osobních údajů podle čl. 9 a 10 GDPR; iv) důsledky zamýšleného dalšího zpracování pro subjekty údajů jsou při zachování předpokladu fungování právního rámce ochrany osobních údajů v horším případě nulové, v lepší případě pozitivní (v obou případech dochází ke zveřejnění; k pozitivní důsledkům vizte argumentaci týkající se šedého trhu výše); v) zavedení anonymizace není vhodné, pseudonymizace (v podobě omezení rozsahu zveřejněných údajů) je zavedena u většiny dotčených registrů. Navrhované zpracování v tomto směru nepřináší žádná nová rizika.

V případě dalšího užití takto zveřejněných údajů nový správce osobních údajů určuje nové účely a prostředky zpracování, kterými je dále vázán. Účely dalšího užití nejsou omezeny (nad obecný požadavek zákonnosti). Návrh nicméně demonstrativně presumuje užití údajů za účely podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, ke studijním nebo vědeckým účelům anebo při veřejné kontrole povinných subjektů. U těchto účelů se správce údajů snadněji opře o právní základ oprávněného zájmu, který však stejně musí obstát vyvažování v balančním testu. Nový správce je pak vázán účely, které si pro zpracování vymezil.

c) Minimalizace údajů: Při chystaném zpracování osobních údajů jsou zpracovávány osobní údaje v rozsahu nezbytném pro předepsaný účel (tedy publikaci jako otevřená data). Rozsah vyplývá ze zdrojové legislativy. Zároveň v případě naprosté většiny dotčených registrů nebude docházet ke zveřejnění osobních údajů v rozsahu i) jméno a příjmení, ii) datum narození s výjimkou roku narození, iii) rodné číslo a iv) adresa místa trvalého pobytu nebo bydliště s výjimkou názvu obce. Tento rozsah snižuje riziko zásahu do práv a právem chráněných zájmů subjektů údajů, oproti publikaci v souladu se zdrojovou legislativou. V kontextu dalšího užití smí nový správce zpracovávat jen ty osobní údaje, které jsou nezbytné pro účel, který si vymezí.

d) Přesnost: Požadavek na přesnost osobních údajů je naplněn již požadavkem na přesnost zpracování v režimu zdrojové legislativy. Vzhledem k tomu, že je publikace otevřených dat

pouhou nadstavbou nad standardní funkce registru, je možné již předpokládat existenci nástrojů, které subjektům údajů umožňují jejich práva garantovaná GDPR, včetně práva na oznámení změn, případně přístup k nim a jejich stažení. Krom toho, zveřejnění údajů v režimu otevřených dat může mít pozitivní vliv na přesnost zveřejněných údajů, protože je možné snadněji odhalit případné chyby, pokud by byly v databázi přítomné. Navrhované zpracování v tomto směru nepřináší žádná nová rizika.

V kontextu dalšího užití je požadavek přesnosti zásadní, protože nový správce musí zajistit, že ve svých aplikacích zpracovává pouze přesné osobní údaje. Musí tedy pravidelně aktualizovat svoji databázi aktuálními daty zveřejňovanými povinnými subjekty dle informačního zákona. Zastarání databáze a zpracování neaktuálních dat představuje vysoké riziko, kterému nový správce může předcházet pravidelným a přesným systémem aktualizací.

e) Omezení uložení: Doba zpracování vyplývá ze zdrojové legislativy s tím, že jako otevřená data jsou zpracovávány zásadně primárně aktuální osobní údaje. Navrhované zpracování v tomto směru nepřináší žádná nová rizika.

V kontextu dalšího užití musí správce vymazat osobní údaje ve chvíli, kdy je naplněn jejich účel, který pro zpracování stanovil na jeho počátku.

f) Integrita a důvěrnost: Vzhledem k tomu, že zpracování spočívá ze zveřejnění osobních údajů, je přítomné jen nízké riziko porušení zásady integrity a důvěrnosti. Integrita a důvěrnost registrů, ze kterých jsou osobní údaje poskytovány, je v základu zaručena již zdrojovou legislativou. Navrhované zpracování v tomto směru nepřináší žádná nová rizika, za předpokladu, že budou dodrženy požadavky na kvalitu, bezpečnost a integritu informačních systémů, z nichž jsou otevřená data exportována. Jedná se zejména o zajištění, že veřejnost bude mít přístup jen k exportům ze zdrojových databází, případně k zajištěným API. Je nezbytné zajistit, aby publikací otevřených dat nebyla jakkoli kompromitována integrita zdrojových databází. Dále je nezbytné zajistit, aby nemohlo dojít k neoprávněné editaci exportů ze zdrojové databáze. Zapojení dalších tradičních ochranných prvků do samotného výsledku publikace otevřených dat (např. evidence přístupů, zpřístupnění dat jen pro čtení nebo stahování, v některých případech řízení přístupu, ochrana proti škodlivým programům, ochrana proti útoku zvenčí, zálohování, časová razítka, elektronická pečeť, kontrolní součty apod.) je však v principu nežádoucí, protože by vedlo ke zhoršení dostupnosti a snadné technické využitelnosti dat. To samozřejmě neplatí pro zdrojové databáze. Jejich integrita a zabezpečení je však nad rámec tohoto hodnocení dopadů. Navrhovaná úprava nijak rizika přítomná ve zdrojových databázích neadresuje a spoléhá se na existující právní a technické rámce.

Při dalším zpracování má nový správce povinnost zajistit, že jeho služby a aplikace jsou bezpečné, a musí se aktivně snažit zamezit riziku úniku dat, nebo jejich chybné interpretace. Konkrétní bezpečnostní opatření musí odpovídat účelu, za kterým jsou osobní údaje zpracovávány a riziku pro práva a zájmy subjektu údajů, které toto zpracování představuje.

g) Odpovědnost: Zásada odpovědnosti souvisí s konkrétním zpracováním konkrétním správcem. Není možné ji presumovat v obecném hodnocení rizik regulace.

To obecně platí i pro oblast dalšího zpracování. Zde je možné jen připomenout, že nový správce má povinnost zajistit dodržení výše uvedených zásad a být schopen toto dodržení prokázat.

Záruky ochrany osobních údajů – protiopatření

Návrh neobsahuje žádné specifické záruky ochrany osobních údajů (protiopatření) nad rámec částečné pseudonymizace uvedené výše. Záruky jsou stanoveny existujícími právními úpravami. Jde za prvé o zdrojové zákony, které stanoví veřejnost osobních údajů v zákonodárcem určeném rozsahu a za druhé o předpisy ochrany osobních údajů, které další zpracování omezuje.

Závěr hodnocení dopadů chystané regulace na ochranu osobních údajů

Závěrem této části je možné na základě výše uvedených poznatků konstatovat, že návrh v podobě, v jaké je představen, formálně představuje jen nízké riziko pro zpracování osobních údajů, nepřináší nové negativní dopady na práva a právem chráněné zájmy subjektu údajů a zároveň v principu umožňuje dostatečné odůvodněné následné zpracování osobních údajů. Takové zpracování pak musí být v souladu s GDPR a dalšími předpisy ochrany osobních údajů. Návrh tak působí jako vhodný nástroj vyvážající zájem a cíle ochrany osobních údajů a obecný zájem a cíl korektního zpracování, ze kterého může společnost profitovat.

9. Zhodnocení korupčních rizik (CIA)

Vzhledem ke skutečnosti, že navrhovaný zákon do značné míry rozšiřuje transparentnost, resp. přístup k informacím veřejného sektoru, nevyvolává žádná korupční rizika, neboť oproti stávajícímu stavu se informační povinnost (v obecné rovině) rozšiřuje (technicky více prostředky zveřejňování a upřesněním či mírným rozšířením okruhu povinných subjektů, resp. zpřístupňovaných informací). Naopak má přispět k účelnějšímu přístupu k informacím veřejného sektoru a umožnit jejich kvalitativně lepší zpracování a využití, čímž posílí úroveň veřejné kontroly činností veřejného sektoru, např. při nakládání s veřejným majetkem, přinejmenším zpřesněním okruhu povinných subjektů v souladu s judikaturou Ústavního soudu. Navrhovaný zákon tak posiluje právo na informace, čímž napomáhá k odhalování potenciálních korupčních praktik, či působí jako jeden ze způsobů prevence před korupčním jednáním.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh nemá žádné dopady z hlediska bezpečnosti a obrany státu.

Zvláštní část:

K části první – změna zákona o svobodném přístupu k informacím

K čl. I

K bodu 1 - poznámka pod čarou č. 1

Ve výčtu evropských předpisů, které SvInf implementuje do vnitrostátního práva, se dosavadní směrnice nahrazují odkazem na Směrnici.

K bodu 2 – § 2 odst. 5 a 6

K § 2 odst. 5 a 6

V ustanovení § 2 se doplňuje speciální případ vyloučení povinnosti poskytnout informaci (*de iure* půjde o důvod pro odmítnutí žádosti ve smyslu § 15, tedy důvod pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti o vydání informací). Jeho cílem chránit ty subjekty, které sice mají postavení veřejné instituce a tudíž povinného subjektu, ale současně se pohybují na trhu v konkurenčním prostředí a neomezené zpřístupňování informací o této jejich činnosti by je mohlo znevýhodnit. Přitom praxe ukazuje, že aplikace ochrany pomocí obchodního tajemství (§ 9) či vnitřních informací [§ 11 odst. 1 písm. a)] nemusí být vždy účinná, resp. nemusí tyto informace chránit v plném rozsahu.

Z povinnosti poskytovat informace se tak vyloučí informace o činnosti těch veřejných institucí, které mají právní formu obchodních společností nebo národního podniku. Předně se jedná o **informace o činnostech, které jsou uskutečňovány v běžném obchodním styku v rozsahu předmětu činnosti nebo podnikání této veřejné instituce zapsaného ve veřejném rejstříku**. V tomto případě návrh do jisté míry kopíruje obdobnou výlukou, která se týká povinného zveřejňování smluv v registru smluv podle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů [§ 3 odst. 2 písm. q)]. Druhou výjimkou jsou **informace, které mají obchodní nebo průmyslovou povahu a poskytnutí informace by veřejnou instituci znevýhodnilo na relevantním trhu**. V případě podmínky týkající se obchodní nebo průmyslové povahy a znevýhodnění veřejné instituce na trhu půjde např. o ceny, cenové odhady, cenové kalkulace, obrátový bonus konkrétních zákazníků nebo jiný druh slevy, objem/množství odebíraných produktů, dále právní, obchodní či finanční analýzy, finančně-obchodní plány společnosti apod. Výraz „relevantní trh“ je nutné chápat ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže (zákon č. 143/2001 Sb.). Podle něj je *relevantním trhem trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území*. Není přitom vyloučeno, že jedna informace bude spadat do obou případů, nicméně mohou existovat informace, které se netýkají běžného obchodního styku, avšak přesto mají obchodní či průmyslovou povahu a její zpřístupnění by mohlo veřejnou instituci znevýhodnit na trhu (např. informace o určité specifické obchodní smlouvě, kterou nelze považovat za „běžný obchodní styk“).

Tuto výluku **nebude možné aplikovat na ty informace, které by sice splnily formální hledisko informací o běžném obchodním styku či informací majících obchodní či průmyslovou povahu a jejich zpřístupnění by mohlo veřejnou instituci znevýhodnit, avšak půjde o činnosti vymezené v § 2a odst. 1 písm. a), tedy o činnosti, o nichž musí informovat veřejné podniky.** Tím se docílí toho, že právní úprava bude souladná s transponovanou Směrnicí. Ta totiž stanovuje povinnost informovat o činnostech uvedených v čl. 1 odst. 1 písm. b) Směrnice, ve spojení s čl. 1 odst. 2 písm. b) bod i) *a contr.* [těmto činnostem odpovídá vymezení v § 2a odst. 1 písm. a) návrhu], výslovně však z informační povinnosti vylučuje ty dokumenty, které jsou sice v držení veřejných podniků ve smyslu Směrnice (jimi jsou v transponované úpravě veřejné podniky podle § 2a návrhu a též některé veřejné instituce podle § 2 odst. 1), avšak byly pořízeny mimo rámec poskytování služeb obecného zájmu a obsahují informace o činnostech, v nichž jsou veřejné podniky přímo vystaveny hospodářské soutěži [čl. 1 odst. 2 písm. b) body i) a ii) Směrnice].

Ustanovení § 2 odst. 5 sice nevyužívá směrnicevého termínu „přímé vystavení hospodářské soutěži“, nicméně činnosti uvedené v návrhu tohoto odstavce zjevně lze podřadit pod činnosti, v nichž jsou povinné subjekty přímo vystaveny hospodářské soutěži ve smyslu Směrnice [výluka se s ohledem na požadavky Směrnice se ovšem nebude týkat informací vymezených v čl. 1 odst. 1 písm. b) Směrnice].

Navržená úprava je rovněž v souladu s ústavním pořádkem, zejména pak čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, podle kterého jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti *státní orgány a orgány územní samosprávy*, i s judikaturou Ústavního soudu, který v případě obchodních společností majících určitou „kvalifikovanou vazbu“ na stát či územní samosprávu uvádí, že jejich informační povinnost má být přiměřená a založená na zákonem jasně definovaných podmínkách (srov. náleze ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16). Navržená úprava posiluje rovné postavení účastníků hospodářské soutěže (resp. odstraňuje stávající disproporci) a zohledňuje skutečnost, že dotčené povinné subjekty jsou obchodní společnosti, které činí právní úkony v rámci běžného obchodního styku v rozsahu svého předmětu činnosti nebo podnikání a dále působí v hospodářské soutěži za standardních tržních podmínek, usilují o dosažení zisku a nesou ztráty plynoucí z výkonu své činnosti.

Stávající ochrana informací skrze institut ochrany obchodního tajemství je pouze částečná a v takových případech nedostatečná. Případné znevýhodnění těchto společností oproti jiným soutěžitelům v hospodářské soutěži není dostatečně vyváжено žádným relevantním veřejným zájmem. Tím, že je zachována povinnost poskytovat informace o činnostech vymezených v § 2a odst. 1 písm. a) a o ostatních činnostech, při kterých obchodní společnost (případně národní podnik) nevystupuje v konkurenci na volném trhu, je zajištěno poskytování informací v souladu se Směrnicí. Směrnice sama výslovně uvádí, že je nutné zajistit, aby opakované použití dokumentů nevedlo k narušení trhu a k oslabení hospodářské soutěže.

Ustanovení je formulováno tak, aby mohlo být užito nejen veřejnými institucemi – obchodními společnostmi, ale i jinými povinnými subjekty, pokud by např. z důvodu svých zřizovatelských či zakladatelských oprávnění disponovaly informacemi vymezenými v § 2 odst. 5.

K § 2 odst. 7

Profesní samosprávné komory, jako jsou Česká advokátní komora, Česká lékařská komora či Hospodářská komora České republiky, apod., které jsou zřízeny zákonem, mají za stávajícího stavu postavení veřejných institucí, a tedy povinných subjektů. Jedná se však o subjekty, které mají na státu nezávislé fungování a financování, přičemž např. Hospodářská komora nemá ani povinné členství.

Z tohoto důvodu se v novém § 2 odst. 7 omezuje jejich informační povinnost tak, aby se vztahovala pouze na informace týkající se výkonu veřejné správy, který jim byl svěřen zákonem. Nejedná se přitom o řešení odporující ústavně zaručenému právu na informace (čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod), neboť toto ustanovení se vztahuje na státní orgány a orgány územních samosprávních celků, přičemž v případě jiných subjektů, jimž stát uloží povinnost poskytovat informace, je rovněž na jeho zvážení, v jakém rozsahu. Návrh přitom respektuje princip čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod tak, aby kdokoli měl přístup k informacím vypovídajícím o výkonu veřejné správy, který byl těmto komorám svěřen zákonem.

K bodu 3 - § 2a

Navrhovaná změna v souladu s požadavky Směrnice rozšiřuje okruh povinných subjektů o tzv. veřejné podniky. Východiskem pro zavedení této speciální kategorie povinného subjektu je srovnání povinných subjektů předpokládaných Směrnicí s nyní platným zákonem č. 106/1999 Sb. (ve světle judikatury Ústavního soudu a správních soudů).

a) vymezení povinných subjektů ve Směrnici

Směrnice stanoví okruh tzv. povinných subjektů, tedy subjektů, na které se mají vztahovat povinnosti podle směrnice, v čl. 2 odst. 1, 2 a 3. Do tohoto okruhu řadí **subjekty veřejného sektoru, veřejnoprávní subjekty a tzv. veřejné podniky**. Tyto kategorie vymezuje směrnice následovně:

- a) „**subjektem veřejného sektoru**“ je stát, regionální nebo místní orgán, veřejnoprávní subjekt nebo sdružení tvořené jedním nebo více takovými orgány nebo jedním nebo více takovými veřejnoprávními subjekty;
- b) „**veřejnoprávním subjektem**“ je subjekt se všemi těmito vlastnostmi:
 - a. je založen za zvláštním účelem spočívajícím v uspokojování potřeb veřejného zájmu, který nemá průmyslovou nebo obchodní povahu;
 - b. má právní subjektivitu a
 - c. je financován převážně státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty; nebo podléhá řídicímu dohledu těchto orgánů nebo subjektů; nebo je v jeho správním, řídicím nebo dozorčím orgánu více než polovina členů jmenována státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty;
- c) „**veřejným podnikem**“ je podnik činný v oblastech stanovených v čl. 1 odst. 1 písm. b), ve kterém subjekty veřejného sektoru mohou vykonávat přímo nebo nepřímo dominantní vliv na základě vlastnických práv k podniku, finanční účasti v něm nebo pravidel, jimiž se řídí. Dominantní vliv na část subjektů veřejného sektoru

se předpokládá, pokud v kterémkoli z níže uvedených případů tyto subjekty přímo či nepřímo:

- a. drží většinu upsaného základního kapitálu podniku;
- b. disponují většinou hlasovacích práv vyplývajících z podílu na podniku, nebo
- c. mohou jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu podniku.

Čl. 1 odst. 1 písm. b) hovoří o veřejných podnicích, které i) jsou činné v oblastech vymezených ve směrnici 2014/25/EU ii) jednají jako poskytovatelé veřejných služeb podle článku 2 nařízení (ES) č. 1370/2007; iii) jednají jako letečtí dopravci, kteří plní závazky veřejné služby podle článku 16 nařízení (ES) č. 1008/2008, nebo iv) jednají jako majitelé lodí ze Společenství, kteří plní závazky veřejných služeb podle článku 4 nařízení (EHS) č. 3577/92.

b) vymezení povinných subjektů v dosud platném znění zákona č. 106/1999 Sb. (s přihlédnutím k judikatuře správních soudů a Ústavního soudu)

Zákon č. 106/1999 Sb. v dosavadním znění mezi povinné subjekty řadí **státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány** a tzv. **veřejné instituce**.

Co se rozumí *státním orgánem* a *územním samosprávným celkem*, resp. jeho orgány, je zřejmé z právní úpravy. Pokud jde o *veřejné instituce*, Ústavní soud ve své judikatuře postupně vymezil znaky, které musí určitá entita splnit, aby byla povinným subjektem v kategorii veřejné instituce (zejména lze odkázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 ve věci Letiště Praha, s.p., který shrnuje dosavadní judikaturu). Těmito znaky jsou:

- a) způsob vzniku či zániku instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu),
- b) hledisko osoby zřizovatele (z pohledu toho, zda je zřizovatelem instituce jako takové stát, či nikoliv; pokud ano, jedná se o znak vlastní veřejné instituce),
- c) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (z toho pohledu, zda dochází ke kreaci orgánů státem, či nikoliv; jestliže ano, jde o charakteristický rys pro veřejnou instituci),
- d) existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce (existence státního dohledu je typická pro veřejnou instituci), a
- e) veřejný nebo soukromý účel instituce (veřejný účel je typickým znakem veřejné instituce).

Zařazení určitého subjektu pod instituci veřejnou či soukromou musí vyplývat z "převahy" znaků, jež jsou pro instituci veřejnou či soukromou typické.

Popsané znaky byly následně interpretovány v navazující judikatuře správních soudů. Tu však posléze Ústavní soud určitým způsobem korigoval, když posuzoval dosavadní judikaturu zejména Nejvyššího správního soudu týkající se zařazení obchodních společností do kategorie veřejných institucí (srov. nálezy ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16 ve věci ČEZ a.s., ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 1262/17 ve věci Pražská plynárenská Servis distribuce, a.s., ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 618/18, ve věci OTE, a. s. a ze dne 14. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 4158/18 ve věci Vodárenská akciová společnost, a.s.). Dovedil,

zjednodušeně řečeno, že z obchodních společností jsou povinnými subjekty pouze **ty, jejichž jediným vlastníkem (společníkem) je (přímo či prostřednictvím jiné právnické osoby) stát, územní samosprávný celek nebo jiná veřejná instituce, resp. jejichž vlastníky (společníky) jsou výlučně tyto subjekty.**

Na judikaturu Ústavního soudu pak navázal Nejvyšší správní soud (zejména v souvislosti s hodnocením obchodních společností jako povinných subjektů). Ten ve své judikatuře zdůrazňuje, že aby určitá entita byla veřejnou institucí ve smyslu § 2 odst. 1 SvInf musí být splněny jak podmínky nálezu ve věci Letiště Praha (nález sp. zn. I. ÚS 260/06), tak nálezu ve věci ČEZ (sp. zn. nález IV. ÚS 1146/16). **Proto kromě vazby na stát, územní samosprávný celek či jinou veřejnou instituci musí být splněny i ostatní obecné znaky, zejména pak veřejný účel daného subjektu (srov. bod 32 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 As 145/2018-61).**

Z aktuální judikatury tedy vyplývá, zjednodušeně řečeno, že *veřejnou institucí* (povinným subjektem) jsou (především):

- **Všechny veřejnoprávní subjekty (právnické osoby řazené do kategorie veřejnoprávní)** jako příspěvkové organizace státu či územní samosprávy, školské právnické osoby státu či územní samosprávy, dobrovolné svazky obcí, státní fondy apod.
- **Z obchodních společností ty, jejichž jediným vlastníkem (společníkem) je (přímo či prostřednictvím jiné právnické osoby) stát, územní samosprávný celek nebo jiná veřejná instituce, resp. jejichž vlastníky (společníky) jsou výlučně tyto subjekty, pokud ve své činnosti naplňují tzv. veřejný účel** (tzn. nemají ryze podnikatelskou povahu a pohybují se v plně konkurenčním prostředí). Příkladem jsou akciové společnosti či společnosti s ručením omezeným poskytující služby v oblasti veřejné přepravy cestujících (městské dopravní podniky), komunální služby (technické služby) apod.
- **Státní podniky** (srov. nález Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 ve věci Letiště Praha, s.p.).

Z judikatury správních soudů lze konkrétně odkázat především na rozsudek ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 As 145/2018-61, který do kategorie veřejné instituce zahrnuje společnost *České dráhy a.s.*, dále na rozsudek ze dne 27. 9. 2018, č. j. 10 As 239/2017-71, který jako veřejnou instituci vyhodnotil společnost *Vodárenská akciová společnost, a. s.*, jejímž jediným společníkem byla společnost Svaz VKMO, s.r.o., vlastněná dobrovolnými svazky obcí a městem Velké Opatovice. Dále je možné zmínit rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2019, č. j. 9 A 21/2016-45, podle něhož je veřejnou institucí společnost *ČEPRO, a.s.*, jejímž jediným akcionářem je Česká republika, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 As 274/2018-25, podle něhož je povinným subjektem společnost *Plzeňské dopravní podniky, a. s.*, jejichž jediným akcionářem je město Plzeň, a rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28. 2. 2018, č. j. 48 A 42/2016-39, který mezi veřejné instituce řadí společnost *Kultura Mladá Boleslav, a.s.*, jejímž jediným akcionářem je město Mladá Boleslav.

Z ostatních právnických osob, tedy z těch, které nejsou obchodními společnostmi, avšak které judikatura řadí mezi povinné subjekty, lze zmínit: *Hospodářskou komoru České republiky* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2021, č. j. 2 As 72/2020-46), dále *Stálý rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republika a Agrární komoře České*

republiky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2019, č. j. 6 As 282/2018-46), *zaměstnanecké zdravotní pojišťovny* zřízené dle zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2019, č. j. 2 As 157/2018-46), *dobrovolné svazky obcí* založené podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 6. 2019, č. j. 29 A 167/2018-56) nebo státní podnik Česká pošta (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2018, č. j. 9 A 11/2016-69).

Shrnutím uvedených judikatorních závěrů lze dovodit, že v současnosti jsou povinnými subjekty ve smyslu § 2 odst. 1 SvInf:

- **státní orgány;**
- **obce a kraje, resp. jejich orgány** (v závislosti na tom, zda jsou požadovány informace ze samostatné nebo z přenesené působnosti těchto územních samosprávných celků);
- **právnícké osoby „veřejného“ práva, které vznikly (byly zřízeny či založeny) zákonem a vykonávají veřejnou správu (v tom nejširším slova smyslu), tedy sledují veřejný účel (ve smyslu nálezu I. ÚS 260/06).** Např. půjde o *státní fondy, Českou televizi, Český rozhlas;*
- **právnícké osoby „veřejného“ práva, které vznikly (byly zřízeny či založeny) na základě zákona úkonem státu, obce nebo kraje a vykonávají veřejnou správu (v tom nejširším slova smyslu), tedy sledují veřejný účel (ve smyslu nálezu I. ÚS 260/06).** Půjde např. o *dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace státu i samosprávy, veřejné výzkumné instituce;*
- **státní a národní podniky;**
- **obchodní společnosti, jejich jediným společníkem je stát, obec nebo kraj nebo jiná veřejná instituce, resp. jejichž společníky jsou výlučně tyto subjekty (přímo či prostřednictvím jiné právnícké osoby), pokud je předmětem jejich činnosti naplňování veřejného účelu (ve smyslu nálezu I. ÚS 260/06).**

c) vymezení veřejného podniku v navržené změně zákona č. 106/1999 Sb.

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že stávající vymezení povinných subjektů v § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb. se s vymezením povinných subjektů ve smyslu Směrnice sice z větší části překrývá, nejedná se však o identické množiny. Rozdíl spočívá v tom, že do kategorie veřejných institucí spadá širší okruh subjektů, než vyžaduje Směrnice z hlediska předmětu jejich činnosti, na druhou stranu je tento okruh užší, neboť veřejnou institucí jsou pouze – zjednodušeně řečeno – 100% státní, obecní či krajské právnícké osoby, nikoli (též) ty, které jsou státem či samosprávou pouze ovládány.

Jelikož základním východiskem novelizace je, že nedojde k zúžení stávajícího okruhu povinných subjektů, nepřistupuje návrh k omezení povinných subjektů (veřejných institucí) jen na ty, které by jimi musely být podle Směrnice (na ty, které vykonávají činnost ve smyslu Směrnice). Je však nutné, má-li být splněn požadavek Směrnice, aby byl okruh povinných subjektů rozšířen o ty, které ve smyslu Směrnice mají být povinnými subjekty, ale české právo s nimi jako s povinnými subjekty dosud nepočítá. **Jedná se o právnícké osoby ovládané státem či samosprávou, které vykonávají činnosti tzv. veřejného podniku ve smyslu Směrnice.**

Novela proto v § 2a rozšiřuje okruh povinných subjektů o **tzv. veřejný podnik** jako specifickou kategorii. Oproti Směrnici se ovšem jedná o vymezení užší, protože ty veřejné podniky ve smyslu Směrnice, které jsou 100% státní, obecní či krajské, v současnosti spadají do kategorie veřejné instituce podle § 2 odst. 1 a budou jimi i nadále (tedy s plnou informační povinností). Proto pojetí veřejného podniku v § 2a pokrývá pouze ty „zbývající“ veřejné podniky ve smyslu Směrnice, které nesplňují judikatorní chápání pojmu veřejná instituce (tedy ty, které jsou státem či samosprávou ovládány a vykonávají příslušné činnosti podle Směrnice), a nyní proto nejsou povinnými subjekty. Obsahově tedy bude *veřejný podnik* ve smyslu Směrnice zčásti veřejnou institucí podle § 2 odst. 1 a z části veřejným podnikem podle nového § 2a (dochází tak sice k plné obsahové transpozici Směrnice, ale z důvodu legislativního vymezení povinných subjektů nikoli v rámci jedné speciální kategorie povinných subjektů podle zákona č. 106/1999 Sb.). Současně platí, že veřejné podniky mající postavení veřejné instituce budou mít plnou informační povinnost, veřejné podniky ve smyslu § 2a ji budou mít omezenou (srov. dále).

Veřejnými podniky ve smyslu § 2a jsou ty právnické osoby soukromého práva, které jsou státem, územní samosprávou nebo jiným povinným subjektem „ovládány“ (slovy zákona vykonává „dominantní vliv“). Druhou podmínkou je, že se tyto právnické osoby věnují činnostem vymezeným Směrnicí, resp. zákonem. Třetí podmínkou je, že nejde o povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1.

Podstatné je, že jiný povinný subjekt v nich bude vykonávat tzv. *dominantní vliv na základě účasti v této právnické osobě nebo na základě pravidel, jimiž se řídí*. Návrh obsahuje i vyvratitelnou právní domněnku předpokladu dominantního vlivu, tedy pokud stát, územní samosprávný celek nebo veřejná instituce přímo či nepřímo drží většinu upsaného základního kapitálu; disponují většinou hlasovacích práv vyplývajících z podílu na této právnické osobě, nebo mohou jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu právnické osoby.

Pojem dominantní vliv není v českém právním řádu nový. Užívá jej ustanovení § 151 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: *Pro účely tohoto zákona se dominantním vlivem rozumí případ, kdy jedna osoba přímo nebo nepřímo a) drží většinový podíl na upsaném základním kapitálu jiné osoby, b) disponuje s většinou hlasovacích práv vyplývajících z podílu na jiné osobě, nebo c) může jmenovat více než polovinu členů statutárního nebo kontrolního orgánu jiné osoby.*

Podmínka ovládání bude splněna nejen u veřejného podniku, jehož jsou přímým účastníkem stát, samospráva či veřejná instituce, ale i tehdy, pokud by se jednalo o veřejný podnik, který byl např. založen či je ovládán jiným veřejným podnikem ve smyslu § 2a (v jeho případě totiž bude takový veřejný podnik ovládat povinný subjekt podle § 2 odst. 1 nepřímo, prostřednictvím veřejného podniku, který jej zřídil, např. půjde-li o řetězení typu stát založí veřejný podnik, který následně založí veřejný podnik).

Veřejný podnik má na základě Směrnice pouze povinnost poskytovat informace o činnostech, které jej definují jako veřejný podnik. Touto konstrukcí je naplněno ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. bod i) Směrnice, podle kterého se tato Směrnice nevztahuje na informace, které „byly vytvořeny mimo rámec poskytování služeb v obecném zájmu vymezených zákonem nebo jinými závaznými předpisy v daném členském státě“. Ustanovení čl. 1 odst. 2 písm. bod ii) Směrnice je pak reflektováno tím, že vymezení veřejného podniku pracuje s pojmem relevantní činnost ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek, přičemž se

vedle § 153 zmíněného zákona má na mysli i následující § 154, který je transpozicí čl. 34 směrnice 2014/25/EU, o níž toto ustanovení Směrnice odkazuje (§ 154 zní: „*Činnost, která je přímo vystavena hospodářské soutěži na trhu, na něž není přístup omezen, se nepovažuje za relevantní činnost podle § 153, pokud tak Evropská komise rozhodla podle předpisu Evropské unie*“). Informační povinnost bude vyloučena ve vztahu k informacím vypovídajícím o činnostech přímo vystavených hospodářské činnosti (pokud tak stanoví Evropská komise). Tím bude docíleno, při určitém zjednodušení, vyloučení informační povinnosti – obdobně jako v případě registru smluv – i na informace vypovídající o běžném obchodním styku (srov. § 3 odst. 2 písm. q/ zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv).

V zájmu symetrie s novou úpravou informační povinnosti veřejných institucí, které jsou obchodními společnostmi, v § 2 odst. 5 a 6 je navrhováno stejný režim stanovit i pro veřejné podniky. V tomto případě bude okruh poskytovaných informací širší než minimum vyžadované Směrnicí, které zajišťuje zmíněný § 2 odst. 6.

Omezená informační povinnost se ovšem neuplatní, pokud bude určitá entita splňovat jak postavení veřejného podniku podle § 2a, tak veřejné instituce podle § 2 odst. 1; v takovém případě bude mít informační povinnost odpovídající postavení veřejné instituce.

K bodu 4 - § 3

Za účelem větší přehlednosti textu jsou jednotlivé pojmy rozděleny na ty, které se týkají primárně otázky přístupu k informacím a vyřizování žádostí o přístup (§ 3) a pojmy, které se dotýkají efektivního opětovného užití těchto informací a zejména otevřených dat (nový § 3a).

K bodu 5 - § 3a

K § 3a odst. 1 až 4

Odstavce 1 až 4 přebírají dosavadní ustanovení, která jsou uvedena ve stávajícím § 3 odst. 5 až 8.

K § 3a odst. 5

Odstavec 5 definuje pojem otevřená data a je převzat ze současného § 3 odst. 11, je však rozšířen dvojím způsobem.

První úprava spočívá v doplnění, že nelze ze strany povinného subjektu omezit využití otevřených dat. V případě, že je následné užití informace omezeno jinak jinými právními předpisy, samozřejmě je třeba taková omezení aplikovat. Typicky se bude jednat o omezení vyplývající z právní úpravy ochrany osobních údajů, případně práv duševního vlastnictví, kterých se povinný subjekt nemůže vzdát, nebo nemůže jejich aplikaci vyloučit. Současné znění by dle čistě textové interpretace mohlo vést k mylnému závěru, že pokud je informace zveřejněna jako otevřená data, tak pozbývá všech dalších právních ochran, což není možné a není to ani účel současné právní úpravy. Navrhovaná změna se s touto nejasností vypořádává.

Vymezení pojmu otevřených dat odpovídá bodu 16 preambule Směrnice, podle kterého využití otevřených dat napomáhá oběhu informací nejen pro hospodářské subjekty,

ale i pro veřejnost a může hrát důležitou úlohu např. při podpoře nových služeb založených na nových způsobech kombinování a využití těchto informací (to vše při zajištění ochrany osobních údajů).

Závěrem je třeba upřesnit, že v zákoně uvedená definice otevřených dat odpovídá potřebám českého (kontinentálního) právního prostředí. Odlišuje se tak od angloamerického pojetí, ze kterého koncept otevřených dat původně pochází (a který v českém prostoru významně proponuje Úřad pro ochranu osobních údajů), ve kterém je možné mnohem volněji nakládat s některými informačními právy. Například v českém prostředí, krom nemožnosti vyloučení aplikace režimu ochrany osobních údajů, není možné se zcela vzdát autorských práv, což však platí rovněž pro angloamerické právo; *ghost writing* je gentlemanská dohoda mimo právní rámec, zvláště po přijetí *Copyright Act of 1976*, který systém copyrightu (zápis autorského práva do registru) nahradil bernským pojetím (autorství vzniká vytvořením autorského díla). V případě existence takové ochrany je proto třeba řešit licencování, a i tak je vždy nezbytné uvést autora, protože tato povinnost se smluvně vyloučit nedá. Vzhledem k tomu je zvolena verze definice, která je kompatibilní s českým (kontinentálním) právním prostředím a je *de facto* synonymem pojmu FAIR data podle bodu odůvodnění 27 Směrnice.

K § 3a odst. 6

Odst. 6 vymezuje v souladu s čl. 2 odst. 8 Směrnice pojem tzv. *dynamická data*. Jedná se o informace s vysokou mírou proměnlivosti, které velmi rychle zastarávají a jsou aktualizována často v reálném čase. Jejich hodnota závisí na okamžité dostupnosti a pravidelných aktualizacích. Bod 31 preambule směrnice uvádí jako příklad dynamických dat data získaná senzory včetně environmentálních údajů, dopravních údajů, družicových dat, meteorologických údajů a dalších. Cílem právní úpravy je zajistit využitelnost těchto specifických informací, které mohou nést vysokou společenskou a ekonomickou hodnotu, kterou ale zároveň velmi rychle ztrácejí (např. typicky data o reálné situaci na silnicích). Častým způsobem, jak jsou dynamická data zveřejňována, je prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací.

K § 3a odst. 7

Odst. 7 vymezuje tzv. *rozhraní pro programování aplikací* (tzv. API z anglického „*Application programming interface*“). Jedná se o programový nástroj, který umožňuje přímý přístup k obsahu databáze na úrovni jednotlivých programů. Tvůrce nových počítačových programů tak může prostřednictvím zahrnutí API databáze, která ho zajímá, snadno zajistit přístup k datům a jejich využití, a to i v reálném čase. Vzhledem k tomu je poskytování informací prostřednictvím API vhodné zejména pro dynamická data.

K bodu 6 - § 4a odst. 1

Ustanovení § 4a, které upravuje poskytování informací na žádost, je doplněno o povinnost splnit *standardní podmínky užití* při poskytování informace na žádost. Jedná se o implementaci čl. 2 odst. 5 Směrnice, který stanoví, že „standardní licenci“ se rozumí soubor předem vymezených podmínek pro opakované použití v digitálním formátu, pokud možno slučitelném se standardizovanými veřejnými licencemi dostupnými online. Při převedení pravidla do českého právního řádu však není možné použít pojem „licence“ vzhledem k jeho obsahu, který má v českém právu (licence jako specifický smluvní typ pro právo duševního vlastnictví), zatímco v kontextu Směrnice se slovo „licence“ objevuje spíše

v jeho anglickém smyslu, tedy jako obecné oprávnění nebo dohoda. Pojem „standardní podmínky užití“ tento překladatelský problém překlenuje. Ustanovení implementuje rovněž čl. 8 odst. 1 Směrnice upravující podrobněji standardní licence, podle něhož *„Opakované použití dokumentů smí podléhat pouze podmínkám, které jsou objektivní, přiměřené, nediskriminační a odůvodněné cílem veřejného zájmu. Podléhá-li opakované použití podmínkám, nesmějí tyto podmínky zbytečně omezovat možnosti opakovaného použití a nesmějí být použity k omezení hospodářské soutěže.“*. Standardní podmínky tak představují rámcové podmínky, za kterých povinné subjekty informace poskytují a jež nelze při opakovaném použití dokumentů omezit.

K bodu 7 - § 4a odst. 2

V ustanovení se mění slova „rozhraní pro informační systém“ na přesnější „rozhraní pro programování aplikací“. Jedná se toliko o technickou změnu, resp. o upřesnění dosud užívaného pojmu.

K bodu 8 - § 4b

Dosavadní ustanovení § 4b, které upravuje poskytování informací zveřejněním je v odst. 1 doplněno o povinnost splnit při poskytování informace *standardní podmínky užití*.

K bodu 9 - § 4b

Změnou poslední věty je posílen akcent na povinnost splňovat otevřené formální normy, což ve výsledku povede k technickému sjednocení poskytovaných informací a zvýšení možností jejich opětovného užití.

K bodům 10 a 11 - § 4c odst. 1

Nově navrhovaný odstavce povinným subjektům výslovně stanoví povinnost evidovat informace, které mají povinnost zveřejnit jako otevřená data, v národním katalogu otevřených dat. Jedním ze základních požadavků na otevřená data je jejich snadná dostupnost. Tu je však nezbytné chápat nejen v aspektu přístupnosti (tedy umístění dat online každému ke stažení). Stejně zásadní je aspekt nalezitelnosti zveřejněných dat, protože bez existence jednoduchého způsobu vyhledání datových sad, které jsou pro jejich uživatele relevantní, nedojde nikdy k jejich praktickému využití. Veškerá, nebo alespoň značná část, investice v jejich zveřejnění by tak přišla vniveč. Z toho důvodu je zavedena povinnost evidovat zveřejněná otevřená data v národním katalogu otevřených dat. Nejde o povinnost novou, nová textace však odstraňuje interpretační nejasnosti a navazuje na definiční znak otevřených dat uvedený již ve stávajícím znění definice (že jsou evidována v národním katalogu otevřených dat). Národní katalog otevřených dat slouží jako jednotné informační místo o otevřených datech publikovaných v České republice. Umožňuje snadné vyhledání zveřejněných otevřených dat, která tak budou moci být efektivně využívána. Povinnost evidence otevřených dat v národním katalogu tak tvoří nezbytný předpoklad pro efektivní fungování ekosystému otevřených dat v České republice.

Změna (rozšíření) obsahu ustanovení § 4c se zohledňuje též ve znění nadpisu.

K bodu 12 - § 4c odst. 2

Rozšiřuje se množství informací, které mohou být v národním katalogu otevřených dat indexované a vedené. Čl. 9 odst. 1 Směrnice stanoví, že členské státy mají učinit taková praktická opatření, která usnadňují vyhledávání dokumentů dostupných pro opakované použití, jako jsou seznamy fondů hlavních dokumentů s příslušnými metadaty, které jsou přístupné, pokud je to možné a vhodné, online a ve strojově čitelném formátu, a internetové portály, které jsou s těmito seznamy fondů propojeny. Národní katalog otevřených dat je právě takovým opatřením, protože tvoří páteří součást infrastruktury otevřených dat v České republice. Ačkoli je obecná úprava otevřených dat přítomná v SvInf a jeho navrhované novely, jsou otevřená data a jejich publikace součástí dalších legislativních instrumentů, které však nemůžeme považovat za implementační vůči Směrnici, protože vznikaly a vznikají nezávisle na ní. Jde například o požadavek na připravenost informačních systémů veřejné správy poskytovat otevřená data, který vyplývá z úpravy dle zákona č. 365/2000 Sb., případně koncept otevřeného datového fondu, který předpokládá sdílení dat veřejné správy mezi orgány veřejné správy prostřednictvím otevřených dat, jak je obsaženo v návrhu novely zákona č. 111/2009 Sb. Tyto prostředky by bylo možné vnímat jako praktická opatření podporující otevřená data ve smyslu čl. 5 odst. 2 Směrnice. Jejich existence by však nebyla možná bez řádně fungujícího národního katalogu otevřených dat.

Cílem nové právní úpravy je, aby mohly být v národním katalogu otevřených dat indexované i takové informace, které sice svojí technickou kvalitou zveřejnění na úroveň otevřených dat nedosahují, ale jejich uvedení ve sběrném vyhledávači je z hlediska možnosti jejich rozšíření vhodné. Druhé zákonné rozšíření národního katalogu otevřených dat spočívá v zavedení možnosti indexovat rovněž informace o produktech a službách, které otevřená data a další informace veřejného sektoru opětovně využívají. Výsledkem bude centralizované místo, uzel poskytující komplexní informace o otevřených datech v České republice. Informace o vytvářených službách budou působit jako užitečná a motivující zpětná vazba pro poskytovatele otevřených dat. Subjekty využívající otevřená data a další informace veřejného sektoru pak mohou národní katalog otevřených dat použít jako nástroj, kterým mohou oficiálně garantovaným způsobem informovat o tom, že v jejich aplikacích jsou případně přítomny osobní údaje a tím napomoci splnění informační povinnosti, která jim vyplývá z jejich pozice správce osobních údajů v souladu s relevantní legislativou.

Kromě výše uvedeného je doplněna druhá věta, která stanoví povinnost zveřejňovat informace obsažené v národním katalogu otevřených dat jako otevřená data. Tyto informace jsou takto zveřejňované již v současné době (a je to jeho klíčovou vlastností), jde tedy o narovnání faktického a právního stavu.

Navrhované úpravy budou vyžadovat od správce národního katalogu otevřených dat zvýšenou pozornost, aby systém fungoval tak, aby dokázal zcela naplnit požadavky, které jsou na něj jako na centrální bod ekosystému otevřených dat v České republice a přístupový bod Evropského datového portálu kladeny. Jedná se zejména o zajištění dostupnosti a integrity národního katalogu otevřených dat a jeho pokud možno bezvýpadečový provoz.

K bodu 13 - § 5 odst. 1 písm. f)

V návaznosti na zavedení možnosti zveřejnit údaje z výroční zprávy v nově zřizovaném centrálním registru výročních zpráv v oblasti poskytování informací (dále jen „centrální registr“) v § 18 odst. 2 a § 18a se navrhuje doplnit, že namísto zveřejnění vlastní

výroční zprávy lze zveřejnit odkaz na odkaz, který bude směřovat k údajům daného povinného subjektu v centrálním registru.

K bodům 14 a 16 - § 5 odst. 1 a 2

V § 5 odst. 1 písm. g) a § 5 odst. 2 písm. b) se z důvodu navazujících změn (přesun stávající úpravy obsažené v § 14a do § 14b) mění odkaz z § 14a na § 14b a zároveň jsou přesunuty legislativní zkratky.

K bodu 15 - § 5 odst. 1 písm. h)

Podle § 16a odst. 6 a 7 se o stížnosti na postup povinného subjektu při vyřizování žádosti o informace rozhoduje formou rozhodnutí, nikoli usnesení. V souladu s tím se terminologicky upravuje § 5 odst. 1 písm. h), ukládající povinnost zveřejnit rozhodnutí o stížnosti na výši úhrady.

K bodu 17 - § 5 odst. 3

Ustanovení § 5 odst. 3 upravuje povinnost zveřejnit poskytnutou informaci či alespoň doprovodnou informaci vyjadřující obsah poskytnuté informace. Nestanoví však dobu, po jak dlouho mají být poskytnuté informace zveřejněny. Návrh tento nedostatek napravuje tím, že výslovně stanoví povinnost zveřejnit danou informaci alespoň po dobu šesti let (může být z rozhodnutí povinného subjektu i delší).

K bodu 18 - § 5 odst. 4

Legislativně technická úprava aktualizující odkaz na § 5 odst. 2, z něž bylo při předchozí novelizaci vypuštěno původní písmeno a).

K bodu 19 - § 5a odst. 3

Navrhovaný odstavec 3 upravuje poskytování dynamických dat a je implementací čl. 5 odst. 5 a 6 Směrnice. Jedná se o data ve smyslu § 3a odst. 6 (pozitivní vymezení), ovšem která nejsou již obsažena v zákonem založených registrech ve smyslu § 5a odstavce 1 (negativní vymezení). Typickým příkladem dynamických dat jsou data získaná senzory, která se proměňují v aktuálním čase.

Pokud povinné subjekty vedou dynamická data a tato data nejsou součástí žádného ze zákona vedeného registru, mají povinné subjekty povinnost je zveřejňovat, zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací (API) jako otevřená data. Vhodným způsobem zveřejňování dynamických dat jsou tzv. otevřené API, tedy takové API, které nevyžadují zvláštní podmínky pro využití, jako např. registraci a ani nijak jinak neomezují své uživatele. Povinnost poskytovat dynamická data je vzhledem k formálnímu vymezení dynamických dat povinností obecnou. Pokud by zveřejnění dynamických dat bylo v rozporu s ustanoveními, které poskytování informací omezují (např. § SvInf a související předpisy ochrany osobních údajů, případně omezení přítomná v § 11 SvInf), není taková dynamická data možné zveřejnit. Jinými slovy, v případě konkrétních specifických typů informací, které formálně odpovídají definici dynamických dat, ale jsou zároveň chráněny jiným zákonným režimem, se bude aplikovat zásada *lex specialis*, kdy zvláštním zákonem je předpis upravující daný specifický typ informací.

Většina registrů vedených na základě zákona neobsahuje dynamická data ve smyslu Směrnice (tedy zejména v reálném čase se měnící environmentální údaje, dopravní údaje, družicová data, meteorologické údaje a data získaná senzory). V případě, že by takový registr obsahující každému dostupná dynamická data obsahoval, je jejich zveřejnění upraveno zvláštním předpisem, nebo by se na ně aplikovala povinnost zveřejňovat je jako otevřená data podle § 5a odst. 2.

Druhá věta navrhovaného ustanovení obsahuje v souladu s čl. 5 odst. 6 Směrnice možnost dočasného odložení zde založené povinnosti v případech, kdy zveřejnění dynamických dat bezprostředně po jejich shromáždění není možné nebo přesahuje finanční či technickou kapacitu povinného subjektu. V takovém případě povinný subjekt zveřejní dynamická data bez zbytečného odkladu v takovém časovém horizontu nebo s takovými dočasnými technickými omezeními, které využití dynamických dat nepřiměřeně nenaruší.

K bodu 20 - § 5b

Jednou z novinek právní úpravy, kterou přinesla Směrnice, je určení datových souborů s vysokou hodnotou (čl. 13 a 14 Směrnice). Seznamy datových souborů stanoví Komise prováděcími akty na základě hodnocení jejich potenciálu specifikovaného v čl. 14 odst. 2 Směrnice (jedná se zejména o datové soubory, které mají významný socioekonomický přínos, nebo přínos pro životní prostředí, jsou prospěšné vysokému počtu uživatelů apod.). Zároveň se musí jednat o datové soubory náležející do některé z kategorií, které specifikuje příloha I Směrnice (geoprostorové údaje, údaje z pozorování Země a životního prostředí, údaje meteorologické, statistické či týkající se vlastnictví společností nebo mobility). Členské státy by měly zveřejňovat informace z datových souborů tak, aby až na výjimky stanovené v odst. 3, 4 a 5 čl. 14 byly bezplatně dostupné, strojově čitelné, přístupné prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací a tam, kde je to relevantní též k dispozici s možností stažení kompletní datové sady. Navrhovaný § 5a tyto požadavky implementuje v souladu se systematikou SvInf.

K bodu 21 - § 8c

Doplnění nového § 8c sleduje legislativní vyřešení zásadního aplikačního problému současného informačního zákona, který se týká podmínek přístupu k informacím o platech, mzdách, odměnách a dalších obdobných plněních zaměstnanců či dalších osob vykonávajících činnost pro povinné subjekty. Až dosud bylo poskytování takových informací řešeno pouze judikaturou (správních soudů i soudu Ústavního; srov. dále). Avšak podmínky, které judikatura pro poskytování takových informací vymezila, jsou pro aplikaci ze strany většiny povinných subjektů natolik komplikované, že správné (u správních soudů obhajitelné) vyřízení žádosti o informace o platech (odměnách) je spíše výjimkou než pravidlem. Proto se za účelem usnadnění aplikace informačního zákona v této oblasti, jakož i za účelem nastavení jasných a srozumitelných pravidel pro žadatele i povinné subjekty, doplňuje výslovná právní úprava obsažená v navrženém § 8c.

Dosavadní judikatorní náhled na poskytování informací o platech a odměnách

Problematikou poskytování informací o platech a odměnách podle informačního zákona se v minulosti zabývaly ve značné míře správní soudy. Původně ne zcela jednotný přístup sjednotil Nejvyšší správní soud, který stanovil podmínky v rozsudku rozšířeného

senátu ze dne 22. října 2014, č. j. 8 As 55/2012-62. Jeho závěry lze zjednodušeně řečeno shrnout tak, že plat, mzda, odměna či jiné obdobné plnění je poskytnutým veřejným prostředkem ze strany povinného subjektu, a proto informování o nich spadá do režimu § 8b. Nejvyšší správní soud současně dovodil, že poměrování mezi právem na informace a právem na ochranu soukromí a osobních údajů provedl již zákonodárce tím, že do zákona vtělil právě § 8b. Protože zvolil řešení ve prospěch práva na informace, připustil Nejvyšší správní soud neposkytnutí informace o platech pouze ve zcela výjimečných případech - pokud by se jednalo o zneužití práva na straně žadatele o takovou informaci, nebo pokud by se jednalo o určité ryze technické či pomocné zaměstnance bez jakéhokoli myslitelného vlivu na rozhodování či výkon jiných významných činností povinného subjektu.

S tímto názorem se však neztotožnil Ústavní soud, který k věci zaujal stanovisko v nálezu ze dne 17. října 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16. S Nejvyšším správním soudem sice souhlasil v tom, že platy (mzdy, odměny apod.) mají povahu poskytnutých veřejných prostředků, nicméně dovodil, že test proporcionality je nutné učinit při vyřizování každé žádosti o informace o konkrétní výši platů či odměn s přihlédnutím ke všem okolnostem. Ústavní soud konkrétně konstatoval, že **povinná osoba může odmítnout poskytnout žadateli informace o platu a odměnách zaměstnance vyžádané na základě § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím, pokud nejsou splněny všechny tyto podmínky:** a) účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu; b) informace samotná se týká veřejného zájmu; c) žadatel o informaci plní úkoly či posílání dozoru veřejnosti či roli tzv. společenského hlídačského psa; d) informace existuje a je dostupná. Nejsou-li všechny tyto podmínky splněny, potom odmítnutí poskytnout žadateli informaci o platu a odměnách zaměstnance není porušením povinnosti státní orgánů a orgánů územní samosprávy poskytovat přiměřeným způsobem informace o své činnosti, vyplývající z článku 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod.

Správní soudy tento závazný právní názor dále ve své judikatuře rozvedly. Klíčovým je v tomto směru rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 88/2019-29 ze dne 27. května 2020, týkající se informací o platových poměrech vrcholných představitelů Kanceláře prezidenta republiky. Nejvyšší správní soud navázal na platový nálezn tím, že blíže specifikoval kritéria předestřená Ústavním soudem (někdy označovaná jako tzv. platový test), jejichž původní charakteristiku považoval za toliko obecnou. Stěžejním je v tomto směru bod 28 rozsudku: **Nejvyšší správní soud má za to, že tento výše deklarovaný veřejný zájem na poskytování informací dle § 8b informačního zákona je dán v případě všech příjemců veřejných prostředků. S ohledem na potřebu důsledného uplatňování principu proporcionality v každém jednotlivém případě, kterou ve svém platovém nálezu zdůraznil Ústavní soud, však je nezbytné diferencovat míru osvědčení takového veřejného zájmu žadatelem o informace (tj. povinným subjektem požadované penzum argumentů ve prospěch existence veřejného zájmu) v případě různých, sdělením požadované informace dotčených, osob. Pro zjevnost existence veřejného zájmu na poskytnutí informace o vyplacených veřejných prostředcích je totiž klíčové, jaké postavení ve struktuře veřejné správy (a s tím související řídicí a organizační kompetence, odpovědnost a patřičné finanční ohodnocení) dotčená osoba má. V případě žádosti o poskytnutí informace o platových poměrech zcela „běžné“ úřední osoby bez jakýchkoli řídicích pravomocí (referenta obecního či krajského úřadu, ale i ústředního orgánu státní správy nebo jiných veřejných institucí) je nezbytné, aby žadatel v žádosti uvedl rozumné důvody, pro něž by měl právě v dané konkrétní situaci existovat veřejný zájem na vyhovění jeho žádosti. (...) Požadavek na „sílu důvodů“ existence veřejného zájmu na poskytnutí informace postupně klesá se zvyšujícím se postavením dotčených osob v rámci veřejné sféry, neboť čím větší kompetence (ať už v organizaci a metodickém vedení**

podřízených, v hospodaření s veřejnými prostředky či v čemkoli jiném) tato osoba má, tím přirozenější a zjevnější je bez konkrétního zdůvodnění veřejný zájem na její kontrole.

Popsaný závěr Nejvyššího správního soudu pak dále správní soudy postupně rozvádějí. V konkrétních situacích např. dovodily, že informaci o výši platu či odměny konkrétní osoby lze poskytnout v případě platů vedoucích úředníků krajského úřadu (rozsudek sp. zn. 5 As 440/2019), čelních představitelů Správy státních hmotných rezerv (rozsudek sp. zn. 1 As 250/2020), vedoucích odborů či tajemníka magistrátu statutárního města (rozsudky sp. zn. 4 As 337/2021, 10 As 542/2021), děkana a tajemníka fakulty veřejné vysoké školy (rozsudek sp. zn. 51 A 26/2019).

Východiska navržené právní úpravy

Složitost praktické aplikace popsanych judikatorních požadavků je vhodné řešit výslovnou právní úpravou pravidel pro poskytování informací o platech, odměnách a obdobných plněních. Návrh vychází jak z nálezu Ústavního soudu, zdůrazňujícího nutnost provést adekvátní test proporcionality, tak z na něj navazující judikatury Nejvyššího správního soudu. Ten v zásadě připouští – při určité míře zjednodušení – „snadnější“ zpřístupňování informací o čelních představitelích povinných subjektů a „přísnější“ posuzování podmínek zpřístupnění u osob stojících na nižších organizačních stupních u povinného subjektu. Jinak řečeno východiskem návrhu je v souladu s judikaturou **vymezení určitých obecných kategorií, u nichž se informace o platu (odměně apod.) poskytne tzv. bez dalšího, a případů ostatních, u nichž se poskytne jen na základě přísně provedeného testu proporcionality.** Aby však takové řešení bylo ústavně konformní, lze do první kategorie zařadit prakticky jen osoby, u nichž existuje silný a zjevný (a optimálně i jinými právními předpisy již aprobebovaný) veřejný zájem na zpřístupnění takové informace za účelem obecné kontroly povinného subjektu. Může se tedy jednat pouze o osoby, u nichž „na první pohled“ takový veřejný zájem převažuje, tedy o osoby, které lze pohledem Nejvyššího správního soudu hodnotit jako osoby v čelných funkcích s vysokou mírou kompetence (vlivu na rozhodování) povinného subjektu.

Návrh proto zavádí speciální ustanovení § 8c, které stanovuje pravidla pro individuální poskytnutí informace o platu, odměně a podobných plněních. Tato pravidla přitom nijak neomezuji (nevylučují) poskytování anonymizovaných informací o platech, tedy bez přiřazení ke konkrétní osobě (typicky ve struktuře vedoucí 1, vedoucí 2... vedoucí 150 apod.).

Návrh vychází z následujících pravidel:

- 1) Informační povinnost se týká poskytnutých či poskytovaných *veřejných prostředků* povinnými subjekty, pokud tyto prostředky mají povahu příjmů ze závislé činnosti či funkčních požitků podle zákona č. 586/1992 Sb. Ty vymezuje § 6 odst. 1 (příjmy ze závislé činnosti) a § 6 odst. 10 (funkční požitky). Jedná se o informování o veřejných prostředcích, které byly příjemci poskytnuty či které mu jsou poskytovány v době či za dobu, kdy měl postavení osoby vymezené v odstavci 1, písm. a), bodech 1 až 3.
- 2) Informace o výši poskytnutých veřejných prostředků majících tuto povahu se poskytne pouze v rozsahu (odst. 2 návrhu): *jméno, příjmení, funkční, pracovní či jiné obdobné zařazení a výše veřejných prostředků, na kterou vznikl nárok, před zdaněním a dalšími povinnými odvody za období podle obsahu žádosti.*

- 3) Výslovně se vylučuje zveřejnění této informace postupem podle § 5 odst. 3. To neznamená, že je zveřejnění informace o platu vyloučeno v jakékoli situaci, nebude však prováděno postupem podle § 5 odst. 3, ale zpravidla až ze strany žadatele v rámci jím vedené veřejné diskuse (srov. výše podmínky vymezené v nálezu Ústavního soudu). Vyloučení § 5 odst. 3 sleduje ochranu příjemců veřejných prostředků před plošným zveřejněním, které by již mohlo mít povahu neproporčního zásahu do ochrany soukromí a osobních údajů.
- 4) Informaci o výši platu bude možné **poskytnout bez dalšího u osob, kterým byly tyto prostředky poskytnuty za výkon funkce (resp. za dobu výkonu funkce) veřejného funkcionáře** podle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů (pokud jsou povinny plnit povinnosti v tomto zákoně uvedené), tedy šlo-li o osoby podle § 2 odst. 1 a § 2 odst. 2 ve spojení s odstavcem 3 tohoto zákona (a nebudou-li vyloučeny odstavcem 4 § 2). V tomto případě jde zčásti o osoby, jejich plat (či jiný obdobný požitok) je již dovoditelný z příslušných právních předpisů, např. ze zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, v případě členů zastupitelstev obcí a krajů z norem upravujících jejich odměňování apod. Zčásti pak půjde o osoby, jejichž plat (obdobné plnění) sice není stanoven v konkrétní výši právním předpisem (a ani nepodléhá oznamovací povinnosti podle zákona o střetu zájmů; srov. § 11 odst. 2 písm. a/ zákona o střetu zájmů), jedná se však o osoby, u nichž ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu zájem na znalosti takového údaje s ohledem na jejich postavení zjevně převažuje.
- 5) Dále bude tato informace poskytnutelná bez bližších podmínek **u poradce prezidenta republiky, člena vlády, náměstka člena vlády nebo vedoucího ústředního správního úřadu, v jehož čele není člen vlády**. Jedná se o osoby sice formálně bez vysokého postavení v hierarchii orgánů moci výkonné, ale potenciálně s nemalým faktickým vlivem na rozhodování dotyčných veřejných funkcionářů. I s ohledem na jejich často méně formalizované odměňování se jeví nepochybné, že i v případě těchto osob zájem na veřejnosti informací o jejich odměňování převáží nad ochranou jejich soukromí. V tomto směru lze též odkázat na úvahy v rámci připravované právní úpravy lobbování, v níž se zvláštní postavení těchto osob odráželo v jejich zařazení mezi tzv. lobbované (viz vládní návrh obsažený ve sněmovním tisku č. 565 z 8. volebního období Poslanecké sněmovny, resp. pozměňovacího návrhu ústavně právního výboru k němu).
- 6) Informaci o výši platu, resp. odměny, bude dále možné poskytnout bez dalšího hodnocení **u člena statutárního, řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu povinného subjektu**. Může jít o veřejné funkcionáře v případě určitých povinných subjektů (§ 2 odst. 2 písm. b/ zákona o střetu zájmů), ale i o osoby, které toto postavení nemají, typicky v případě veřejných institucí majících povahu obchodních společností. Zde je nutné upozornit, že pojem *veřejné prostředky* je pro účely informačního zákona vnímán judikaturou širěji oproti vymezení v zákoně o finanční kontrole (zákon č. 320/2001 Sb.), která jej typicky vztahuje i na majetek v držení povinných subjektů – obchodních společností (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 10 As 41/2015).

V případě **ostatních osob** bude i nadále nutné pro zpřístupnění individualizované informace o výši platu (mzdy, odměny apod.) splnit všechna kritéria platového nálezu Ústavního soudu (srov. výše). To návrh v obecné rovině vyjadřuje požadavkem na „prokázání

veřejného zájmu“ (což bude spočívat právě v prokázání toho, jak jsou splněna kritéria vymezená Ústavním soudem).

K bodu 22 - § 11 odst. 1 písm. d)

Legislativně technická úprava související s doplněním nových písmen f) a g).

K bodu 23 - § 11 odst. 1 písm. f) a g)

Nový § 11 odst. 1 písm. f) – výjimka za účelem ochrany kritické infrastruktury

V rámci současné právní úpravy je možno o informace, včetně případné dokumentace dotýkající se kritické infrastruktury, žádat podle informačního zákona, pokud tyto nejsou označeny jako zvláštní skutečnosti podle krizového zákona nebo se nejedná o utajované informace. Podle zákona o svobodném přístupu k informacím lze tedy požadovat mj. informace dotýkající se obsahu krizových plánů, kde jsou identifikována bezpečnostní rizika a způsob ochrany prvků kritické infrastruktury. Předmětný zákon neobsahuje účinnou ochranu před zneužitím poskytnuté informace, respektive tuto problematiku neupravuje. Povinný subjekt tak není oprávněn např. hodnotit důvody žadatele k podání žádosti o informace, přičemž žadatel o informace není ani povinen svou žádost odůvodnit. Povinný subjekt není bez dalšího oprávněn podle informačního zákona příslušnou informaci neposkytnout, ani kdyby její poskytnutí mohlo ohrozit bezpečnostní zájmy státu.

Označení příslušných informací za utajované informace nebo jako zvláštní skutečnosti pak není mnohdy vhodné z důvodu jejich způsobu užití v praxi, neboť postup využití takto označených dokumentů je zdoluhavý a jejich využití v případě nastalé krizové situace je aplikačně nevhodné s ohledem na nutnost přijetí okamžitých adekvátních opatření k řešení krizové situace. Postup opírající se o formální utajení by následně mohl vést k nežádoucí prodlevě při řešení krizové situace dotýkající se mj. i kritické infrastruktury, čímž by mohla být narušena její účinná ochrana. Ve vztahu ke způsobu určování prvků kritické infrastruktury je pak navíc ochrana těchto informací diskutabilní.

Krizový zákon stanovuje pravomoci orgánům veřejné správy ve vztahu k ochraně kritické infrastruktury a dále povinnosti subjektu, který kritickou infrastrukturu provozuje. Nicméně ve vztahu ke kritické infrastruktuře nespecifikuje (bezpečnostní) opatření ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím, která by směřovala k ochraně bezpečnosti osob, majetku nebo veřejného pořádku. Toto ustanovení by mohlo být v krajním případě aplikováno toliko na konkrétní opatření týkající se ochrany daného prvku kritické infrastruktury (neboť ochrana kritické infrastruktury je definovaná jako opatření zaměřená na snížení rizika narušení funkce prvku kritické infrastruktury). Nicméně tuto výjimku nelze uplatnit např. při žádosti o poskytnutí seznamu prvků kritické infrastruktury. Z těchto důvodů je formulace ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím ve vztahu k prvkům kritické infrastruktury nedostačující a jen obtížně využitelná při ochraně nejen bezpečnostních zájmů České republiky.

S ohledem na výše uvedené a s přihlédnutím k aktuální bezpečnostní situaci se jeví žádoucí doplnit výslovnou výjimku z povinnosti poskytovat informace, která by se týkala informací o evropské kritické infrastruktuře, kritické infrastruktuře a prvcích kritické infrastruktury. Výjimku ale na základě použité formulace bude možné použít pouze v případě, že by poskytnutí požadované informace mohlo ohrozit ochranu kritické infrastruktury nebo jejích prvků.

Nový § 11 odst. 1 písm. g) – výjimka chránící rovnost účastníků soudního, rozhodčího, správního nebo obdobného řízení

Doplňuje se nový důvod pro neposkytnutí informace, jenž spočívá ve skutečnosti, že by poskytnutí informace mohlo ohrozit rovnost účastníků soudního, rozhodčího, správního nebo jiného obdobného řízení. Úpravou dochází k posílení rovného postavení účastníků soudního řízení, jež je garantováno čl. 96 odst. 1 Ústavy a čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Ustanovení vychází z obdobné úpravy obsažené v článku 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise a článku 3 Úmluvy Rady Evropy o přístupu k úředním dokumentům ze dne 18. června 2009 (CETS č. 205).

Nově zavedená výluka z informační povinnosti se vztahuje na informace, jejichž poskytnutím by mohlo dojít k ohrožení rovného postavení účastníků soudního nebo obdobného řízení, včetně řízení správního (typicky v případě sporného řízení správního podle § 141 správního řádu). Povinný subjekt přitom může, avšak nutně nemusí, být účastníkem řízení, do jehož postavení by se poskytnutí informace negativně promítlo. Svou povahou se bude jednat o informace, s nimiž se druhý účastník řízení nemůže seznámit v rámci předmětného řízení, resp. v dané fázi řízení (ustanovení se tak nevztahuje např. na informace, jež lze zjistit uplatněním práva na nahlédnutí do spisu, pakliže neexistuje jiný zákonný důvod pro jejich neposkytnutí). Typicky se tak bude jednat o různé rozборы (např. rozbor věcně příslušné judikatury, analýza možných procesních postupů), jejichž zveřejněním by došlo ke znevýhodnění strany řízení, jež si daný rozbor pořídila. Informace přitom mohou mít jak interní, tak externí původ. Pokud by obdobné informace nebyly v držení povinného subjektu, nýbrž běžné osoby soukromého práva, nebyla by taková osoba povinna je poskytnout.

Ustanovení tak vychází z následujících principů:

1. Výluka z informační povinnosti se vztahuje jak na samotné řízení, tak na fázi před zahájením řízení. V případě druhé z uvedených skutečností bude vždy nutné na základě konkrétních okolností posoudit, zda existuje reálná možnost zahájení soudního či jiného obdobného řízení (např. v důsledku podání předžalobní výzvy), a zda tedy existuje oprávněný zájem na neposkytnutí požadované informace. Výluka se naopak nevztahuje na případy, kdy již bylo řízení definitivně skončeno, popřípadě na situace, kdy se jeví být možnost zahájení řízení hypotetickou, bez opory v konkrétních skutkových okolnostech.
2. Ustanovení se vztahuje na všechna řízení, v nichž se uplatňuje zásada rovnosti účastníků řízení. Textace výslovně zmiňuje tři nejčastěji se vyskytující druhy řízení, tedy řízení soudní, řízení rozhodčí a řízení správní. Ustanovení se vztahuje na správní řízení v nejširším slova smyslu, tedy typicky půjde o řízení podle části druhé správního řádu, ale může se jednat i o jiná řízení, např. sporné řízení správní podle § 141 správního řádu (např. spory z veřejnoprávních smluv), případně – byť spíše hypoteticky – i o daňová řízení. Jak však z textace dále plyne, výluka se uplatní rovněž v dalších případech, v nichž dojde ke splnění shora uvedených podmínek, tedy v případech, kdy je řízení obdobné demonstrativně zmíněným řízením a jeho účastníci v něm v zásadě požívají rovného postavení.
3. Ustanovení se vztahuje jak na řízení u vnitrostátních soudů orgánů (např. rozhodčí soudy, správní orgány), tak na řízení u mezinárodních orgánů (např. Evropského soudu pro lidská práva, smluvních orgánů OSN, které posuzují individuální stížnosti na porušení úmluv o lidských právech a základních svobodách, nebo Mezinárodního střediska pro řešení sporů z investic).

4. V souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů musí povinné subjekty dbát, aby jejich postupem nevznikla újma na právech třetím osobám. Uvedené se v případě předmětného ustanovení vztahuje zejména na případy, kdy by poskytnutím požadované informace povinným subjektem mohlo dojít k porušení rovnosti účastníků řízení v neprospěch jiné osoby než povinného subjektu (může se jednat například o situace, kdy povinný subjekt poskytne informaci jinému povinnému subjektu, přičemž je mu známo, že tento ji obdržel za účelem jejího využití v rámci soudního či jiného obdobného řízení). Není přitom rozhodné, zda by negativně dotčeným účastníkem řízení byla osoba soukromého práva, veřejnoprávní korporace nebo státní orgán. V zájmu předejití případným negativním dopadům do sféry třetích osob, resp. státních orgánů, by si proto měly povinné subjekty před poskytnutím informace zjistit stanovisko třetí osoby, resp. státního orgánu, pakliže by ta mohla být poskytnutím informace negativně dotčena ve vztahu k probíhajícímu či očekávatelnému soudnímu nebo obdobnému řízení (srov. rovněž § 2 odst. 3 a 4 a § 8 odst. 2 správního řádu).

5. Musí se jednat o informace, které byly vytvořeny či získány v přímé souvislosti s daným řízením. Nepůjde tedy o veškeré informace, které se řízení jakkoli týkají (např. některé důkazní prostředky, které vznikly bez vazby na soudní řízení, typicky smlouvy, které byly sjednány a o jejichž plnění se následně vede soudní spor). Požadavek na „přímou souvislost“ je třeba vnímat nikoli tak, že povinný subjekt si je vědom alespoň potencionální možnosti jakéhokoli řízení, a pro tento případ si příslušnou informaci pořídí. Příkladem může být právní analýza či odborný znalecký posudek určitého problému, který vznikl či by mohl vzniknout mezi povinným subjektem a jeho dodavatelem (může tedy jít i o „preventivní“ analýzu rizik pro případ, že by nastal určitý problém, který by mohl být důvodem soudního sporu, aniž by tento již reálně vznikl). Naopak pod tento důvod nebudou podřaditelné informace, které se řízení ani potencionálně týkat nemohou (např. smlouva, která byla uzavřena mezi povinným subjektem a třetí osobou, při jejímž plnění následně došlo ke sporu, který může vyústit v soudní či rozhodčí řízení apod.).

K bodu 24 - § 11a a 11b

K § 11a

Zákon o svobodném přístupu k informacím neobsahuje výslovné ustanovení, které by povinným subjektům umožnilo odmítat žádosti žadatelů, u nichž lze dovodit zneužití práva na informace, tedy takové jednání, při němž cílem žadatele není získání informace, ale (zpravidla) zatížení povinného subjektu vyřizováním podání a podnětů žadatele, včetně žádostí o informace. Správní judikatura nicméně možnost odmítnout žádost o poskytnutí informace z tohoto nepsaného důvodu dovodila (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 9 Ans 7/2012-56 a č. j. 8 As 55/2012-62). Judikatura postupně vymezuje i znaky zneužití práva (resp. práva na informace). Ustanovení čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod však jakékoli omezení práva na informace podmiňuje striktním požadavkem, podle něhož toto omezení musí být stanoveno zákonem. Návrh tento formální deficit napravuje tím, že do zákona výslovně zavádí možnost odmítnutí žádosti pro dva typické případy zneužití práva na informace [po vzoru zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, který v § 8 odst. 3 písm. b) obsahuje rovněž zvláštní ustanovení pro odmítnutí žádosti pro zneužití práva].

Návrh vychází z přístupu správní judikatury. Ta dovozuje, že k označení žadatele jako osoby zneužívající právo nepostačí, když tentýž žadatel podává velké množství žádostí o informace, nebo se opakovaně domáhá poskytnutí velkého množství informací, neboť množství požadovaných informací zákon nelimituje, naopak by se dalo říct, že s ním i počítá, když umožňuje prodloužit lhůtu pro vyřízení žádosti či uplatnění úhrady za mimořádně

rozsáhlé vyhledávání informací. Příkladem může být situace, kdy byl informační zákon použit jako určitá odvěta ze strany žadatele, který byl s povinným subjektem např. v pracovněprávním sporu. Soudy ovšem upozornily, že je vždy třeba posuzovat každou situaci výlučně individuálně (a proto ani nelze v zákoně podrobnější znaky zneužívání práva na informace definovat). Jako zneužití práva na informace by bylo tedy možno pohlížet na situaci, kdy žadatel sleduje např. zahlcením povinného subjektu žádostmi zcela odlišný cíl, který vlastně s obsahem poskytnutých informací nijak nesouvisí.

Návrh z potencionálních případů zneužití práva na informace specifikuje dva nejtypičtější případy, a to podle dovoditelného účelu podané žádosti. Žádost bude možné odmítnout, zejména jestliže dovoditelným cílem žadatele bude žádostí (žádostmi) působit nátlak na fyzickou osobu, již se týkají požadované údaje, nebo nepřiměřenou zátěž povinného subjektu. Návrh tedy není taxativní s tím, že by postihoval veškeré myslitelné případy zneužití práva na informace, ale „vybírá“ pouze dva typické a v praxi se nejčastěji vyskytující případy zneužití práva na informace. Potencionálně totiž nelze vyloučit ani jiné případy zneužití práva na informace (ty bude případně dále možné „postihovat“ jako tzv. faktické důvody a žadatele odmítat; srov. judikatura správních soudů). S ohledem na relevantní soudní rozhodnutí však i nadále platí, že pouze rozsah požadovaných informací či počet podávaných žádostí není důvodem pro odmítnutí žádosti jako zneužití práva, což výslovně stanoví odstavec 2 (pro zvýšení instruktivnosti normy).

Pokud jde o druhý z uvedených důvodů, tedy působení nepřiměřené zátěže povinnému subjektu, návrh výslovně stanoví, že za takovou situaci se považuje i *podávání žádostí o informace většímu počtu povinných subjektů bez zjevné obsahové souvislosti požadovaných informací*. Tím se cílí na případy podávání žádostí, jejichž vyřízení samo o sobě (každé zvlášť) nepřiměřenou zátěž nepůsobí, ve svém souhrnu však ano, přičemž znakem takové situace je podávání takových žádostí více povinným subjektům, aniž by žádosti měly nějaký „jednotící prvek“. Cílem totiž není vyloučit ty žadatele, kteří sice podávají více žádostí, ty však mají společný účel, např. cílený zájem žadatele o určitou oblast, určitý společenský problém apod.

Z procedurálního hlediska bude nutné žádost v případě, že žadatel bude dle povinného subjektu zneužívat právo na informace, odmítnout rozhodnutím vydaným podle § 15. Takové žádosti tedy nebude možné odmítat „konkludentně“ (založením bez dalšího vyřizování). Názor povinného subjektu na zneužití práva ze strany žadatele bude muset být v rozhodnutí adekvátně zdůvodněn a bude podléhat instančnímu přezkumu nadřízeným orgánem povinného subjektu a následně přezkumu ve správním soudnictví.

K § 11b

Návrh výslovně zakotvuje možnost odmítnout požadovanou informaci, jestliže ji povinný subjekt nemá a nemá ani povinnost ji mít. Až dosud takové výslovné ustanovení v zákoně chybělo, judikatura nicméně dovodila, že pro neexistenci informace lze žádost odmítnout z tohoto tzv. faktického (nepsaného) důvodu. Podmínky pro odmítnutí žádosti zákon stanovuje v souladu s judikaturou, zejména v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 As 141/2011-67.

Povinný subjekt bude muset prokázat, že požadovanou informaci reálně nemá (např. záznamem o výsledku jejího vyhledávání) a odůvodnit, že nemá zákonnou povinnost ji mít (žádost tedy bude možné podle tohoto ustanovení odmítnout v případě, že předpoklad dispozice informací povinným subjektem plyne ze smlouvy, povinnému subjektu však prokazatelně nebyla předána typicky druhou smluvní stranou, která svou povinnost podle smlouvy nesplnila). Povinnost mít informaci pak může být dána buď výslovným ustanovením

zákona, nebo může z ustanovení zákona vyplývat (např. k tomu, aby povinný subjekt mohl reálně splnit určitou svou zákonnou povinnost, bude nevyhnutelné, aby určitou informací disponoval).

Ustanovení se naopak nebude týkat případů, kdy povinný subjekt sice informaci v požadované podobě nemá, má však zdrojové údaje k jejímu zpracování a toto zpracování je toliko mechanickou aktivitou (vyjádřeno formulací *na základě jednoduchých úkonů z jiných informací, které povinný subjekt má*). V takovém případě nejde ani o vytváření nové informace podle § 2 odst. 4. Stejně tak nebude možné toto ustanovení použít v případě, že bude možné poskytnout informaci jako součást celku (srov. odkaz na § 4a odst. 1 větu třetí).

K bodu 25 - § 14

V návaznosti na přesun stávající úpravy obsažené v § 14a do § 14b se aktualizuje odkaz.

K bodu 26 - § 14 odst. 5 písm. d)

Upravuje se legislativně-technický nedostatek stávajícího znění. To v § 14 odst. 5 písm. a) a b) upravuje výzvy k doplnění žádosti a k upřesnění žádosti (první pro případy, v nichž se žadatel nedostatečně identifikoval, druhá pro případy, kdy z žádosti není zřejmé, jaká informace je žadatelem poptávána). V ustanovení § 14 odst. 5 písm. d) se pak stanoví počátek plynutí lhůty pro vyřízení žádosti o informace. Stávající znění její počátek váže na přijetí (doručení) žádosti nebo doplnění, nikoli však již od upřesnění. Tento nedostatek novela napravuje (a to v souladu se stávající výkladovou praxí). Patnáctidenní lhůta pro vyřízení žádosti přitom bude počínat jak od upřesnění podle § 14 odst. 5 písm. b), tak od upřesnění v případech stanovených v § 14 odst. 6 (srov. formulace tohoto ustanovení).

K bodu 27 - § 14 odst. 6 (dosavadní)

Ruší se nadbytečná povinnost pořizovat záznam o poskytnutí informace. U ústně podaných žádostí se tato povinnost neuplatnila (srov. znění § 13 odst. 3), v případě písemných žádostí pak je veden o vyřizování žádosti spis (v případě povinných subjektů, které podléhají povinností spisové služby), případně dokumentace (u ostatních). Specifická povinnost vytvářet záznam se proto jako nadbytečná ruší.

K bodu 28 - § 14 odst. 6

Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 8 As 55/2012-62 (bod 109 odůvodnění) přiznal osobám dotčeným požadovanou informací (tedy těm, o nichž informace vypovídá nebo které k ní mají specifické právo) postavení dotčené osoby podle § 2 odst. 3 správního řádu a v okamžiku vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti účastníka řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu. Povinný subjekt je tak povinen při vyřizování žádosti o informace umožnit dotčeným osobám hájit jejich práva a zájmy, tj. je především povinen je vyzvat k vyjádření se k podané žádosti a vyrozumět je o způsobu jejího vyřízení (srov. navazující rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 189/2014-48 a č. j. 5 As 169/2014-24). To ovšem může v případě mnohosti dotčených osob (např. u žádostí o informace o platech mnoha zaměstnanců, často i bývalých, povinných subjektů), vyřizování žádosti o informace značně zkomplikovat z hlediska naplňování lhůty pro její vyřízení. Proto se v § 14 odst. 7, který upravuje závažné důvody pro prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti o 10 dnů, doplňuje nový důvod, jímž je prodloužení lhůty potřebné pro uplatňování práv dotčených osob, resp. osob,

kteře mohou být přímo dotčeny poskytnutím požadované informace (rozumí se případným poskytnutím, neboť to, zda informace nakonec bude zpřístupněna, je až výsledek „řízení“ o žádosti).

To samozřejmě neznamena, že by povinný subjekt mohl prodloužit lhůtu, kdykoliv bude muset do řízení zapojit dotčené osoby (dotčenou osobu), ale jen tehdy, je-li to objektivně potřebné pro řádné vyřízení žádosti o informace. Návrh proto omezuje možnost prodloužení lhůty pro komunikaci s dotčenými osobami určitými podmínkami tak, aby se vztahovalo toliko na případy, kdy komunikace s dotčenou osobou bude z objektivních důvodů složitější. Prodloužení tak nebude možné v případě, že bylo možné výzvu předat dotčené osobě osobně nebo zaslat elektronicky (aby nedocházelo k průtahům, tak pro elektronickou komunikaci platí omezení 5 dní a pokud bude tato lhůta splněna, bude podmínkou pro prodloužení to, že nebylo doručení výzvy dotčenou osobou potvrzeno a že o toto potvrzení byla dotčená osoba požádána). Reálně by se tedy prodloužení mělo uplatňovat jen v případech, kdy bude nutné s dotčenou osobou komunikovat jen v listinné podobě prostřednictvím provozovatele poštovních služeb (dotčená osoba nemá datovou schránku či nemá e-mailovou adresu známou povinnému subjektu) nebo tehdy, kdy sice ke komunikaci dojde elektronicky, dotčená osoba ale včas nepotvrdí přijetí výzvy (což může učinit identickým způsobem jako podání samotné žádosti, tedy bez nutnosti uznávaného elektronického podpisu na rozdíl od potvrzování doručení podle správního řádu). Na druhou stranu postačí, pokud je tato „složitější“ komunikace nutná být i jen s jednou dotčenou osobou (bude-li jich ve věci zainteresovaných více).

Oprávněnost takového prodloužení může být následně hodnocena v rámci stížnostního řízení podle § 16a.

K bodu 29 - § 14a

Obecně

Navrhovaný § 14a implementuje úpravu výhradních dohod, jakožto výjimku z opakovaného použití dokumentů, které je přístupné všem potenciálním účastníkům trhu (čl. 12 Směrnice). Podle čl. 8 Směrnice *„opakované použití dokumentů smí podléhat pouze podmínkám, které jsou objektivní, přiměřené, nediskriminační a odůvodněné cílem veřejného zájmu. Podléhá-li opakované použití podmínkám, nesmějí tyto podmínky zbytečně omezovat možnosti opakovaného použití a nesmějí být použity k omezení hospodářské soutěže.“* Tento požadavek je do SvInf nově zanesen jako povinnost poskytovat informace za standardních podmínek užití. Čl. 12 Směrnice pak umožňuje stanovení možnosti odůvodněných výjimek z tohoto pravidla v podobě možnosti uzavření výhradní dohody mezi poskytovatelem informace a jejím příjemcem. Touto výhradní dohodou se poskytovatel informace zavazuje, že po určitou dobu nebude předmětnou informaci poskytovat žádnému jinému žadateli.

Dosavadní znění zákona upravuje z hlediska poskytování informací na základě výhradní dohody pouze situace, kdy je předmětná informace chráněna právem duševního vlastnictví. Taková situace je však obecně spíše výjimkou, než pravidlem. Je proto nezbytné obdobně upravit rovněž situace, a tedy obecně zakázat uzavírání výhradních dohod na poskytování informací, i v případech, kdy jsou poskytována tzv. prostá data, která nejsou chráněna žádným právem duševního vlastnictví. V takové situaci není možné hovořit o licencích, protože ty jsou pojmově svázány s poskytováním oprávnění užívat nehmotné statky chráněné právy duševního vlastnictví. Z toho důvodu je zvolena koncepce „standardních podmínek užití“, které se vztahují na všechny poskytované informace, možnost

výjimky z nich ve formě výhradních dohod je upravena v § 14a. Dosavadní úprava obsažená v § 14a (licenční a podlicenční smlouvy, tj. smlouvy pro poskytování informací chráněných autorským právem), jakožto speciální vůči výhradním dohodám, je přesunuta do § 14b.

K odst. 1

Předkladatel na základě provedených analýz dospěl k závěru, že výhradní dohody při poskytování informací zavede pouze pro případy, kdy dochází k digitalizaci kulturních zdrojů, které již nejsou chráněny autorským právem. Dosavadní právní úprava omezovala výhradní dohody pouze pro případy, kdy jsou digitalizovány autorskoprávně chráněné zdroje. Směrnice však vyžaduje, aby se obecná zásada poskytování informací podle standardních podmínek užití vztahovala i na informace, které jsou kulturními zdroji, a zároveň aby v odůvodněných případech bylo možné uzavřít výhradní dohodu, která fakticky umožní tyto kulturní zdroje digitalizovat. Jedná se zejména o případy, kdy povinný subjekt sám nemá dostatečné zdroje (ať už finanční, personální, časové nebo technologické) pro provedení digitalizace a zároveň je provedení digitalizace kulturních zdrojů ve veřejném zájmu. V takové situaci je možné uzavřít výhradní dohodu s příjemcem informace, který digitalizaci provede výměnou za dočasný monopol, který má sloužit k přiměřené návratnosti dané investice.

Tato dohoda může být uzavřena, pouze pokud je takové ujednání nezbytné pro poskytování služeb ve veřejném zájmu. Takovou službou ve veřejném zájmu může být například situace, kdy příjemce informace dokáže informace obohatit a použít tak, aby přinesly vysoký společenský nebo ekonomický prospěch veřejnosti, například zpracováním ve specifické aplikaci, pro kterou má příjemce informace výhradní know-how. Smyslem ustanovení je umožnění výjimky pro odůvodněné a odůvodnitelné situace, kdy z výhradní dohody bude v konečném důsledku těžit veřejnost. Ustanovení však klade podmínku, aby uzavření výhradní dohody bylo nezbytné pro poskytování služby ve veřejném zájmu. Nezbytnost výhradní dohody je tak třeba pečlivě vyhodnotit a odůvodnit.

Ustanovení ve druhé větě specificky určuje, že výhradnost dohody spočívá (podobně jako v případě výhradní licence) v tom, že informaci poskytnutou na základě výhradní dohody povinný subjekt po dobu trvání výhradní dohody neposkytne jinému žadateli za stejným účelem, jako se tomu stalo v již uzavřené výhradní dohodě, tedy neumožní jinému subjektu digitalizovat stejný kulturní zdroj. Důvodem je ochrana ekonomické udržitelnosti zapojení soukromých subjektů do digitalizace kulturních zdrojů. Zároveň nemůže povinný subjekt digitální reprodukci vzniklou na základě uzavřené výhradní dohody poskytnout jinému subjektu, a to ani na základě žádosti jiné osoby podle SvInf. Pokud je příjemcem, se kterým je uzavřena výhradní dohoda, rovněž povinný subjekt podle SvInf, samotná existence výhradní dohody mezi ním a prvním poskytovatelem nikterak nebrání tomu, aby příjemce informaci dále poskytoval. V případech, kdy je příjemce sám povinný subjekt, bude se otázka poskytnutí informace z jeho strany posuzovat samostatně (tj. odmítne poskytnutí informace, pokud pro to má sám důvod). Cílem úpravy není vytvoření monopolu „dále po proudu“, ale posílení pozice prvního výhradního příjemce pro zajištění toho, že daná služba ve veřejném zájmu bude fungovat. Limitace informace „dál po proudu“ by byla poměrně riziková z hlediska nepřiměřené monopolizace informace.

K odst. 2

Ustanovení slouží k implementaci čl. 12 odst. 3 Směrnice, který uvádí, že maximální doba výhradní dohody by neměla přesáhnout 10 let s tím, že může být prodloužena, pokud je

to k povaze digitalizovaných kulturních zdrojů a veřejného zájmu nezbytné. V takovém případě musí podle Směrnice povinný subjekt přezkoumat nejpozději v jedenáctém roce trvání dohody, případně každých následujících 7 let, zda důvody pro výhradní dohodu stále trvají.

Výše popsané lhůty uvedené ve Směrnici jsou maximální, pro účely transpozice do českého práva je navrhováno jejich zkrácení. Výhradní dohodu tak bude možné uzavřít maximálně na 8 let s tím, že pokud na základě přezkoumání bude zjištěno, že důvody pro její uzavření (tedy nezbytnost a veřejný zájem) nadále trvají, bude možné ji jednou prodloužit o nejvýše 5 let.

K odst. 3

Odstavec 3 v souladu s čl. 12 odst. 3 Směrnice stanoví, že po skončení trvání výhradní dohody dle odstavce 2 musí příjemce informace bezplatně poskytnout povinnému subjektu digitální reprodukce digitalizovaného kulturního zdroje, která pak následně bude povinným subjektem zveřejněna k dalšímu užití dle SvInf.

K odst. 4

Odstavec 4 věcně odpovídá dosavadnímu § 14a odst. 3. Jeho účelem je zajistit, aby povinný subjekt nemohl v rámci dojednané výhradní dohody omezení využití poskytované informace jejím příjemcem nad rámec omezení, které stanoví zákon.

K odst. 5

Odstavec 5 implementuje ustanovení čl. 12 odst. 4 Směrnice. Vzhledem k nezbytnosti zajištění transparentnosti toto ustanovení zakládá povinnost zveřejnit výhradní dohody uzavřené podle SvInf nejméně dva měsíce před tím, než nabydou účinnosti. Totéž se týká i dohod, kterými je trvání původně uzavřených výhradních dohod v souladu s odstavcem 2 prodloužováno. Zároveň ustanovení požaduje, aby byly spolu s tím zveřejňovány důvody uzavření výhradní dohody a prodloužení jejího trvání výsledky (tyto důvody stanoví odstavec 1). Tento akcent na transparentnost do budoucna předejde případným žádostem o poskytnutí těchto informací.

K odst. 6

Poslední odstavec pak stanoví, že výhradní dohody uzavřené podle tohoto zákona nejsou chráněny jako obchodní tajemství, a není proto možné odmítnout jejich zveřejnění na základě tohoto důvodu.

K bodu 30 - § 14b a 14c

K § 14b

Ustanovení § 14b je přečíslovaným dosavadním § 14a a provedením čl. 12 Směrnice. Ke změně dochází z důvodu systematického řazení a návaznosti právní úpravy, což přispěje k zajištění větší přehlednosti právního předpisu. Oba paragrafy implementují čl. 12 Směrnice, přičemž rozdíl mezi nimi spočívá v charakteru poskytovaných informací. Ustanovení § 14a se vztahuje na takové, které nejsou chráněny autorským právem (a proto není možné hovořit o licencích), a § 14b se vztahuje na takové, které autorským právem chráněné jsou (proto

je možné hovořit o licencích). Ustanovení § 14b tedy upravuje specifické situace, kdy dochází k poskytování informací, které jsou chráněny autorským právem.

Jeho odstavec 4 je pak zvláštním ustanovením k novému § 14a. Věcnou změnou oproti dosavadní právní úpravě je nové přesnější řešení trvání výhradních licencí, přičemž v případě výhradních licencí na k digitalizaci kulturního zdroje je použita stejná konstrukce jako u výše popsaného § 14a odst. 2. U ostatních výhradních licencí dochází ke změně v tom, že zákon namísto úpravy pouze přezkumu trvání takové licence výslovně uvede nejvyšší délku takové výhradní licence a jejího možné prodloužení. Třileté lhůty však zůstávají zachovány.

Po vzoru § 14a odst. 5 je dále doplňováno ustanovení ukládající povinnost zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup poskytnuté výhradní licence včetně dohod o prodloužení jejich trvání a také důvody jejich poskytnutí, resp. uzavření.

V ustanovení dále došlo k legislativně technické změně související s přesunem zavedení legislativních zkratk do § 5 odst. 1 písm. g) a odst. 2 písm. b).

K § 14c

Ustanovení § 14c je provedením ustanovení čl. 1 odst. 6 Směrnice, který zní: „*Subjekty veřejného sektoru nevykonávají právo pořizovatele databáze podle čl. 7 odst. 1 směrnice 96/9/ES s cílem bránit opakovanému použití dokumentů nebo je omezit nad rámec stanovený touto směrnicí.*“.

Zvláštní práva pořizovatele databáze, která jsou v českém právním řádu upravena v § 88 a následujících zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), představují jednu z tradičních možných překážek pro opětovné užití informací veřejného sektoru. Jejich problematičnost spočívá zejména v tom, že často není při samotné aplikaci zcela zřejmé, zda tato práva vznikla a zda tedy povinnému subjektu svědčí. Vedle toho je nutné připomenout, že dle § 94 autorského zákona se na zvláštní práva pořizovatele databáze přiměřeně aplikuje výjimka úředního díla stanovená § 3 téhož zákona. V ostatních případech, kdy je povinný subjekt v pozici pořizovatele databáze a tato práva vykonává, však evropská Směrnice požaduje, aby je nevykonával tak, aby bránil opakovanému použití obsahu zveřejněné databáze, nebo aby jej omezoval nad rámec, který směrnice (a zákon) povoluje.

Tento požadavek je možné naplnit jedním ze dvou způsobů. Za prvé je možné, aby se povinný subjekt zvláštních práv pořizovatele databáze vzdal (těchto práv je možné se vzdát, na rozdíl od práva autorského). Za druhé je možné, aby poskytl licenci umožňující neomezuující využití obsahu zveřejněné databáze. Varianta, při které by v případě existence a přítomnosti zvláštních práv pořizovatele databáze povinný subjekt nečinil nic, není možná z hlediska zajištění efektivní možnosti následného užití informací obsažených v databázi a právní jistoty příjemce těchto informací. Text navrhovaného ustanovení zahrnuje obě uvedené varianty a dává povinnému subjektu na výběr, aby zvolil tu, která je pro něj v daném konkrétním případě vhodnější. Nedochází při tom již k žádnému nežádoucímu zásahu do majetkových práv povinného subjektu, protože pokud se rozhodne, že si zvláštní práva pořizovatele databáze hodlá uchovat, může poskytnout pouze licenci. Doporučeným způsobem, jak licencovat databázová práva je využít veřejných licencí Creative Commons (například licence CC BY 4.0), případně se těchto práv vzdát prostřednictvím prohlášení Creative Commons CC0.

Uvedené pravidlo se v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází netýká veřejných podniků vymezených v § 2a SvInf.

K bodu 31 - § 15 odst. 3

Ustanovení § 15 odst. 3 upravuje procesní situaci, kdy povinný subjekt vyřídí žádost o poskytnutí informací formou kopií dokumentů kladně, avšak v souladu se zákonem o svobodném přístupu k informacím z ní vyloučí osobní údaje (např. ve vydávaných kopiích správních rozhodnutí odstraní identifikační údaje účastníků řízení a svědků), případně bankovní nebo obchodní tajemství, pokud je získal při postupech podle správního, daňového nebo kontrolního řádu. V takovém případě nebude povinný subjekt muset vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

Možné zneužití nadepsaného ustanovení povinným subjektem je pak minimalizováno tím, že žadatel může již ve své původní žádosti o informaci nebo do 15 dní od poskytnutí informace (s vyloučením výše popsanych částí) sdělit, že trvá na vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti v rozsahu neposkytnutých údajů (sdělení bude možné učinit identickou formou jako samotné podání žádosti o informace). Typicky půjde o případy, v nichž se žadatel neztotožní s rozsahem ochrany uplatněným povinným subjektem.

Pokud jde o ochranu bankovního tajemství, je třeba připomenout, že ochrana bankovního tajemství je zakotvena jak v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách (§ 38 odst. 1), tak v zákoně č. 6/1993 Sb., o České národní bance (§ 49). Tuto ochranu však mohou uplatnit jen ty povinné subjekty, které jsou bankami nebo ty povinné subjekty, jimž bylo bankovní tajemství v souladu se zvláštními právními předpisy předáno. Nebude je tedy moci uplatnit povinný subjekt, jenž je zároveň klientem banky, neboť na něj se povinnost chránit („své“) bankovní tajemství nevztahuje.

K bodu 32 – nový § 16 odst. 4

Novelou informačního zákona, provedenou zákonem č. 111/2019 Sb., byl do ustanovení § 16 doplněn nový institut tzv. informačního příkazu (stávající § 16 odst. 4). Ten nadřízenému orgánu prikazuje, aby se v odvolacím řízení kromě přezkumu rozhodnutí o odmítnutí žádosti zabýval též tím, zda neexistují jiné důvody pro odmítnutí žádosti než ty, které uplatnil povinný subjekt v prvostupňovém rozhodnutí. Pokud odvolací orgán dospěje k závěru, že nelze aplikovat ani důvod (důvody), pro které povinný subjekt žádost odmítl (vydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti), ani jakékoli jiné zákonné důvody pro neposkytnutí informace, musí napadené rozhodnutí zrušit, řízení zastavit a současně přikázat povinnému subjektu vydat nejpozději do 15 dnů požadované informace (tento tzv. informační příkaz je exekučně vynutitelný). Smyslem informačního příkazu je zabránit procesnímu „ping-pongu“ v podobě opakovaného rušení a vracení věci a tím zajistit žadateli co nejrychlejší zpřístupnění informace, resp. co nejrychlejší vyřízení žádosti.

V aplikační praxi se však ukazuje, že nadřízený orgán ne vždy disponuje potřebnými údaji, aby takový rozšířený přezkum mohl provést a vydat informační příkaz. V některých případech povinné subjekty (v rozporu se zákonem) nezaloží do spisu chráněné informace, v jiných se může stát, že nadřízený orgán není schopen na podkladě informací ve spise či údajů jemu známých z úřední činnosti učinit adekvátní závěr o případné (ne)aplikovatelnosti jiných zákonných důvodů pro ochranu informace. Příkladem mohou být uvažované důvody

jako obchodní tajemství (§ 9) či autorskoprávní ochrana [§ 11 odst. 2 písm. c)], pro jejichž správnou aplikaci je nutné mít určité specifické skutkové znalosti (např. smlouvu mezi povinným subjektem a podnikatelem či autorem, upravující rozsah ochrany). Za stávajícího platného stavu, pokud se nadřízený orgán domnívá, že by jejich ochrana mohla připadat do úvahy, avšak povinný subjekt chránil informaci z jiného důvodu, pak nadřízenému orgánu zpravidla nezbyvá (s ohledem na krátkou patnáctidenní lhůtu pro rozhodnutí v odvolacím řízení) než prvostupňové rozhodnutí zrušit a věc vrátit povinnému subjektu s tím, že na podkladě spisu si sám nemohl učinit adekvátní závěr o (ne)možnosti využít informační příkaz.

Nově navrhovaný odstavec 4 má nadřízenému orgánu umožnit, aby si procesně korektním způsobem mohl opatřit dodatečné údaje k využití informačního příkazu. Nadřízený orgán získává možnost vyzvat povinný subjekt k potřebnému doplnění spisu o údaje nutné k posouzení důvodnosti případného odmítnutí žádosti i z jiných důvodů než těch, které uvedl povinný subjekt v odvoláním napadeném rozhodnutí. Může se jednat o doplnění skutkových informací (např. již zmíněných smluv, které by mohly zakládat případnou ochranu informace), ale i o doplnění argumentace o případnou aplikaci jiných důvodů.

S ohledem na specifika takového doplnění je však současně nutné umožnit žadateli, aby na takové doplnění mohl adekvátně reagovat. Fakticky se totiž jedná o rozšíření důvodů pro odmítnutí žádosti i o ty, které nebyly zmíněny v napadeném rozhodnutí a proti nimž se žadatel v podaném odvolání z povahy věci nemohl adekvátně vymezit. Je tudíž nutné, aby na takové doplnění žadatel mohl reagovat, tedy typicky rozšířit svou argumentaci, proč ani tyto případné nově uvažované důvody pro odmítnutí žádosti nejsou na místě. Nadřízený orgán proto musí s tímto doplněním žadatele seznámit a umožnit mu se k doplnění vyjádřit (ve lhůtě do 15 dnů). Seznámení může mít podobu zaslání výzvy k vyjádření spolu s doplněným vyjádřením povinného subjektu (pokud doplnění neobsahuje žádné potenciálně chráněné informace), ale může mít i podobu určitého shrnutí apod. Výzva však bude muset žadateli vždy dávat reálnou možnost na doplnění věcně reagovat (podobně jako může reagovat na důvody uváděné v prvostupňovém rozhodnutí), nemůže tedy jít jen o formální upozornění na nějaké, blíže nespecifikované, doplnění spisu. Výzva by měla být zasílána vhodným způsobem pro komunikaci se žadatelem tak, aby bylo doručení výzvy prokazatelné. Protože se pohybujeme na úrovni druhostupňového rozhodování, pro které je plně aplikovatelný správní řád [srov. § 20 odst. 4 písm. b)], bude potřeba výzvu doručovat v souladu se správním řádem, a stejně tak by měl žadatel na výzvu reagovat. To samozřejmě s ohledem na povahu informačního řízení nevylučuje využití „méně formálních“ způsobů (např. doručení vyjádření e-mailem bez uznávaného elektronického podpisu), k takovému postupu však bude nutné přistupovat opatrně a využít jej jen v případech, kdy o osobě, která takto komunikuje, nebude pochyb.

Adekvátně je navržena i úprava lhůty pro rozhodnutí o odvolání. Ta počíná plynout (znovu) ode dne doručení vyjádření žadatele, případně ode dne, kdy marně uplynula lhůta pro toto vyjádření.

Pokud by v řízení kromě žadatele vystupovaly i dotčené osoby (osoby dotčené požadovanou informací, např. ti, o nichž žádaná informace vypovídá či v jejichž zájmu je chráněna), je s ohledem na § 4 odst. 4 správního řádu na místě i je vyzvat k vyjádření k doplnění spisu. Toto vyjádření však není důvodem pro přerušování lhůty pro vyřízení odvolání.

K bodu 33 – § 16 odst. 5

Odstraňuje se legislativně-technický nedostatek stávající úpravy informačního příkazu. Stávající znění § 16 odst. 4 (nově odst. 5) vylučuje odvolání vůči rozhodnutí o odvolání (odkazem na větu první), což již nyní plyne z přímo aplikovatelného ustanovení § 91 odst. 1 správního řádu. Je však dále nutné vyloučit odvolání proti informačnímu příkazu (odkaz na větu druhou), protože to je rozhodnutím vydávaným v prvním stupni (odvolací orgán zruší rozhodnutí povinného subjektu a zastaví odvolací řízení, čímž je toto řízení ukončeno, a následně vydává informační příkaz v prvním stupni). Tímto způsobem je dané ustanovení sice nyní vykládáno, je však vhodné tak stanovit v zákoně výslovně. Vyloučení odvolání proti informačnímu příkazu je logické, neboť ten má urychlit získání informace žadatelem, nikoli dále prodlužovat řízení o žádosti (v opačném případě by musel rozhodovat nadřízený správní orgán nadřízeného orgánu a řízení by se tak neúměrně protahovalo a komplikovalo, resp. oddalovalo by se získání informace žadatelem).

Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je informační příkaz vydaný v přezkumném řízení, neboť ten je vydáván současně s rozhodnutím v přezkumném řízení, proti němuž je ovšem přípustný opravný prostředek. Nebylo by tedy logické, aby k podanému odvolání bylo prvostupňové rozhodnutí vydané v přezkumném řízení zrušeno, avšak i nadále existoval souběžně vydaný informační příkaz.

K bodu 34 – § 16 odst. 6

Upřesňuje se stávající ustanovení, které umožňuje správnímu soudu, aby při přezkumu rozhodnutí o odvolání uložil přímo povinnému subjektu povinnost poskytnout informaci. Novela zavazuje k určení lhůty pro vyřízení žádosti a současně mu v této souvislosti ukládá, pokud tento soudní příkaz soud využije, aby rozhodnutí doručil též povinnému subjektu.

K bodům 35 až 38 – § 16a odst. 1 písm. b), § 16a odst. 3, § 16a odst. 5

V souvislosti se změnami v § 14 odst. 6 a doplněním § 15 o nový odstavec 3 se upravují i podmínky pro podání stížnosti. V § 16a odst. 5 se dále rozšiřuje možnost vyřízení stížnosti v tzv. autoremeduře tak, že povinný subjekt bude moci sám výši úhrady též snížit (což podle současné právní úpravy nemůže). Dále se stanoví lhůta pro podání opakované stížnosti v téže věci [§ 16a odst. 3 písm. c)]. Ta bude rovněž třicetidenní a počíná plynout ode dne uplynutí lhůty pro nové vyřízení žádosti (zjednání nápravy) na základě předchozího rozhodnutí o stížnosti.

K bodu 39 – § 16a odst. 6 písm. b), odst. 7 písm. b) a § 16b odst. 2

Legislativně-technická změna související s nově doplněným § 16 odst. 4.

K bodům 40 až 43 - § 16a odst. 6, 7 a 9

Návrh odstraňuje některé aplikační problémy související se stížnostmi. V odstavcích 6 a 7 se doplňuje způsob vyřízení stížnosti v případě, že je podána opožděně, předčasně nebo osobou neoprávněnou (nadřízený orgán ji rozhodnutím odmítne). Dále se v odstavci 9 se upravuje nesprávný odkaz na § 178 správního řádu, přičemž je použita forma slovního odkazu, nikoli citace konkrétního ustanovení.

K bodu 44 – nový § 18 odst. 2

Údaje obsažené ve výroční zprávě podle § 18 odst. 1, ač by měly být zveřejňovány ve strojově čitelném formátu, jsou vzhledem k roztříštěnému zveřejňování jednotlivými povinnými subjekty obtížně statisticky zpracovatelné. Proto se navrhuje zřídit centrální registr, v němž by předmětné údaje byly shromážděny na jednom místě a mohly být snáze statisticky analyzovány.

Ve snaze nezvyšovat zátěž povinných subjektů novými administrativními úkony se navrhuje zavést používání centrálního registru nikoli jako povinnost, ale jako možnost, která bude alternativou ke stávajícímu způsobu zpracování a zveřejnění výroční zprávy.

Pokud se povinný subjekt rozhodne pro zveřejnění údajů z výroční zprávy jejich vložení do centrálního registru, zveřejní podle § 5 odst. 1 písm. f) odkaz na tyto údaje v rámci povinně zveřejňovaných informací. Neuplatní se přitom výjimka z povinnosti zveřejnění na internetu pro povinné subjekty, které jsou fyzickými osobami, podle § 5 odst. 4 věty druhé.

K bodu 45 – § 18 odst. 3

V tomto ustanovení se zohledňuje, že pokud se povinný subjekt rozhodne pro využití centrálního registru, nebude již existovat konzistentní výroční zpráva podle zákona č. 106/1999 Sb., kterou by bylo možné vložit do výroční zprávy sestavované podle jiného právního předpisu.

K bodu 46 – § 18a

Navrhovaný § 18a obsahuje nezbytnou základní zákonnou úpravu centrálního registru. Je koncipováno tak, že je technologicky neutrální, a tedy nepředjímá v detailu konkrétní řešení. To bude v rámci podrobnější úpravy fungování centrálního registru specifikováno v jeho provozní dokumentaci – viz § 2 písm. t) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení tak pouze stanoví, že centrální registr je informačním systémem veřejné správy, jeho správcem je Ministerstvo vnitra a že je bezplatně veřejně přístupný. Dále je s ohledem na účel centrálního registru, do nějž mají povinné subjekty vkládat údaje, stanoveno, že za správnost údajů vložených do centrálního registru jeho správce neodpovídá.

K bodu 47 – § 20 odst. 4

Správní řád se navrhuje vztáhnout i na počítání lhůt podle informačního zákona.

K bodu 48 – § 20 odst. 7

Doplňuje se výslovné ustanovení, které z nahlížení do spisu o žádosti o informace vylučuje části spisu obsahující informace, u nichž byla povinným subjektem uplatněna ochrana. Tím se poskytne výslovný zákonný základ pro odmítnutí požadavků žadatelů, kteří se zejména v rámci odvolacího řízení využívají nahlížení do správního spisu podle § 38 správního řádu (obvykle u odvolacího orgánu) domáhají jako účastníci řízení o odvolání nahlédnout do správního spisu vedeného o odmítnutí žádosti o informace. Tím se snaží obejít ochranu informací, uplatněnou postupem podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Nově bude moci odvolací orgán (i povinný subjekt) odmítnout nahlížení do této části spisu s odkazem na § 20 odst. 7 (postupem podle § 38 správního řádu). Dále se z nahlížení vylučují osobní údaje osob dotčených podanou žádostí. V opačném případě by totiž měl žadatel přístup k širšímu okruhu osobních údajů těchto osob, než které by případně mohl získat postupem podle zákona o svobodném přístupu k informacím (srov. § 8a odst. 2, § 8b odst. 3). Výjimkou jsou osobní údaje, které musejí být nahlízející osobě podle obsahu žádosti známy (typicky protože je sám uvedl v podané žádosti).

K čl. II – přechodná ustanovení

K bodu 1

Přechodné ustanovení určuje, podle jaké právní úpravy obsažené v zákoně o svobodném přístupu k informacím se vyřídí žádosti o poskytnutí informace s ohledem na čas jejich podání.

K bodu 2

V návaznosti na navrženou změnu v § 5 odst. 3 se v rámci přechodných ustanovení ukládá povinnost ponechat informace zveřejněné podle § 5 odst. 3 přede dnem nabytí účinnosti nového zákona nejméně po dobu šesti let ode dne nabytí účinnosti nového zákona.

K části druhé – změna zákona o právu na informace o životním prostředí

K čl. III

K bodu 1 - poznámka pod čarou č. 1

Srov. důvodová zpráva ke změně § 1 SvInf.

K bodu 2 - § 1 odst. 1 písm. d)

Do předmětu právní úpravy zákona č. 123/1998 Sb. se doplňuje též cíl Směrnice, tedy podpora zpřístupňování dat prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací.

K bodu 3 - § 2 písm. d)

Srov. důvodová zpráva ke změně § 4a odst. 1 SvInf.

K bodu 4 - § 2 nová písmena e) až g)

Srov. důvodová zpráva k § 3a SvInf.

K bodu 5 - § 2 písm. i)

Navrhuje se rozšíření definice pojmu metadata tak, aby obecně dopadala na všechna metadata ke všem informacím o životním prostředí, a nejen na metadata o prostorových datech. Nezbytnost změny vyplývá ze skutečnosti, že v současné době zákon č. 123/1998 Sb. obsahuje převedení definice metadat ze směrnice INSPIRE (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/2/ES ze dne 14. března 2007 o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství), která je specificky zacílená na prostorová data. Zákon č. 123/1998 Sb. však svým aplikačním rozsahem nedopadá jen na prostorová data, ale věcně pokrývá rovněž informace o životním prostředí, která prostorovými daty nejsou. Metadata, která se netýkají prostorových dat, jsou však nyní vyloučena z dosahu aplikace zákona č. 123/1998 Sb., což může vést k nižšímu standardu poskytování informací o životním prostředí. Navrženou změnou dochází k dorovnání právní úpravy na úroveň SvInf.

K bodu 6 - § 2 písm. o)

Zavádí se legální definice otevřených dat pro potřeby zákona č. 123/1998 Sb., přičemž vychází z vymezení v SvInf. Rozdíl v definici spočívající v možnosti registrace otevřených dat prostřednictvím geoportálu vychází ze zažité praxe v oblasti poskytování informací o životním prostředí a poskytování geodat. Zpřístupňování dat na Národní geoportál INSPIRE je zakotveno v zákoně již od roku 2009. Otevřená data a národní katalog otevřených dat byly upraveny několik let poté.

Navrhované zpřesnění a alternativa v komentovaném ustanovení zákona č. 123/1998 Sb. dává poskytovateli dat právní jistotu, že mu nevzniká druhá duplicitní povinnost ve vztahu k národnímu katalogu otevřených dat. Poskytovatelé tedy stále mají svoji povinnost splněnou využitím geoportálu. Vzhledem k technické náročnosti a určité legislativní roztržitosti může být právní úprava otevřených dat pro běžného uživatele obtížněji srozumitelná. Pro zachování právní jistoty je takto explicitní vyjádření žádoucí.

K bodu 7 - § 6 odst. 2

Doplňuje se, že forma a způsob zpřístupnění informace má být provedena za standardních podmínek užití. Doplnění vyplývá z bodu 16 odůvodnění Směrnice a čl. 5 odst. 2 Směrnice. Detailní vysvětlení a argumentace aplikace ustanovení věnovaného standardním podmínkám užití, viz důvodová zpráva ke změně SvInf.

K bodu 8 - § 8 odst. 3 písm. a)

Jedná se o přesnější transpozici čl. 4 odst. 1 písm. d) směrnice 2003/4/ES o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS, podle kterého členské státy mohou rozhodnout o odmítnutí žádosti o informace o životním prostředí, jestliže se žádost týká materiálu ve fázi dokončování nebo rozpracovaných dokumentů nebo údajů. Podle odůvodnění směrnice by mělo být zohledněno, že orgány veřejné správy potřebují nezbytný prostor pro samostatné zvážení všech nutných skutečností. Důvod odepření zpřístupnění je formulován jako fakultativní (je třeba uvážit veřejný zájem na zpřístupnění informace). Navrhované znění je obdobou ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) SvInf.

K bodům 9 a 10 - § 8 odst. 3 písm. b) a § 8a

Srov. odůvodnění ke změně SvInf k doplnění jeho § 11a.

K bodu 11 - § 9 odst. 5

Srov. odůvodnění ke změně SvInf spočívající v doplnění § 15 odst. 3. Na rozdíl od něj však v zákoně o právu na informace o životním prostředí není navržené řešení vztaženo i na bankovní tajemství získané v rámci kontrolních a podobných kompetencí povinného subjektu, neboť pro to v daném případě není důvod.

K bodu 12 - § 10 odst. 3

Směrnice předpokládá, že zpřístupnění dokumentů by mělo být omezeno na mezní náklady, přičemž mezní náklady mohou pokrývat i mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Do ustanovení § 10 odst. 3 zákona č. 123/1998 Sb. se doplňuje možnost požadovat úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Mimořádně rozsáhlé vyhledání informací je pojmem užívaným SvInf a jeho výklad nezpůsobuje v praxi problémy. Dosavadní právní úprava neumožňovala do úhrady nákladů za poskytnutí informace zahrnout čas vynaložený zaměstnancem na vyhledání a zpracování informace do požadovaného formátu.

Ustanovení je v souladu s čl. 5 odst. 2 směrnice 2003/4/ES o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS, podle kterého orgány veřejné správy mohou účtovat poplatek za poskytnutí jakýchkoli informací o životním

prostředí, který ale nesmí přesáhnout přiměřenou částku. Dle rozsudku Soudního dvora ve věci C-71/14 náklady týkající se „poskytnutí“ informací o životním prostředí, které jsou na základě čl. 5 odst. 2 směrnice 2003/4/ES způsobilé, nezahrnují pouze výdaje na poštovné a kopírování, ale také náklady spojené s časem, který zaměstnanci dotyčného orgánu veřejné správy věnují vyřízení individuální žádosti o informace, což zahrnuje zejména čas na vyhledávání příslušných informací a jejich zpracování do požadovaného formátu. Tento závěr je kromě toho podpořen bodem 18 odůvodnění této směrnice, podle něhož poplatky nemohou v zásadě převyšovat „skutečné náklady“ na vytvoření daného materiálu.

Pokud povinný subjekt využije nově zavedené možnosti žádat úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání, musí dostatečně odůvodnit, proč se v tomto konkrétním případě jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací a proč nejde o vyhledávání běžné. O tom uvědomí povinný subjekt žadatele ještě před započítáním vyhledávání informací, neboť žadatel si nemusí být vědom, jakým způsobem a s jakou časovou a personální náročností může být vyhledávání dané informace spojeno. Povinný subjekt musí rovněž uvést, na základě jakých skutečností a jakým způsobem bude výše úhrady vyčíslena. Při posouzení, zda povinný subjekt využije nově dané možnosti požadovat úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací, je třeba přihlídnout rovněž k povaze požadovaných informací a materiálním a personálním poměrům povinného subjektu.

Je nutné, aby požadovaná úhrada nákladů odpovídala skutečným vynaloženým nákladům, resp. aby byly přiměřené, což vylučuje svévolné vyčíslení nákladů na straně povinného subjektu. Principy úhrady nákladů v zákoně č. 123/1998 Sb. jsou obdobné SvInf, a proto bude plně využitelná zejména judikatura vztahující se k posuzování oprávněnosti úhrady nákladů podle SvInf

K bodu 13 - § 10a odst. 1

Srov. důvodová zpráva ke změně § 4a odst. 1 SvInf.

K bodům 14 až 16 - § 10a odst. 3 a 4

Změna ukládá povinnost zpřístupňovat elektronické databáze jako otevřená data zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací, což odpovídá změně § 4a odst. 2 písm. e) SvInf.

Na konec textu § 10a odst. 3 se doplňuje výslovné stanovení povinnosti povinných subjektů evidovat jimi zveřejněná otevřená data v národním katalogu otevřených dat, případně v geoportálu, což navazuje na definici otevřených dat.

K bodu 17 - § 10c

Srov. důvodová zpráva ke změně § 5b SvInf týkající se zveřejňování datových souborů s vysokou hodnotou.

K bodu 18 - § 11a odst. 1

Navrhované doplnění ustanovení ukládá Ministerstvu životního prostředí, aby zajistilo registraci informací a prostorových dat zpřístupněných v geoportálu v národním katalogu otevřených dat. Národní katalog je centrálním sběrným místem, ve kterém se nachází seznam všech otevřených dat, které jsou v České republice publikovány. Účelem tohoto informačního

systému je zajistit snadnou dohledatelnost informací. Vzhledem k tomu je provázání geoportálu s národním katalogem logickým krokem zvyšujícím dostupnost obsahu geoportálu a tím i jeho pozitivní socio-ekonomické dopady.

K bodu 19 - § 11b odst. 1

Srov. důvodová zpráva ke změně § 4a odst. 1 SvInf.

K bodu 20 - § 11c odst. 1

V § 11c odst. 1 se doplňuje výslovný odkaz na takové zpřístupňování prostřednictvím geoportálu, které umožní využití dat prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací.

K bodu 21 - § 11d odst. 1

Z ustanovení se vypouští výslovná možnost odmítnout přístup k prostorovým datům, pokud by tím došlo k porušení zvláštního práva pořizovatele databáze. Směrnice 2019/1024 v čl. 1 odst. 6 stanoví, že povinné subjekty nemohou využívat zvláštních práv pořizovatele databáze k omezení nebo vyloučení dalšího užití informací. Kromě toho, je prakticky nemožná situace, že by poskytnutím informace mohlo být zasaženo do zvláštního práva pořizovatele databáze třetí osoby, protože pořizovatel databáze je osoba, která dává podnět pro vznik databáze a nese náklady na pořízení, ověření nebo předvedení jejího obsahu. To bude nutně i v případech dodavatelských databází vždy povinný subjekt, protože je to on, kdo databázi objednává a financuje. Nad rámec uvedeného je třeba připomenout, že podle § 94 autorského zákona se na databáze použije přiměřeně výjimka úředního díla. Vzhledem k výše uvedenému je přítomný text nadbytečný a pro zajištění přehlednosti se vypouští.

K bodu 22 - § 14 odst. 1

Srov. odůvodnění ke změně SvInf – viz změna jeho § 20 odst. 4 ve vazbě na informační příkaz.

K bodu 23 - § 14 odst. 2 a 3

Po vzoru SvInf se i do zákona o právu na informace o životním prostředí doplňuje ustanovení o vyloučení požadovaných informací z nahlížení do spisu (§ 14 odst. 2) a tzv. informační příkaz (§ 14 odst. 3).

K bodu 24 - § 14 odst. 5

Po vzoru SvInf se doplňuje tzv. soudní informační příkaz.

K čl. IV – přechodné ustanovení

Srov. odůvodnění přechodného ustanovení ke změně SvInf čl. II bod 1.

K části třetí – změna zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací

K čl. V

K bodu 1 - Poznámka pod čarou č. 36

Doplňuje se odkaz na transponovanou Směrnici.

K bodu 2 - § 2 odst. 2 písm. o)

Nově navrhované písmeno o) obsahuje vymezení výzkumných dat, které zcela odpovídá vymezení údajů z výzkumu v čl. 2 odst. 9 Směrnice. Jiná definice byla zvolena z důvodu zaužívanosti pojmu „výzkumná data“ v českém odborném a akademickém prostředí. Výzkumnými daty jsou myšleny informace (údaje), které jsou v průběhu vědeckého výzkumu nezbytné k samotné vědecké činnosti, resp. k validaci vědeckých výsledků a výzkumné činnosti jako takové. Při uvažování o dalších povinnostech, které se k výzkumným datům vztahují, je třeba vycházet zejména z praktického účelu, který je takovými povinnostmi sledován. I vzhledem k tomu je nutné interpretovat širší pojmu výzkumná data přiměřeně ke konkrétnímu vědnímu oboru a oborové praxi. Jedná se při tom o data, která jsou v kontextu výzkumu vázána vůči danému projektu nebo institucionální podpoře, nejen pouze data, která byla použita ke konkrétnímu vědeckému výstupu.

K bodu 3 - § 9 odst. 1

K písmenu l)

Nově navrhované písmeno l) ukládá povinnost zahrnout do smlouvy o poskytnutí podpory ujednání, ve kterém bude upraven způsob správy výzkumných dat příjemcem. Vedení záznamů o výzkumných datech, známé rovněž jako „data management plan“, je základním předpokladem pro efektivní nakládání s výzkumnými daty v průběhu vědeckého projektu a poskytování institucionální podpory. Než je možné vůbec přistoupit k jakékoli další činnosti s výzkumnými daty, je nezbytné, aby jejich tvůrce (případně uživatel, pokud výzkum probíhá s daty vytvořenými jiným subjektem, než je příjemce) věděl, jaká data má k dispozici, jak jsou uložena a v obecné rovině, jak je naplánovaný tzv. „životní cyklus“ těchto dat. Dobrá praxe vyplývající z dokumentů projektových výzev Horizon 2020 (evropský rámcový program pro vědu a výzkum) a reflektována v odůvodnění 27 směrnice uvádí, že mezi základní informace obsažené v záznamech o výzkumných datech jsou: i) způsob nakládání s výzkumnými daty během trvání podpory a po jejím skončení; ii) popis, jaká výzkumná data budou sbírána, zpracovávána nebo vytvářena; iii) popis, jaké metody a standardy budou na výzkumná data aplikována; iv) popis, zda a za jakých podmínek budou výzkumná data zveřejněna a v) popis, jak budou výzkumná data ošetřena a uchovávána, a to během trvání podpory a po jejím skončení. Zákon však nijak nepředepisuje, jakým způsobem mají být záznamy o výzkumných datech vedené, a to ani do obsahu ani do formy. Je zcela na příjemci a poskytovateli, aby tuto problematiku adekvátně upravili ve smlouvě o poskytnutí podpory vzhledem k potřebám podpořeného projektu nebo poskytnuté podpory a zvyklostem daného vědního oboru. Tímto přístupem je zajištěn i cíl směrnice, kdy se do řešení souvisejících otázek spojených s výzkumnými daty mají zapojit jak organizace provádějící výzkum, tak i organizace financující výzkum.

K písmenu m)

Nově navrhované písmeno m) zakládá povinnost zahrnout do smlouvy o poskytnutí podpory ujednání, které bude upravovat způsob a rozsah zveřejňování výsledků výzkumu a výzkumných dat v souladu se zásadou co nejotevřenější, uzavřené dle potřeby. Podobně jako písmeno l) zakládá toliko povinnost připravit plán a dohodnout případný způsob publikace výsledků a výzkumných dat financovaných z veřejných zdrojů, nikoli přímo samotnou povinnost je zveřejňovat. Struktura normy je tak otevřená a dostatečně flexibilní, aby dokázala patřičně reagovat na dílčí specifika různých vědních oborů a požadavky konkrétních podpořených projektů a poskytnuté institucionální podpory. Ustanovení požaduje, aby byly výsledky výzkumu a výzkumná data obecně poskytovány s výhradou odůvodněných případů. Této textaci odpovídá zásadě „co nejotevřenější, uzavřené dle potřeby“, která je přímo převzata z textace obsažené v čl. 10 odst. 1 Směrnice. Výzkumná data by v souladu s touto zásadou měla být zveřejňována v takovém rozsahu, který maximálně umožní jejich opětovné užití. Na druhou stranu ale může být zveřejnění omezeno, a to právě v rozsahu, který je nezbytný pro ochranu práv a zájmů příjemce, poskytovatele a třetích osob. Mezi tato chráněná práva a zájmy patří typicky právo na ochranu osobních údajů, ochrana bezpečnosti státu, nebo třeba zájem na monetizaci a zužitkování výzkumu institucí, která jej provedla. Smlouva o poskytnutí podpory by měla akcentovat otevřenost tak, aby byly naplněny tzv. „principy FAIR“ (z anglického „Findable, Accessible, Interoperable, Reusable“), tedy že výsledky a výzkumná data budou snadno dohledatelné, dostupné, vzájemně kompatibilní a opětovně použitelné. Na druhou stranu je zřejmé, že je třeba chránit oprávněné zájmy příjemce, nebo třetích osob, jako jsou například ochrana duševního vlastnictví, obchodního tajemství, bezpečnosti státu, soukromí a osobních údajů nebo oprávněných obchodních a vědeckých zájmů příjemce.

K bodu 4 a 5 - § 12 odst. 1 a 3

Obecně

Účelem nově navrhovaných odst. 3 a 4 § 12 je významně posílit první aspekt z principů FAIR, tedy dohledatelnost výzkumných dat, vzhledem k tomu, že v současné době prostředí v České republice zdaleka není připraveno na povinné aktivní plošné poskytování výzkumných dat všemi příjemci dotací, ačkoli jde o cíl, ke kterému by národní úprava měla dle čl. 10 Směrnice směřovat. Posílení možnosti dohledání výzkumných dat je nezbytným prvním krokem, který efektivně rozvine dostupnost výzkumných dat a bez kterého by další kroky nebyly možné.

K odst. 1

Navrhovaná změna v odst. 1 zakládá povinnost publikovat v informačním systému výzkumu, vývoje a inovací informace o výzkumných datech (jejich metadata). Doporučený rozsah takto zveřejněných údajů, který umožní jednoznačnou identifikaci výzkumných dat a základního vyhledávání v nich, je název, autorské údaje, jedinečný trvalý identifikátor, popis, obor výzkumu, podmínky užití a datum publikace, pokud k ní došlo. Jedinečným trvalým identifikátorem je například IRI, DOI a podobné (jedná se o stručnou informaci, jejímž účelem je poskytnout prostředek ke vzájemnému odlišení jednotlivých informačních entit). Toto ustanovení přímo podporuje první princip z FAIR, tedy dohledatelnost výzkumných dat.

Registrace informací o výzkumných datech v informačním systému výzkumu, vývoje a inovací zajistí centrální místo, ze kterého bude možné prohledávat, jaká výzkumná data byla z veřejné podpory vytvořena, nebo s jakými výzkumnými daty se při čerpání veřejné podpory pracovalo. Veřejně dostupný obsah informačního systému výzkumu, vývoje a inovací je dále zveřejňovaný jako otevřená data a indexovaný v Národním katalogu otevřených dat, což dále prohlubuje míru dohledatelnosti takto registrovaných informací o výzkumných datech a je v plně v souladu s budoucím směřováním evropského datového prostoru pro výzkum - European Open Science Cloud a ctí dobrou praxi, kterou Evropská komise uplatňuje například pro správu údajů v rámci svého vlastního výzkumu za pomoci Joint Research Centre. Konkrétní způsob publikace v informačním systému výzkumu, vývoje a inovací je opět ponechán tak, aby byla zajištěna versatilita konečné formy splnění této povinnosti a na výzkumná data je již pamatováno i v nově připraveném plánu rozvoje tohoto informačního systému.

K odst. 3

Odst. 3 pak výjimky z povinnosti zveřejňovat informace o výzkumných datech podle odst. 1. Dle něj se tato povinnost nevztahuje na případy, kdy by zveřejněním informací o výzkumných datech došlo k nepřiměřenému zásahu do práva na ochranu duševního vlastnictví, obchodního tajemství, národní bezpečnosti a oprávněných obchodních zájmů příjemce nebo třetí osoby. I v případech, kdy již došlo k ukončení poskytování podpory, se příjemce může nacházet v situaci, že by zveřejnění informací o výzkumných datech mohlo představovat možné ohrožení oprávněných zájmů veřejnosti, příjemce nebo třetích osob. Nejméně každých 12 měsíců však příjemce musí provést kontrolu, zda oprávněné důvody pro nezveřejnění metadat stále platí a pokud ne, tak má povinnost informace o výzkumných datech do informačního systému zaregistrovat. Tuto povinnost má příjemce po dobu 5 let od ukončení poskytování podpory, jelikož obvyklá průměrná horní hranice doby, kdy po ukončení poskytování podpory vzniká nejvíce publikačních výstupů, je 5 let. Uvedená doba tak zajišťuje, že dojde ke zveřejnění informací o výzkumných datech a zároveň stanoví horní hranici této povinnosti. Přesné stanovení této povinnosti může být součástí smlouvy o poskytnutí podpory uzavřené mezi poskytovatelem a příjemcem údajů.

K bodu 6 - § 12a

Obecně

Nově navrhovaný § 12a zakládá povinnost příjemců poskytovat výzkumná data na základě žádosti. Jedná se o provedení čl. 10 Směrnice, který požaduje, aby členské státy podporovaly dostupnost výzkumných dat tím, že přijmou vnitrostátní politiky a příslušná opatření s cílem otevřeně zpřístupnit všechna výzkumná data financovaného z veřejných prostředků („politiky otevřeného přístupu“) podle zásady „standardního zpřístupnění dokumentů ve formě otevřených dat“ a slučitelných se zásadami FAIR. Požadavek na „standardní zpřístupnění ve formě otevřených dat“ je třeba chápat jako cíl, ke kterému se členské státy mají maximálně přiblížit, cíl, který však zatím v kontextu prostředí České republiky není dosažitelný vzhledem k jeho nákladnosti a nepřipravenosti celého systému vědeckého prostředí. Vzhledem k tomu byla zvolena cesta žádostí, kdy existuje předpoklad, že právě data, o která se žádá, jsou natolik podstatná a zajímavá pro následné užití, že má smysl taková data publikovat. Zamezí se tím tak v současné době neefektivnímu zveřejňování výzkumných dat, o které by reálně nebyl zájem širší veřejnosti. Zároveň je ale třeba mít na paměti, že zveřejňování výzkumných dat dle zásady standardního zpřístupnění ve formě

otevřených dat („open data by default“) je budoucím cílem. Příjemci jsou proto povzbuzováni k dobrovolnému zpřístupňování svých výzkumných dat.

Pokud se jedná o postup při vyřizování žádostí o výzkumná data, měl by být zachován stávající stav, a proto nejsou navrhovány žádné výslovné změny. O výzkumná data (byť dosud bez takého oficiálního termínu) je možné žádat povinné subjekty podle zákona č. 106/1999 Sb. nebo zákona č. 123/1998 Sb. již v současné době, což by mělo být zachováno i nadále. Navrhovaná úprava pak vzhledem k možným výjimkám obsaženým v odst. 1 a 2 specifikuje a zužuje množství výzkumných dat, které má povinný subjekt povinnost poskytovat.

V případě, kdy příjemce není povinným subjektem podle zákona č. 106/1999 Sb. nebo 123/1998 Sb., je vztah mezi žadatelem a příjemcem ryze soukromoprávní, zákon stanoví pouze obecnou povinnost výzkumná data poskytnout.

K odst. 1

Odst. 1 navrhovaného § 12a zakládá povinnost příjemce poskytnout na základě žádosti v přiměřené lhůtě třetí osobě výzkumná data. Povinnost se týká typově všech vědeckých dat, tedy jak těch, které byly použity jako podklady pro vědecké výsledky (publikace) a jsou jejich přílohou nebo součástí, tak ty, které takto využity nebyly. V případě, že je příjemcem povinný subjekt ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. nebo zákona č. 123/1998 Sb., bude se žádost vyřizovat podle těchto zákonů. V tomto smyslu se novou navrhovanou úpravou nic nemění, protože o výzkumná data je možné věcně žádat již podle současné právní úpravy dle těchto zákonů. Navrhované ustanovení tak fakticky rozšiřuje povinnost poskytovat výzkumná data na instituce, které jsou příjemci ve smyslu zákona č. 130/2002 Sb. a zároveň nejsou povinnými subjekty dle uvedených informačních zákonů. Odst. 1 dále uvádí, že povinnost poskytovat výzkumná data se nevztahuje na data, která jsou chráněna podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, protože není předmětem tohoto ustanovení založit plošnou povinnost poskytovat výsledky výzkumu (vědecké publikace, patenty atd.). Prostá data nejsou chráněna absolutními právy ať už duševního vlastnictví (v obecné rovině věcnými právy). Pokud je požadovaná databáze chráněna pouze zvláštním právem pořizovatele databáze, jehož je příjemce vykonavatelem, musí výzkumná data poskytnout. Tato úprava vychází z čl. 1 odst. 6 Směrnice, dle kterého povinné subjekty nemají vykonávat právo pořizovatele databáze s cílem bránit opakovanému použití informací.

Přístup k výzkumným datům je bezplatný, jedná se o přímý požadavek čl. 6 odst. 6 písm. b) Směrnice.

Druhá věta navrhovaného ustanovení stanoví, že povinnost poskytovat výzkumná data se vztahuje pouze na výzkumná data, vytvořená nebo užitá ve výzkumu nebo vývoji podporovaných podle tohoto zákona, které byly financovány z veřejných prostředků, a od ukončení poskytování podpory uplynulo nejméně 12 měsíců. Délka této doby byla stanovena s ohledem na vědeckou praxi, kdy zužitkování výsledků výzkumu trvá ještě nějakou dobu po jeho ukončení. Důvodem pro tuto úpravu je zajištění ochrany oprávněných zájmů příjemce souvisejících s jeho vědeckou prací, aby nemohlo dojít k přebírání myšlenek a nápadů dříve, než je jejich původce bude mít šanci řádně zpracovat. Zároveň ale nic nebrání příjemci, aby výzkumná data poskytoval dříve, pokud se tak sám rozhodne.

K odst. 2

Odst. 2 stanoví výjimku z povinnosti poskytovat výzkumná data podle odst. 1. Cílem je zajistit poskytování výzkumných dat dle zásady „co nejotevřenější, uzavřené podle potřeby“. Příjemce tedy může odmítnout poskytnutí výzkumných dat v případech, kdyby takovým poskytnutím bylo nepřiměřeně zasaženo do práva na ochranu soukromí a osobních údajů, práva na ochranu obchodního tajemství, bezpečnosti státu nebo jiných oprávněných zájmů příjemce. Mezi jiné oprávněné zájmy příjemce spadá např. rovněž zajištění integrity vědeckého zkoumání, naplňování osobní strategie vědeckého bádání a diseminace výsledků výzkumu.

K odst. 3

Tento odstavec upravuje výjimku z povinnosti poskytovat výzkumné údaje pro příjemce, kteří nejsou povinnými subjekty podle obecných zákonů o poskytování informací (tj. zákon č. 106/1999 Sb. a zákon č. 123/1998 Sb.). Takoví příjemci mohou odmítnout poskytnutí výzkumných dat tehdy, kdy výzkum nebo vývoj podporovaný podle tohoto zákona nebyl plně financován z veřejných prostředků. Ustanovení tak chrání zájmy soukromých organizací, které se spolupodílely na financování. Veřejnými prostředky se pak rozumí jak prostředky ze státního rozpočtu, tak prostředky z fondů zahraničních, např. EU. Pokud tedy například příjemce čerpá podporu výzkumu a vývoje z fondů EU, která vyžaduje 25% spoluúčast, a tato spoluúčast je doplněna z prostředků institucionální podpory poskytované podle tohoto zákona, není možné tuto výjimku aplikovat.

K odst. 4

Tento odstavec upravuje, jakým způsobem mají být výzkumná data poskytována. V souladu se zbytkem požadavků Směrnice cílí na to, aby byla výzkumná data poskytována v co nejotevřenější podobě, aby bylo jejich následné užití co nejsnazší. Příjemce tedy musí poskytovat výzkumná data včetně jejich metadat (informací o nich) v otevřeném a strojově čitelném formátu a za takových podmínek, které jsou objektivní, přiměřené, nevýlučné, nediskriminační a neomezují způsob ani účel následného využití poskytovaných výzkumných dat. Pojmy otevřeného a strojově čitelného formátu odpovídají definicím přítomným ve Směrnici a SvInf. Příjemce může k publikaci využít způsob publikace prostřednictvím oborových nebo institucionálních repozitářů v souladu se zvyklostí a praxí daného oboru. To je typické například v případech, kdy jsou data získávána pomocí speciálních přístrojů, které byť jsou proprietárního charakteru, jsou v dané oblasti běžně užívané a data jsou tak využitelná pro další výzkumníky. Pokud jsou údaje zveřejněné tímto způsobem, je možné povinnost vyplývající z odst. 3 splnit prostřednictvím postupu upraveného v odst. 4, který působí jako *lex specialis*.

K odst. 5

Odst. 5 zajišťuje možnost odpovědět na žádost o výzkumná data pouhým odkazem v případě, že jsou požadovaná výzkumná data již dostupná způsobem umožňujícím dálkový přístup. Typickým příkladem takové situace bude uložení výzkumných dat ve veřejně dostupném institucionálním nebo oborovém repozitáři. Příjemce v takovém případě může vyřídit žádost podle odst. 1 odkazem na takový repozitář. Odst. 4 pak působí rovněž jako *lex specialis* vůči odst. 3, jak bylo popsáno výše.

K bodům 7, 9 a 10 - § 31 odst. 3 a 6

V § 31 dochází ke změně v odstavci 3 a 6, do nichž je výslovně doplněno, že do informačního systému výzkumu, vývoje a inovací jsou vkládány rovněž informace o výzkumných datech. Jedná se o precizaci navazující na § 12, která je v souladu se zaběhnutou praxí.

K bodu 8 - § 31 odst. 3

Ustanovení přináší novou povinnost příjemce, aby jednou za rok po dobu 5 let ode dne ukončení projektu zkontroloval aktuálnost údajů o projektech a jejich výsledcích, o výzkumných datech, o aktivitách výzkumu, vývoje a inovací, a o výsledcích výzkumných organizací dosažených s podporou předaných poskytovateli. V případě, že se objeví nesrovnalost, má příjemce povinnost provést její opravu. Cílem je zajistit aktuálnost, funkčnost a použitelnost databáze údajů v informačním systému výzkumu, vývoje a inovací.

K čl. VI - přechodné ustanovení

Přechodné ustanovení stanoví, že se § 12a ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se nevztahuje na výzkumná data vytvořená nebo užitá v projektech zpracovaných pro účely veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích vyhlášené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a na výzkumná data vytvořená nebo užitá, na základě institucionální podpory poskytnuté přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Účelem tohoto přechodného ustanovení je zajištění právní jistoty příjemců bez nutnosti v řadě případů nemožného zpětného dohledávání nebo editaci výzkumných dat a jejich metadat (informací o nich).

K části čtvrté čl. VII – účinnost

S ohledem na transpoziční lhůtu (17. 7. 2021) je v souladu s § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb. navrženo nabytí účinnosti transpozičních částí návrhu zákona dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.

U ostatních pasáží změn je naopak žádoucí nastavit určitou legisvakanci, a proto je navrhováno nabytí jejich účinnosti dnem 1. ledna 2023.

V případě centrálního registru je s ohledem na potřebu přiměřeného času k jeho zřízení navržena účinnost příslušných ustanovení až od 1. ledna 2024, tedy o rok delší legisvakanci lhůta.

V Praze dne 18. května 2022

Předseda vlády:
prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., v.r.

1. místopředseda vlády a ministr vnitra:
Mgr. Bc. Vít Rakušan v.r.